

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 1

21 Şubat 2016 Pazar
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 12.00
BAŞKAN – Ayşe KEŞİR (Düzce)
MODERATÖR: Dr. Ömer SABUNCU
-----0-----

MODERATÖR – Sayın Valim, Sayın Komisyon Başkanım, sayın vekillerim, sayın üyeler ve kıymetli misafirler; teşriflerinizden dolayı Şanlıurfa İl Müftülüğü olarak hepinize “Hoş geldiniz.” der, saygılar sunarız.

Aile Bütünlüğünü Olumsuz Etkileyen Unsurlar ile Boşanma Olaylarının Araştırılması ve Aile Kurumunun Güçlendirilmesi İçin Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu’nun Şanlıurfa, Gaziantep ve Kilis’e yaptığı bu önemli ziyaretten memnuniyetimizi arz ederiz.

Program akışını arz ediyorum: İl Müftü Vekili Sayın Mustafa Erdem’in selamlama konuşmaları; Merkez Vaizi ve Aile Dini Rehberlik Bürosu Üyesi Sayın Esmâ Özdemir’in sunumu; Müftü Vekilimizin konuyla ilgili görüş ve konuşmaları; giriş salonunda tanışma ve ikram; kapanış.

Efendim, şimdi, İl Müftü Vekili Sayın Mustafa Erdem Bey’i selamlama konuşmaları için buraya davet ediyorum.

Arz ederim.

ŞANLIURFA İL MÜFTÜ VEKİLİ MUSTAFA ERDEM - Elhamdülillâhi Rabbil âlemîn, vessalâtü vesselâmü alâ Rasûlinâ Muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ecmaîn.

Sayın Valim, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, muhterem misafirler; Allah’ın rahmeti ve bereketi hepinizin üzerine olsun. Peygamberler şehri Şanlıurfa’ya hoş geldiniz. Müftülüğümüzü de tercih etmeniz ayrıca bizi onurlandırmıştır. Sayın Başkanıma, bütün milletvekillerime ve diğer misafirlerimize ben buradan teşekkür ediyorum.

Tabii, aile toplumun çekirdeği hükmünde. Bundan dolayı dinimiz İslam aileye çok ehemmiyet vermiş. Cenabıhak bir ayetikerimede “...”^(x) diye buyuruyor. Yani “Hanımlarınızla iyi geçinin.” diyor. Aslında bu prensibi hayatımızda düstur yaparsak... Yine, Peygamberimiz (ASV) “Nikah 4 şey için yapılır: Malı, zenginliği, soyu ve ahlakı, siz ahlakı, dinini tercih edin.” buyuruyor. Bu gibi ayetler ve hadisleri biz -inşallah- müftülük olarak sürekli gündeme getiriyor, toplumlarda biz bunu konuşuyoruz. Bu bağlamda, aile ve dinî rehberlik bürolarımız var çoğu ilçe müftülüğümüzde ve il müftülüğümüzde. Yeniden de “KAGEM” dediğimiz Kadın, Aile ve Gençlik Merkezini oluşturuyoruz. Özellikle bu aile ve dinî rehberlik bürolarımız ve KAGEM’le bu konuda aileyi daha çok güçlendirme, birlik ve beraberliği sağlama, aile saadetini elde etme yollarını, tabii ki boşanmaya gitmeme konusunda ısrarcı oluyoruz, bu konuda programlar yapıyoruz. Sayın Diyanet İşleri Başkanımız özellikle bu konuda bize talimatlar gönderiyor.

Bu bağlamda, bu programın hayırlara vesile olmasını temenni eder hepinize sevgi ve saygılarımı sunarım.

MODERATÖR – Şimdi, sunumlarını yapmak üzere Merkez Vaizimiz ve Aile ve Dinî Rehberlik Bürosu Üyemiz, Kıymetli Hocamız Esmâ Özdemir’i buraya davet ediyorum.

Hocam, buyurunuz.

ESMA ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, sayın vekillerim, Sayın Belediye Başkanım ve kıymetli misafirler; hepiniz hoş geldiniz.

Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde müftülüklerimizde aile ve dinî rehberlik bürolarımız görev yapmaktadır. Peki, neden aile ve dinî rehberlik bürolarına ihtiyaç duyulmakta? Aileler kuruluyor, birliğe, dirliğe eremeden bozuluyor. Geçimsizliğimiz

^(x) Ayet okundu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 2

ve tedirginliğimiz artıyor. Ninelerimizin ilgiye, dedelerimizin hürmete, annelerimizin desteğe, babalarımızın bilgiye, çocuklarımızınsa yönlendirmeye ihtiyacı var. Bizler kimiz? Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı olarak din görevlilerinden oluşan bir ekiple müftülük çatısı altında hizmet veren dinî danışma birimleriyiz. Kadın, erkek, çocuk, genç ve yaşlı fark etmeksizin bütün vatandaşlarımıza aile hakkında doğru dinî bilgi sunmayı amaçlıyoruz. Aileyi tehdit eden, dolayısıyla toplumun huzurunu ve güvenini zedeleyen problemlerin çözümüne katkıda bulunmak için varız.

Neler yapıyoruz? Millî ve manevi değerlere bağlı bir aile yapısının korunması bilinciyle aileye ve aile bireylerine yönelik çalışmalar yapıyoruz. Büromuza gelerek bizzat başvuruda bulunan ya da telefon ve e-mail yoluyla bize ulaşan bütün vatandaşlarımıza ayırım gözetmeksizin kuşatıcı ve kucaklayıcı bir yaklaşımla hizmet sunuyoruz. Dinî danışmanlık görevini yerine getiriyor, gerektiğinde problemin türüne göre diğer kurum ve kuruluşlara yönlendirmelerde bulunuyoruz. Evliliğe hazırlık süreçleri, eşler arası iletişimin dinî temelleri, nikah ve boşanma, çocukların dinî ve ahlaki eğitimi, anne-baba-çocuk ilişkileri, çevre duyarlılığı, zararlı alışkanlıklarla mücadele gibi aileyi ilgilendiren pek çok alanda farklı kurum ve kuruluşlarla da iş birliği içerisinde konferans, panel, seminer gibi faaliyetler düzenliyoruz. Öncelikli olarak tüm vaazlarımızda aile birliği, dirliği ve düzenini vurguluyoruz. Öncelikli hedeflerimiz arasında aile birliğinin devam etmesi bulunmaktadır. Çeşitli kurum ve kuruluşlarda, okullarda bayanlara ve gençlere yönelik konferans ve paneller düzenliyoruz. Ayrıca, haftalık mutaf olarak devam ettiğimiz yerler içerisinde olan kadın, destek ve kültür merkezlerinde, buralarda işlenen konular arasında İslam'da aile hayatı, batıl inançlar, İslam'da kadının eğitimi, hak ve hukuku, yanlış töre ve inanışlar, miras hukuku gibi konular yer almaktadır. Yine, hâlen gidilen yerler arasında cezaevi, bakım, sosyal ve rehabilitasyon merkezi, sosyal hizmetler kız yetiştirme yurdu, kadın sığınma evi bulunmaktadır. Bilhassa, özel günlerde, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü, kandil günleri, Kutlu Doğum Haftası ve Ramazan ayında bu saydığımız yerlere ziyaretleri düzenleyip programlar yapıyoruz. Ayrıca, yılın belirli dönemlerinde köy ziyaretleri tertip edip aileyle ilgili birebir sohbetler yapıyor ve köy halkının sorunlarını dinleyip sorularını cevaplandırıyoruz. Evet, bizim yaptığımız, aile ve dinî rehberlik bürosu olarak yaptığımız çalışmalar bunlar.

Ayrıca, Diyanet İşleri Başkanlığının ailenin güçlenmesine katkı sağlamak amacıyla Türkiye Diyanet Vakfı bünyesinde Kadın, Aile ve Gençlik Merkezi (KAGEM) kurulmuştur. Türkiye Diyanet Vakfı Kadın, Aile ve Gençlik Merkezi (KAGEM) 1996 yılında kurulmuştur. 2011 yılında yeniden yapılandırılarak ilgi ve sorumluluk alanlarını genişleten KAGEM, yürüttüğü projelerde genel ve özel gruplar ile din, düşünce, kültür, edebiyat ve sanat hayatımıza çeşitli düzeylerde katkı sunmak üzere besleyici, kuşatıcı, geliştirici çalışmalar yürütmektedir. KAGEM, toplumsal sorunların tespit ve çözümüne yönelik etkili, kalıcı ve sürekli projeler üretmek için alanında yetkin akademisyen, entelektüel ve uzmanların katkılarıyla çalışma alanlarındaki bilgi birikimini geçmiş ile bugün arasında sağlam köprüler kurarak gün yüzüne çıkarmayı hedeflemektedir.

Peki, KAGEM'in misyonu nedir? İnsanlığın anlam ve değer dünyasına ışık tutmak. Vizyonu: Toplumsal yapının bilgi ve değer ekseninde güçlendirilmesi için çalışan ulusal, uluslararası nitelikte öncü bir kurum olmak. Stratejik hedefler: Toplumun kültürel hayatına destek olmak, aile yapısını güçlendirmek, toplumun gelişmesine eğitim faaliyetleri yoluyla katkıda bulunmak.

İlimizde KAGEM faaliyetleri ne durumda peki? Türkiye'de 3'üncü il olan Şanlıurfa KAGEM kuruluş aşamasında olup çalışmalar hâlen devam etmektedir.

Hepinize çok teşekkür ediyorum.

MODERATÖR – Esmâ Hocamıza biz de teşekkür ediyoruz.

Şimdi, son olarak, İl Müftü Vekilimiz Sayın Mustafa Erdem Bey'i ailenin güçlenmesiyle ilgili teklifleri arz etmek üzere buraya davet ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 3

Buyurunuz Hocam.

ŞANLIURFA İL MÜFTÜ VEKİLİ MUSTAFA ERDEM – Sayın Valim, Değerli Başkan, değerli milletvekillerim, değerli misafirler; başlamadan önce, Sayın İl Müftümüz şu anda Van'da bulunuyor İl Müftüleri Semineri'nde, burada bulunmak çok istiyordu, biraz önce görüştük size özel selamları var, onu iletmek isterim. Bu vesileyle inşallah bizim Diyanet olarak, İl Müftülüğü olarak yapmamız gerekenler konusunda kısa zamanda elverdiği kadar bir sunum yapmak istiyorum.

Tabii konumuz, aile bütünlüğü, bunu olumsuz etkileyen unsurlar, boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken tedbirler. Biz Müftülük olarak şu başlıkları seçtik. İnşallah, bunlardan önce Urfa'da ne gibi sıkıntılar var, onları görmeye çalışalım. Güneydoğu'da ve Urfa'da okullaşma durumu düşük, okur yazar oranı yine istediğimiz seviyede değil. Bunların olması için biz de Müftülük olarak çalışıyoruz. Yine, Urfa'daki öne çıkan bir konu miras, kadının miras meselesi. Tabii bu söylediğimiz başlıklar boşanmaya da neden olabilmektedir. Yani, ailenin huzuruna engel olmakta. Özellikle kadınların -tabii erkekler de var- fiziksel, ekonomik, duygusal, sözlü vesaire şiddete maruz kalması.

Diğer bir konu, bunu herkes biliyor, cehalet. Tabii, bu "cehalet" dediğimiz yüksek tahsil yapmamak manasına gelmiyor; bizim açımızdan, dini bilmemek. Mesela, Güney Doğu'da, Urfa'da Kur'an'a göre bir din anlayışı sıkıntısını yaşıyoruz. Yani, herkes Müslüman -yüzde 99 diyelim- ama Kur'an'ın elverdiği, Kur'an'ın anlattığı, hadisşeriflerin istediği bir Müslüman modelini, tipini günlük yaşantıda görmemiz zorlaşıyor. Onun için, bu cehaletten onu kastediyoruz. Yani, doğru dinî bilgiden yoksun olmak manası.

Dil sorunu var. Yani, Türkçeyi bilmemeden, Arapça ve Kürtçeden dolayı bu sıkıntılar da evliler arasında sıkıntı meydana gelmesine sebebiyet veriyor.

Töre ve namus cinayetleri, kan davaları, yoksulluk ve işsizlik. Tabii bunlar çok önemli konular, bu kısa süre içinde bunları anlatmamız için zamanımız yetmez. Bu başlıkların hepsine İslam güzel bakmıyor. Mesela, kan davası İslamiyet'te yok. Töre ve namus cinayetleri İslamiyet'in emri değildir. İslamiyet'te mesela suçun şahsiliği esastır. Sürekli okuduğumuz "...^(x)" ayeti. Yani insan bir suç işlerse ancak kendisi sorumludur, başkaları mesul değildir anlayışını ne yapmamız gerekiyor, hâkim kılmamız gerekiyor.

Tabii, aile ve dinî rehberlik büromuzun tespit ettiği bazı konular var, bunları da özetlemek gerekirse "ahlaki çöküntü" diyoruz. Tabii bu ahlaki çöküntüden kasıt, İslam'ın güzel ahlakını yaşayamama. Örneğin, toplumu veya ferdi düşündüğümüz zaman hedef, menfaat olmaması gerekiyor ama bakıyorsunuz ki neredeyse insanların birçoğunun hedefi menfaat olmuş. Peki, İslam ahlakı ne diyor? Diyor ki: "Menfaat yerine siz fazileti ve Allah rızasını esas alın." Şimdi öyle bir toplum inşa etmemiz gerekiyor ki, hedefinde şahsi menfaati olmasın, Allah rızası ve fazileti olsun. Böyle bir toplum inşa etmemiz gerekiyor, inşa etmediğimiz zaman bu sıkıntılar devam edecektir. Ahlaki çöküntüden kastımız budur.

Ve medyanın etkisi diyoruz. Şu anda bize gelen telefonlar ve bizzat görüştüğümüz kişiler medyadan çok şikâyetçiler, bu izdivaç konularından özellikle. Hatta geçenlerde Urfa'da bir basın açıklaması yapıldı. Canlı yayınlarda, televizyonlarda, orada, burada izdivaçla ilgili programlar yapılıyor. Tabii, bizim kastettiğimiz ahlak dışı yani İslam'ın uygun görmediği konular. Bu ahlaki konuya bizim çok ehemmiyet vermemiz lazım. Yani, bir ayetikerime var, diyor ki: "...^(xx)" Yani anlamı: "Niçin yapmadıklarınızı söylüyorsunuz?" Şimdi problemi buradan çözmemiz gerekiyor. Dinî bilgilerimizi, o doğru, sağlam dinî bilgilerimizi yaşantıya yani ahlak olarak gündeme taşımamız gerekiyor.

^(x) Ayet okundu

^(xx) Ayet okundu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 4

Urfa'da 2'nci sıkıntı, üçüncü kişilerin evli çiftlere müdahalesi. Bu bayağı bir sıkıntı oluşturuyor. Yani kayınvalide, kayınbaba müdahalesi, her iki taraftan da olabiliyor. Bunu da hemen geçiyoruz.

Aile içi iletişimsizlik, bu da bir etken.

Ekonomik durum, bu da önemli bir etken. Sıralamaya göre bunu ortaya koyduk. Tabii ekonomik durumdan şunu özellikle kastediyoruz. Değerli misafirlerimiz, şimdi bu asırda zaruri olmayan şeyler zaruret hâline getirildi görenekle, âdetle. Mesela kadın, hanımefendi -bir örnek vermeye çalışalım- diyor ki: "Komşu yeni koltuk aldı, biz niye almayalım?" diyor veyahut da işte "Komşum yeni bir cep telefonu aldı, benim cep telefonum hâlâ eski." diyor. Koca efendi de bunu alamıyor. Bunun gibi benzeri olaylar ne yapıyor, boşanmaya sebebiyet veriyor. Yani, zaruri olmayan işleri artık zaruret hâline gelmiş gibi görüyor. Bu ise olayın üzerinde bir boğuşmak, bir cebelleşme, bir çarpışmayı meydana getiriyor. Onun için, bu ekonomik durumu iyi irdelemek gerekiyor.

Yanlış örf ve âdetlerin din olarak telakki edilmesi. İşte bu kan davaları, töre cinayetleri, vesaire konular yanlış din telakkisi yani diğer bir ifadeyle örf ve âdetlerimizin dinî olmayanın din gibi telakki edilmesi. Şu anda Urfa'da ve bu Güneydoğu Bölgesi'nde bunun çok mücadelesini veriyoruz. Yani, âdetlerimizi düzeltmemiz gerekiyor, âdetlerimizin bir kısmı -tabii yanlış âdetleri kastediyorum- din yerine geçmiş oluyor. Tabii bunları düzeltmemiz gerekiyor, bize çok görev düşüyor.

Zamanımız dar diye ben hemen bu tekliflere geçeyim. Peki, müftülük olarak sizden istediğimiz -özellikle Başkanımız ve sayın vekillerimizden- nelerdir? Şimdi, adayların nikahtan önce mutlaka bir eğitimden geçirilmesi zaruri hâle kanunla getirilmesi gerekiyor bize göre. Yani evliliğin, ailenin önemini, ehemmiyetini idrak etmeyen çok gençlerimiz var. Bununla ilgili yetkili kişilerin seminer, kurs ve sertifika falan vermesi gerekiyor.

Resmî ve dinî nikahın tek elden yapılması. Yani, bazıları ayrı bir dinî nikah yapıyor, resmî nikahı ayrı oluyor, burada, bu bölgede ayrı, müthiş bir sıkıntılar var. Böyle tek bir elden yapılması en uygunu.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Hocam, nasıl sıkıntı var orada?

ŞANLIURFA İL MÜFTÜ VEKİLİ MUSTAFA ERDEM – Yani, dinî nikah yapmış vatandaşın biri, resmî nikah olmadığı için bayanın hakkını, hukukunu muhafaza edemiyorsunuz, bizim kastımız bu. Yani, bayan mağdur olmasın. Bu çok önemli bir konu burada. İstedığı zaman erkek boşuyor, bu sıkıntı var. Dolayısıyla, zaten Avrupa da bunun için bize örnek olabilir. Mesela, ben Almanya'da bir süre görev yaptım, burada bir birliktelik sağlanmıştı. Yani, biz Avrupa'nın güzel şeylerini örnek alabiliriz kendimize.

Yine, aile mutluluğunu sağlamaya yönelik bir kamu spotunun televizyon kanallarından yayınlanmasının sağlanması ve bunun daimi olması gerekiyor.

Medya yayınlarının halkın dinî değerlerine aykırı programlarından arındırılması. Biraz önce bunu söylemiştim. Özellikle Urfa'da bu konuda bize çok şikâyetler geliyor. Tabii bu tekliflerimiz halktan bize yansıyanlar.

Şimdi, değerli misafirlerimiz madem ki biz huzurlu bir aile istiyoruz, mutlu bir aile istiyoruz, aile bütünlüğü istiyoruz, şunu ben size aynı zamanda hatırlatmak isterim: İnsanların kendi nefislerinin isteklerinden biraz fedakârlık yapması gerekiyor. Yani, olayın dinî boyutunda bunu iyice irdelememiz lazım. Yani, hep nefsî isteklerin peşinden toplum giderse o zaman huzursuz bir toplum meydana gelir diye düşünüyoruz.

Okullarda ve üniversitelerde aileyle ilgili zorunlu derslerin konulması lazım. Bu bize göre çok önem arz ediyor. Ailenin mutluluğunu, saadetini, birlik ve beraberliğini, boşamama konusunun ne kadar önemli olduğunu anlatan derslerin konulması lazım. Bakınız, Peygamberimiz (ASV) diyor ki: "Allah'ın sevmediği en helal şey talaktır, boşanmadır." diyor. Hani, Allah'tan bunu sevmiyor ama mecburiyetten dolayı oluyor, böyle bir şey.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 5

Diğeri, RTÜK'e Diyanet İşleri Başkanlığından en az uzman 1 kişinin üye olarak atanması gerekiyor. Yani, işin ahlaki boyutunu irdelemesi açısından bu da bizim görüşümüz.

“Evlerde aile saadeti” sloganıyla bir muhabbet saati oluşturulması için yine bir kamuoyu oluşturmamız gerekiyor. Bu, akşamları belli bir saat olabilir. Çünkü cep telefonlarından, Facebook'lardan, televizyon programlarından, İnternet'ten, şuradan, buradan dolayı gençler, aile bir araya gelemiyor, birbirinin hâl ve durumlarını öğrenemiyorlar. Böyle bir şey de tabii zamanla inşallah oluşacak diye düşünüyoruz.

Ben kısa kestim. Son hadisimi söyleyeceğiz. Aslında, evli insanlarımız şu hadisin manasını yaşayabilseler boşanmalar da belki zaruret dışında meydana gelmeyecektir. Peygamber Efendimiz (ASV) diyor ki: “Mümin bir koca, mümin bir hanımına buğzetmesin, onun bir huyunu beğenmezse başka bir huyundan hoşlanabilir.” Bunu Veda Hutbesi'nde Peygamberimiz (ASV) söylüyor. Değerli misafirlerimiz, sadece bu hadisi hayatımıza biz prensip yapabilirsek, eşler karşılıklı birbirini idare etseler o zaman göreceğiz ki mutlu ve huzurlu bir aile ortamı, bir toplum, hatta dünya insanları meydana gelecektir. Aslında konu çok geniş, vaktimiz dar.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Ama çok faydalandık, çok güzel teklifleriniz var, bunlar inşallah dosyaya da girer.

ŞANLIURFA İL MÜFTÜ VEKİLİ MUSTAFA ERDEM – Tabii, böyle güzide bir topluluk bulunca biz bunların inşallah değerlendirilmesini istiyoruz.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Teşekkür ediyoruz.

ŞANLIURFA İL MÜFTÜ VEKİLİ MUSTAFA ERDEM –Ben de sizlere teşekkür ediyorum. Müftülüğümüze geldiniz, bize bir değer verdiniz, çok teşekkür ederiz. Hizmetlerinizin başarılı olmasını Cenabıhak'tan temenni ediyorum. Çok sağ olun.

MODERATÖR – Sayın Başkanım, kıymetli misafirler; programımız burada bitiyor. Yalnız, bayanlardan oluşan KAGEM gönüllülerimiz burada, eğer vakitler müsaitse ve tensip buyurulursa çıkışta kısa bir tanışma ve ikramımız olacak.

Tekrar, buraya geldiğinizden dolayı İl Müftülüğü olarak teşekkürlerimizi ve saygılarımızı arz ediyoruz.

Kapanma Saati: 12.23

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 6

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.30

BAŞKAN: Ayşe KEŞİR (Düzce)

MODERATÖR: Ömer Faruk GÖZOĞLU

-----0-----

MODERATÖR – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sayın Vali Yardımcım, Sayın Belediye Başkanım ve kıymetli hazırun; programımıza hoş geldiniz, şeref verdiniz.

Şimdi, selamlama ve açılış konuşmalarını yapmak üzere Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Avukat Nihat Çiftçi Beyefendinin kürsüyü teşriflerini arz ediyorum.

ŞANLIURFA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI AVUKAT NİHAT ÇİFTÇİ – Sayın Başkanım, Sayın Vali Yardımcım, sayın milletvekillerim, değerli katılımcılar; hepiniz öncelikle Şanlıurfa'mıza hoş geldiniz, şeref verdiniz. Hepinizi saygıyla ve muhabbetle selamlıyorum, saygılar sunuyorum.

Sayın Başkanım, değerli katılımcılar; Şanlıurfa'mız kadim bir şehir olup Göbeklitepe'siyle on iki bin yıl bir geçmişe gidiyor. Yine, verimli Bereket Hilali'yle, verimli topraklarla ülkesine hizmet ediyor ve Halil İbrahim Peygamber'in sofrasıyla, bereketiyle cömertlik sunuyor, Eyüp Peygamber'in sabrıyla sınanan bir şehirdeyiz.

Aile bütünlüğünün korunması, aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar konusunda ve yine ailenin kurumunun güçlenmesi noktasında Komisyonumuzun, araştırma Komisyonumuzun Şanlıurfa'da bu konuyu araştırması bizce de, Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanlığınca da çok olumlu, yerinde bir çalışma olacağını düşünüyoruz. Bizler de Büyükşehir Belediyesi olarak aile bütünlüğünün korunması noktasında, aile kurumunun güçlenmesi noktasında, gelenekle güçlü yapıyı koruyup geleceğe taşıma noktasında, gerek manevi değerler gerek aileyi bir arada tutan unsurlar noktasında çalışmalarımız mevcuttur, yapılıyor ve yapılmaya da devam edecektir. Kadın ve Aile Şube Müdürümüz size bu konudaki çalışmalarımız noktasında sunumunu gerçekleştirecektir.

Zaman önemli diyorum. Sizi Şanlıurfa'mızda ağırlamaktan onur duyduğumuzu belirterek, bu duygu ve düşüncelerle hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

MODERATÖR – Konuşmalarından dolayı Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Avukat Nihat Çiftçi Beyefendiye teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Şimdiyse, konuşmalarını yapmak üzere Düzce Milletvekilimiz, Komisyon Başkanımız Sayın Ayşe Keşir Hanımefendi'nin kürsüyü teşriflerini arz ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Vali Yardımcım, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Belediye Başkanım, STK temsilcileri, değerli Urfalılar; hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, bu güzel ev sahipliğiniz için Sayın Valim ve Sayın Belediye Başkanımız başta olmak üzere tüm Urfalılara teşekkür ediyorum.

Burada niye buradayız? Aile Bütünlüğünü Araştırma Komisyonumuz -kısaca böyle tanımlıyoruz- kısa süreli bir çalışma takvimi olan bir Komisyon. Bu süre zarfının akabinde bir rapor yayımlamamız bekleniyor, görev tanımımız böyle. Bunu yaparken geçtiğimiz bir ay içerisinde biz kamu kurum, kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerden komisyon çalışma alanımızla ilgili sunumlar aldık. Fakat görünen -aşağı yukarı otuz yıldır alanda bir kardeşiniz olarak bunu daha rahat söyleyebilirim- şu ki: Sosyal tüm sorunlarda olduğu gibi aile bütünlüğü konusunda, boşanma olaylarının neden, sonuçları konusunda bölgesel ve yöresel farklılıklarımız da söz konusu. Şehir dinamiklerimiz, bölge dinamiklerimiz farklı, hem sorunlar anlamında çeşitlilik farklı hem de bu sorunlara yönelik çözüm önerilerindeki beklentiler farklı. Bu anlamda, şehir ziyaretlerimiz ve bölge ziyaretlerimiz söz konusu oldu, bu yapmamız gereği söz konusu oldu. Onun için, ilk durak, ilk başladığımız yer Urfa. Eğer Urfa'dan başlamasaydık ve Urfa'yı bu rapora

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 7

dercetmeseydik raporumuz inanın eksik olacaktı. Çünkü bu şehir -Sayın Belediye Başkanımızın da ifade ettiği gibi- kadim bir şehir. Diğer taraftan, demografik yapısı ve çeşitliliği açısından önemli bir şehir. Hem genç nüfusa sahip olması hem kaba evlenme hızları açısından önemli bir şehir. Burada elde ettiğimiz veriler bizlerin sağlıklı bir rapor ortaya koyması noktasında önemli bir çalışma ortaya koyacağı kanaatindeyim. Bugünkü davetimizi kabul eden sivil toplum kuruluşları temsilcilerine, kamu kurum, kuruluşlarının temsilcilerine, hepsine teşekkür ediyorum. Özellikle yerel yönetimlerde ve yerelde STK'lar ve yerel yönetimler marifetiyle yapılan uygulamaları da görme fırsatını bize verecek.

O anlamda, tekrar ev sahipliğiniz için teşekkür ediyorum, hayırlı toplantı olmasını diliyorum. (Alkışlar)

MODERATÖR – Konuşmalarından dolayı Düzce Milletvekilimiz ve Komisyon Başkanımız Ayşe Keşir Hanımefendi'ye teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Şimdi de, programı icra etmek üzere Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Kadın Aile Destek Şube Müdürümüz Sayın Sibel Sakızcı Hanımefendi'yi sunum ve konuşmalarını yapmak üzere kürsüye davet ediyorum.

ŞANLIURFA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN VE AİLE DESTEK ŞUBE MÜDÜRÜ SİBEL SAKIZCI – Sayın Vali Yardımcım, Sayın Komisyon Başkanım, Sayın Büyükşehir Belediye Başkanım, sayın vekillerim ve kıymetli hazırım; Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı Kadın ve Aile Şube Müdürlüğümüzce koordine edilen 8 kadın kültür merkezimizde kadınlarımızın sosyal, kültürel ve ekonomik hayata daha aktif katılımını sağlamayı hedeflemekteyiz. Farklı muhitlerde bulunan 8 kadın kültür merkezimiz kadınlarımızın ve ailelerimizin mesleki, teknik, ekonomik kalkınmasını sağlamak adına aktif hizmet vermekte. 19 ayrı branşta kurslarımızla kadınlarımıza mesleki ve eğitim bilgileri, becerileri kazandırmayı amaçlamaktayız. Okuma yazma kursumuz, aile eğitimi kursumuz, temel giyim kursumuz, nakış kursumuz, el sanatları kursumuz, geleneksel kıyafet tasarımı kursumuz, halıcılık kursumuz, pirografi kursumuz, bilgisayar kursumuz, dinî eğitim kursumuz, danışmanlık ve sekreterlik kursumuz, kuaför kursumuz, İngilizce kursumuz, resim, ebru, spor, basketbol, masa tenisi kurslarımızla kadınlarımız mesleki olarak gelişmekte, kadınlarımız kurslarımızdayken çocuklarımızın daha sağlıklı zeminlerde yaşayabilmeleri, bulunabilmeleri için de merkezlerimizde kreş eğitimi vermekteyiz. Merkezlerimizden ve kurslarımızdan görüntüler aktarmaktayım sizlere şu an. Okuma yazma kursumuzdan, aile eğitimi kursumuzdan, İngilizce kursumuzdan, bilgisayar kursumuzdan, dinî eğitim kursumuzdan, giyim kursumuzdan, nakış kursumuzdan, el sanatları kursumuzdan, geleneksel kıyafet tasarımı kursumuzdan, halıcılık, pirografi, danışmanlık ve sekreterlik, kuaför, resim, ebru, spor, basketbol, masa tenisi kurslarımızdan görüntüler aktardım efendim ve yine hanımlarımız kurslarımızdayken hanımlarımızın çocukları kreşlerimizde sağlıklı zeminlerde zaman geçirmektedirler.

Mesleki eğitim kurslarımızdan 2015-2016 yılları arasında 15.338 kursiyerimiz istifade etmiştir. Merkezlerimizde uygulanan eğitim faaliyetlerimiz bazı kurum ve kuruluşlarla iş birliği neticesinde sahaya yansımaktadır. İl Emniyet Müdürlüğümüz, İl Millî Eğitim Müdürlüğümüz, İl Sağlık Müdürlüğümüz, İl Müftülüğümüz ve Barolar Birliğimiz destek aldığımız, iş birliği içinde bulunduğumuz kurumlar arasındadır.

Aldığımız destekler ile verdiğimiz eğitim seminerleri özellikle aile bütünlüğünün korunması, ailede iletişim becerilerinin geliştirilmesi konusunda kadınlarımıza ve ailelerimize yol göstermekte. Aile içi iletişim konulu seminerimiz, kadına yönelik şiddetle mücadele konulu seminerlerimiz, kadın hakları konulu seminerimiz, kadın psikolojisi konusu seminerlerimiz, kadın sağlığı konulu seminerlerimiz, İslam'da kadının yeri konulu seminerlerimiz, İslam'da aile ve çocuk konulu seminerlerimiz, çocuklara karşı doğru davranış şekilleri ve çocuk istismarı konulu seminerlerimiz, yine madde bağımlılığı ve suçla sürüklenen nedenlere ilişkin

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 8

toplumsal farkındalığı artırma eğitimlerimiz, kadın sağlığı konulu seminerlerimiz, verem savaş konulu seminerlerimiz, genel sağlık konulu, kanser çeşitleri ve kanserden korunma yolları konulu seminerlerimiz, yangını önleme ve yangından korunma konulu seminerlerimiz, mikrokredi, bütçe yönetimi ve tasarruf konulu bilgilendirme çalışmalarımız, sosyal güvenlik hakları konulu eğitimlerimiz, iş taramalarımız, sağlıklı beslenme etkinliklerimiz, gebelik eğitimlerimiz, kanser taramalarımız, genel sağlık taramalarımız aktif şekilde devam etmekte olup artarak kadın destek merkezlerimizde hizmete yansımaktadır.

Eğitim seminerlerimizden 2015-2016 yılları arasında 2.675 kursiyerimiz yararlanmıştı. Kadın kültür merkezlerimizin mesleki ve beceri geliştirme kurslarını müteakip yıl sonu etkinliklerimiz sahneye şöyle yansıtmakta: Yıl sonu gösterilerimiz çocuklarımızın da katılımıyla ekranda gördüğünüz üzere özellikle kadınlarımızı ve çocuklarımızı esas alan bir çalışma tablosu içerisinde Şanlıurfa'mızda aktif faaliyet göstermekte. Sergilerimizden görüntüler görüyorsunuz.

Yine, kadınların etkileşimini ve koordinasyonun sağlamak adına il içi ve il dışı birtakım geziler planlamakta ve uygulamaktayız. İl içi gezilerimiz ilimizin muhtelif yerlerinde Halfeti'de, Birecik'te, Harran'da Eyüp Nebi'de gerçekleşmekte, ilimizin tarihi dokusunu esas alan çalışmalar yapılmaktadır. Bölgemizde ve bölge dışındaki illere ziyaretlere Mardin, Gaziantep ve İstanbul olmak üzere toplamda 1.104 kursiyerimiz iştirak etmiştir. Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı Kadın ve Aile Şube Müdürlüğü olarak 8 merkezimizde vereceğimiz mesleki eğitimlerimiz ve aile eğitimlerimiz bu tarihten itibaren de devam edecek olup aile bütünlüğünü sarsacak nedenler ve korunması için alınacak çözüm önlemleri konusundaki çalışmalarımızı da sizlere şöyle yansıtmak isteriz: Aile, toplumun temel yapı taşıdır. İnsanlık tarihinin başlangıcından bu yana yapısı, kapsamı, niteliği değişmekle birlikte varlığını sürdüren sosyal bir kavramdır aile. Kapsamlı bir tanımla, aynı çatı altında yaşayan, gelirlerini paylaşan, evlilik ve kan bağlarıyla birbirlerine bağlı, çeşitli rollerle birbirlerini etkileyen bireylerin oluşturduğu yasal, toplumsal ve ekonomik bir kurum şeklinde tanımlanmaktadır. Aile bütünlüğünü koruması yalnızca aile içindeki bireylerin değil, tüm toplumun gereksinimlerinin karşılanması ve sağlıklı bir toplum yapısı için gereklidir. Fakat, zaman içerisinde oluşabilecek muhtemel sorunlar nedeniyle, malumunuz, aile bütünlüğü sarsılabilmektedir. Aile bütünlüğünü sarsabilecek nedenleri şöyle sıralayabiliriz: Bireylerin kişisel tercihleri, bireylerin yaşamdan beklentileri, bireylerin fiziksel ve ruhsal sıkıntıları, dışsal faktörler yani üçüncü kişilerin aile fertleri üzerinde kurmak istedikleri hâkimiyet ve baskılar, karşılıklı güven unsurunun kaybedilmesi, eşlerin birbirlerine sadakatsizliği, eşlerin birbirlerine yeterince zaman ayırmayıp etkili iletişim ve etkileşim kuramamaları, eşle arasındaki inanç, kültür ve ideolojik farklılıklar, alkol, uyuşturucu ve benzeri zararlı alışkanlıklar, erken yaşta evlilik, çocuk sahibi olamama, aile içi şiddet ve ekonomik nedenler gibi ana başlıklar altında aile bütünlüğünü bozacak, sarsabilecek tehditleri sıralamak mümkün.

Toplum içinde aile bütünlüğünü koruyabilmek amacıyla atılabilecek adımları ve yapılabilecek çalışmaları ise şöyle sıralayabiliriz: Evlilik öncesinde adayların eş seçimi ve evlilik konusunda yeterince bilinçlendirilmesi, ailelerin yeni evlilere yönelik müdahalelerinin olumlu şekle dönüşmesini sağlamak amacıyla bilinçlendirme çalışmalarının yapılması, aile eğitimine ilişkin çalışmaların yaygınlaştırılması, kadın kültür ve destek merkezlerimize bağlı danışma ve dayanışma merkezlerinin kurulması, ailelere danışmanlık hizmeti verecek bu merkezlerimizde görev alacak uzmanların ilgili meslek gruplarından oluşması, psikolog, sosyolog, psikolojik danışman, sosyal hizmet uzmanı, hukukçu gibi, alanına hâkim uzmanlarla çalışmak, danışmanlık hizmetlerinin düzenli olarak kayıt altına alınması, yazılı ve görsel medyada yayınlanan metin ve senaryoların denetim altında tutulması, aile fertlerinin birlikte zaman geçirebilecekleri kaliteli mekânların

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 9

artırılması, kadınların aile bütçesine gelir getirici faaliyetlere katılması ve istihdam alanlarının artırılması çözüm önerilerimiz şeklinde yansımakta.

Şanlıurfa'da çalışmalarınızı yürüttüğünüz için biz de Büyükşehir Belediyesi Kadın ve Aile Şube Müdürlüğü olarak teşekkür ediyor, saygılar sunuyoruz.

MODERATÖR – Konuşmalarından dolayı Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Kadın ve Aile Destek Şube Müdürümüz Sayın Sibel Sakızcı Hanımefendi'ye teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Şimdi ise El Birliği Eğitim, Kültür, Yardımlaşma ve Kalkındırma Derneği Başkanı Handan Karataş Hanımefendi'yi konuşma ve sunumlarını yapmak üzere kürsüye davet ediyorum.

EL BİRLİĞİ EĞİTİM, KÜLTÜR, YARDIMLAŞMA VE KALKINDIRMA DERNEĞİ BAŞKANI HANDAN KARATAŞ – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, Sayın Belediye Başkanım, Sayın Valim, kıymetli hazırın; hepinizi saygı, sevgi ve muhabbetle selamlıyorum.

Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

Ben sivil toplum kuruluşları adına bugün buradayım. Aynı zamanda, Eyyübiye Belediye Meclisi üyesiyim, arkadaşlar biliyorlar.

Biz dernek olarak bayağı bir alanda projeler yaptık fakat bu projelerimizden özellikle, Komisyonumuzun ilgileneceği düşündüğümüz projemizin bir sunumunu yapmak istiyorum. Özellikle, son on dört yılda kadına yönelik bayağı çalışmalar, projeler geliştiren Hükümetimize, devletimize gerçekten teşekkür ediyoruz. Kadına yönelik yapılan çalışmalar gerçekten son sürat gidiyor fakat biz kadınlarımızı alanda, kadın kültür merkezleri, ÇATOM'lar, belediyeye bağlı kadın merkezlerimizde ciddi manada hem hukuk alanında hem din alanında hem de sosyal manada, ciddi manada güçlendirdik. Fakat, toplum -sizin de malumunuz- kadın ve erkekten oluşmakta, biz kadınlarımızı kültürlü hâle getirelim, bilgili hâle getirelim, bütün sorumluluklarını öğrensinler diye çabalarken bir şeyi yanlış yaptık, kuşun diğer kanadını bilgilendirmedik yani erkeklerimizi bilgilendirmedik. Kadınlarımız bu bilgiye sahip olduktan sonra evlerine gittikleri zaman bu haklarını kullanmak istediler, öğrenmiş oldukları bilgilerini hayata geçirmek istediler. Bazen çeşitli ortamlarda ben şunu söylüyorum: Önceden şiddet görürdü hanımlarımız ama şimdi bilgili şiddet görmeye başladılar. Çünkü en ufak bir şeyde “Mahkemeye giderim, şuraya giderim, buraya giderim.” diyerek aile bütünlüğünü gerçekten tehdit eder bir hâle geldi bu bilgiler. Bu noktada ne yapmamız gerekiyordu? Erkekleri bilgilendirmemiz gerekiyordu ama Urfa gibi bir yerde gerçekten sıkıntılı bir konuydu bu. Ne yapmamız lazımdı? Bir de bizim olayımız şu: Bir konuyu ele aldığımız zaman çok yönüyle ele almıyoruz maalesef. Biz burada üç grubu bir araya getirdik, bizimle birlikte sivil toplum tabii ki İl Müftülüğümüz, İl Sağlık Müdürlüğümüzü ve Baromuzu bir araya getirerek erkeklere yönelik ne yapmamız gerektiği hususunda görüşleri konuştuk, daha doğrusu, projeyi yaptıktan sonra konuştuk. Projemiz de şuydu: 10 cami ve 5 kahve seçtik, bu 10 cami ve 5 kahvede erkeklere yönelik program yaptık. Niye gittik oralara? Çünkü biz erkeklere yönelik çalışmalar yaptığımız zaman şunu gördük ki erkekler maalesef çağrılan toplantılara gelmiyorlar, geldikleri zaman da iki dakika durup “İşim var.” deyip gidiyorlar maalesef. Bundan dolayı, madem erkekler gelmiyorsa biz de onların ayağına gideriz diye bu projeyi hazırladım. Projemizde 10 cami ve 5 kahvemiz vardı, hedef kitlemiz. Tabii, bunu yaparken de çok sıkıntılar yaşadık, çeşitli makamlarca “Sen camide film mi oynatacaksın?” dendi çünkü projede film çektik biz. Nasıl bir film çektik? Üç grubu bir araya getirdik ve topluluğumuzu göz önüne aldık ve toplumumuzdaki hassas dengeleri gözeterek bir senaryo yazdık. Fakat, bu senaryoda konuya hem sağlık alanından hem hukuk alanından hem de dinî açıdan bakarak senaryoyu yazdık ve arkasından filmimizi çektik. Filmimizi çektikten sonra tespit edilen cami ve kahvelere gittik, ilk programımız Hayat-ı Harrani Mahallesi'nde Dostlar Kahvesi'nde oldu ve kahveye sığmadık, kahvenin önündeki parkın içerisinde yaptık. Celalettin Başkanımız -o

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 10

zaman Celalettin Valimizdi, daha sonra Başkanımız oldu- kendileri gelmişti ve vaizelerimiz... Burada kahvenin önünde toplandık ve ilk önce filmi gösteriyorduk. Film bir sempozyum verir tarzda yani akıllarda binlerce soru işareti bırakıyordu ve o soru işaretlerinden sonra sahneye biz Barodan bir avukat, Müftü Yardımcımızı veyahut da vaizemiz ve bir de İl Sağlık Müdürlüğünden bir uzmanımızı çağırıyorduk, interaktif olarak halk soruyordu, onlar cevaplıyordu. Bazen iki saat, üç saat, dört saat süren programlarımız oldu. Programımıza başlamadan önce 5 soruluk bir anket, programdan hemen sonra da 5 soruluk bir anket yaparak hemen anında sonuca odaklı yani ne yaptık, ne gördük, ne olmalıydı; bunların cevaplarını almak açısından çok önemliydi. Özellikle, şu gördüğünüz makam Eyüp Peygamber makamı, benim en çok endişelendiğim, acaba yaparsam ne olur dediğim, oradaki halk ne tepki gösterir dediğim yerd. Eyüp Peygamber makamında, caminin önünde sinevizyonu kurdum, film orada gösterildi çünkü bunu yaparken çok üst düzey insanlardan "Sen camide film mi oynatacaksın?" diye ciddi tepkiler almıştım ve burası benim için çok elzemdi, önemliydi, burada tepki gösterilmese hiçbir yerde gösterilmeyecekti. Burada şu kısa şeyi anlatmak istiyorum çünkü oturacağım, herkes konuşacak burada, programın moderatörlüğünü ben yapıyordum, burada şöyle bir şey gerçekleşti, ben insanlara yönelik şöyle dedim, Peygamber Efendimiz bir hadisi şerifinde şöyle buyuruyor: Sevdiğiniz insanların gözünün içine bakarak 'Seni çok seviyorum.' deyin." diyor ve ben bunu dedikten sonra tabii karşımda hep erkekler, kurumlardan katılımcılar da erkekler tabii, herkes böyle biraz güldü, şey etti ama oradan bir amcam kalktı, müftü yardımcımıza döndü, dedi ki: "Hoca, bu avrat ne diyi, dogri mi söyliyiy?" Müftü bey de dedi ki: "He vallaahi, doğru söylüyor." Durdu, durdu adam ve arkasından ne dedi biliyor musunuz? "Ben kırk beş yıldır evliyim, daha bir gün benim avrada demedim, seni seviyem, ha, bu akşam gidip diyeceğim ki avrat, seni çok seviyem." Çünkü Peygamber demişti ve Peygamber'in dediğini yapacaktı. Bizim gerçekten bu konuya önem vermemiz lazım. Bütün kurumları bir araya getirmek, hep birlikte bir şeyler yapmak... Ayrıca, şunu söyleyeyim ben size: Bu programla 2.500 kişiye ulaştık, bu 2.500 kişinin 1.824 kişisi erkekti, 746'sı kadındı. Şimdi, kahveye gidiyoruz, kahvede veyahut da camide bizi, hanımları gördükleri zaman, hanımlar da ister istemez geldiler ve dinlediler. Hatta, bir kahvede Esmâ Vaizemizin katıldığı bir kahvede hanımlar geldiler oturdular, arkasında da erkekler, vaizemiz bir şeyler anlatıyor ve adam diyor ki: "Öndekine söyle, akıllı olsaydı evde kavga çıkmazdı." Şimdi, bizim amacımız, hem kadını hem erkeği eş zamanlı bilgilendirmek, erkeğin bildiğini kadın, kadının bildiğini erkek bilmediği takdirde evde ve toplumda elbette ki sorun ve sıkıntılar olacaktır.

Ben sözümü fazla uzatmak istemiyorum ama eğer bilgi almak isterseniz bizim dernek olarak kadınlara yönelik özellikle, GAP'ın yapmış olduğu, Kadın ve Kadın STK'larını Güçlendirme Projesi kapsamında da 28 mahalleye hizmet eden 4 tane kadın eğitim ve destek danışma merkezi kurduk, burada 460 kadına liderlik eğitim verdik, bunun çıktıları, sonuçları da çok önemli fakat ben sizin zamanınızı almak istemiyorum. Sadece şunu öneriyor ve şunu söylüyorum: Topluma eş zamanlı, eş bilgiler verilecek ki toplumda sorun ve sıkıntı olmasın diyor, teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

MODERATÖR – El Birliği Kültür, Yardımlaşma ve Dayanışma Kalkındırma Derneği Başkanı Handan Karataş Hanımefendi'ye teşekkürlerimiz sunuyoruz.

Ve şimdi, ise özel oturuma geçmek üzere basınımızın güzide temsilcilerini salonumuzun dışına davet ediyorum.

Kapanma Saati: 14.00

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 11

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Ayşe KEŞİR (Düzce)

MODERATÖR: Ömer Faruk GÖZOĞLU

-----0-----

MODERATÖR – Söz, Komisyon Başkanımız ve Düzce Milletvekilimiz Sayın Ayşe Keşir Hanımefendi'de.

BAŞKAN – Öncelikle, kurumlarını ya da şahsi deneyimlerini paylaşacak arkadaşlardan konuyla ilgili kısa bir görüş alacağız yani deneyimlerini, uygulamalarını, sahada gördüklerini; akabinde, o kişi konuşmasını bitirdikten sonra varsa heyetin soruları, soru-cevap şeklinde olacak ve akabinde diğer konuşmacıya geçeceğiz.

Aile Mahkemesi Hâkimimiz Sayın Kürşat Köylü, sizinle başlayalım Sayın Hâkim.

Buyurun lütfen.

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – 2013 yılında Şanlıurfa'ya atandım, 2013 yılında Urfa'ya geldiğimde 1 tane aile mahkemesi vardı ilk geldiğim sene, ben ikinci aile mahkemesini kurdum. Yani bu şu demek: 2013 yılına kadar Şanlıurfa'ya bir tane aile mahkemesi yeterliydi, 2013 yılından itibaren bir tane aile mahkemesi iş durumundaki artış sebebiyle yeterli olmadığından Bakanlığımızın uygun görmesi ve kurulun da faaliyete geçirmesiyle birlikte ikinci aile mahkemesi kurulmuş oldu. Gerçekten de kurulduğundan beri yani benim mahkememde ve daha öncesinde kurulduğundan beri iş sayılarında belli bir artış var. Ben bundan önce de Aksaray'dayken gene aile mahkemesi hâkimliği yapıyordum, orada dört yıl aile mahkemesi hâkimliği yaptım müstakil olarak, Şanlıurfa'da üç yıldır aile mahkemesi hâkimliği yapıyorum. Aksaray'dayken her sene belli bir artış vardı. İlk gittiğim sene 900 civarında dosya varken ikinci sene bu rakam bine çıktı, üçüncü sene 1.050'ye çıktı ve ayrılırken de 1.100'e çıktı. Yani belirgin bir artış var iş sayısında. Bunların hepsi boşanma davası değil mutlaka, diğer davalar da var, velayet davası, nafaka davası var ama bunun yanı sıra boşanmalarda belli oranda bir artış var. Şanlıurfa da keza aynı şekilde ama Şanlıurfa'da nüfusa baktığımız zaman Aksaray'ın nüfusuna göre daha yoğun olmasına rağmen buradaki iş sayısı Aksaray'a göre biraz daha az. Burada bana yıllık olarak 850 civarında dosya geliyor benim mahkememe, 1. Aile Mahkemesine de 850 tane dosya geliyor yaklaşık olarak ortalama yani toplamda 1.700-1.800 civarında bir dosyamız geliyor aile mahkemesine boşanma davası olarak, sadece boşanma davası değil bunlar, demin arz ettiğim gibi, velayet, nafaka, mal rejimi davaları şeklinde diğer dava türlerimiz de var.

Şanlıurfa'da boşanma davası sebepleri olarak hepinizin malumu olduğu üzere genel boşanma davası sebebi olan, şiddetli geçimsizlik dediğimiz, evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedenine dayalı boşanma davası en temel boşanma sebebi olarak görülüyor. Bunların başında da çiftlerin özellikle ilk iki üç yıl içerisinde veya ilk beş yıl içerisinde anlaşamamalarından kaynaklı olarak bir boşanma söz konusu. Bunların başında, ekonomik sebepler, kişinin, kocanın özellikle, iş sahibi olmaması veya düzenli bir işinin ve gelirin olmaması, bundan kaynaklanan çatışmalar oluyor. Ailelerin, kişilerin, kadın ve erkeğin anne babalarının evlilik birliğine müdahalesi çok ciddi bir şekilde var. Bundan kaynaklı olarak evlilik birliğinin ciddi sarsılması söz konusu oluyor. Özellikle bu konuda yaşamış olduğum çok bariz bir iki örnek var, en son yakın zamanda anlaşmalı olarak bir boşanma davasına karar verdik. Çift Adanalıydı, memur oldukları için burada görev yapıyorlardı, ben çok uğraşmama rağmen... Avukat arkadaşlar bilirler, ben boşanma davalarını kabul eden bir hâkim değilim, genellikle reddederim boşanma davalarını ki aile birliğinin devamını sağlamak açısından bunu düşünüyorum ama herhâlde bazı arkadaşlar bunu yanlış anlıyorlar, ısrarla, "Niye

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 12

boşanma kararı vermiyorsunuz?” diye beni eleştiriyorlar bu konuda. O günkü boşanma kararında gene anlaşmalıydı, hiçbir şey istemiyorlardı karşılıklı olarak, çok ısrar ettim boşanmamaları için ama neticede boşanma kararını açıkladılar, biz de mecburen, kanun gereğince boşanma kararını verdik. Daha sonra ben içim rahat etmediği için kendilerini odama çağırdım, “Gelin, ikinizle de konuşacağım.” dedim, kendileriyle oturdum konuştum, “Ne derdiniz var? Boşanma kararını verdik, bundan sonra rahatladınız mı?” Kadına sordum: “Sen bundan sonra mutlu musunuz, huzurlu musun şu anda” dedim, “Değilim.” dedi ve kadın ağlamaya başladı. Adama sordum, o da askerî personeldi, “Sen rahat mısın, mutlu musun?” Yani Sur’da, Lice’de görev yaptığını söylüyor, şu anki terör örgütüyle çatıştığını söylüyor, “Şu anda kafan rahat mı? Orada terör örgütüyle rahat rahat savaşabilecek misin?” dedim, “Hayır Hâkim Bey.” dedi, “O zaman sizin sorunuz ne?” dedim, söyledikleri tek şey, “İkimizin de ailesi evliliğimize müdahale ediyor.” “O zaman, ailenizi bırakın.” dedim, “Ailemizi bırakamıyoruz.” Yani bu evliliğin bitmesinin temel sebebi anne babanın evlilik birliğine müdahale etmesiydi yani bu ciddi bir sebep.

Onun dışında, Şanlıurfa için aile birliğinin temelinden çökmesi olarak demin de dediğim gibi ekonomik sebepler, uyuşturucu kullanımında maalesef Şanlıurfa’da ciddi bir artış var, bu konuda ciddi bir sıkıntımız var, ceza mahkemelerinden de biliyorum, ağır ceza mahkemesi başkanı arkadaşarımdan da biliyorum, o konuda çok yoğun bir uygulama yapıyorlar, uyuşturucu kullanımı çok fazla, ticareti çok fazla, bu da gene aile birliğinin sarsılmasına sebep oluyor.

Bir de burada töre gereğince, âdetler gereğince yeni evli çiftlerin ayrı evleri genelde olmuyor. Gelin, kocanın evine gidiyor, kocanın anne babasıyla beraber yaşıyor, bu da bir süre sonra ciddi çatışmalara sebep oluyor. Çünkü gelin kaynana arasında, malum olduğu üzere, hepimizin bildiği gibi, mutlaka tartışmalar çıkıyor, kadın buna katlanamıyor, bir süre sonra dayanamıyor ve tartışmalar çıkıyor, geri dönüyor veya geri dönmeye çalışıyor. Bunu da ciddi bir sorun olarak görüyorum önüme gelen dosyalar içerisinde.

Bir de sunumcu arkadaşların anlattığı gibi, kadınlarımız maalesef son zamanlarda -aslında maalesef değil, güzel bir şey- çok bilinçlendiler ve bilinçlerinden kaynaklı olarak dedikleri gibi, “Beni kızdırırsan mahkemeye giderim, her türlü hakkımı alırım, boşanırım, tazminatımı alırım, nafakamı alırım.” Özellikle nafaka konusunu sayın vekilimize az önce arz ettim, nafaka konusu bizim uygulamamız açısından çok ciddi sıkıntılı olduğunu düşünüyorum. Hatta bu konuda Yargıtay 2. Hukuk Dairesi Başkanımız da geçenlerde böyle bir açıklama yapmıştı. Sigorta olarak emeklilik hakkı elde etmek için kişilerin en az otuz yıl, kırk yıl, yirmi yıl çalışmış olması lazım ki emeklilik hakkını elde etsin, belli bir prim gününü ödesin ki emeklilik hakkını elde etsin, emekli maaşını alsın. Ancak, ülkemizdeki uygulamada boşanma davalarında kişi bir yıl, altı ay evli kaldı, altı ayın sonunda kusurlu olarak adamın boşanmasına karar verdik ve kadına nafaka bağladık. Gelir durumuna göre 250, 300 liradan 500, 750, 800 liraya kadar nafaka bağlayabiliyoruz. Nafaka bağladık, şayet bu nafakayı alan kadın başka birisiyle gayriresmi olarak evlilik birliği yaşıyormuş gibi yaşamaz ise, düzenli bir işe girmez ise veya yeniden evlenmez ise bu kadın ölünceye kadar bu nafakayı alacak. Benim çok yakın tanıdığım bir doktor arkadaşım var, sanırım 2006 veya 2007 yılında boşandı, eşine o zamanın parasıyla 750, 800 lira civarında nafaka bağlandı, eski işi şu anda resmî olarak hiçbir işte çalışmıyor, evlenmiyor bilerek -ve adama duymuş olduğu hınç veya kızgınlık ne ise artık bilemiyorum- ve hâlâ bu nafakayı almaya devam ediyor. Dediğim gibi, kadın eğer çalışmazsa, yasal şartlar oluşmazsa bu şekilde de bu nafakayı almaya devam edecek. Bu nafaka da ciddi bir sorun bence çünkü kadın ve ailesi diyor ki “Boşan, çatır çatır nafakanı al, oturursun evinde.” Yani bu nafakaya artık nasıl bir çözüm bulabiliriz, yoksulluk nafakasına nasıl bir çözüm bulabiliriz, acaba belli bir süreyle kısıtlayabilir miyiz, artık yasa koyucumuz onu nasıl takdir eder onu bilemiyorum ancak bu nafakanın da bence bir çözüme kavuşturulması

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 13

gerekiyor diye düşünüyorum, yoksulluk nafakasının özellikle. Yani ölünceye kadar bu nafakanın verilmesinin ben kişisel olarak, hâkim olarak çok doğru olmadığını düşünüyorum, yasa koyucumuz nasıl bir kanun çıkarır veya çıkarır mı, düzenleme yapar mı onu bilemeyeceğim artık, o takdir tabii ki Meclisimizin.

Bunun dışında aklıma gelen şu anda herhangi bir şey yok, eğer sorusu olan arkadaşımız varsa ben elimden geldiğince cevaplamaya çalışayım.

BAŞKAN – Ben velayetle ilgili durumu merak ediyorum Urfa’da. Velayet davalarındaki durum nedir?

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – Velayet davalarında Urfa’da ilk geldiğim sene çok ciddi psikolojik olarak sorunlar yaşadım. En azından 3 aylık, 5 aylık, henüz yeni süt emen çocukları dahi ben babaya vermek zorunda kaldım. Çünkü Urfa’da maalesef kadın boşanırken ailesinin evine dönüyor ve çocuk hiçbir şekilde kabul edilmiyor. Genellikle Arap kültüründe sanırım böyle bir şey söz konusu.

BAŞKAN – Yani kızın ailesi torunu kabul etmiyor.

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – Kabul etmiyor, çocuğu istemiyorlar, “Çocuk babanın çocuğudur, gitsin çocuğuna o baksın.” şeklinde çok değişik bir mantık var. Ben geldiğim zaman çok zorlandım bu konuda çünkü geldiğim yerde, daha önce görev yaptığım yerlerde anne çocuğu sahiplenir, kesinlikle bırakmaz hele ki yeni doğan bir çocuk söz konusuysa. 40 günlük çocukların velayetini bile ben babaya vermek zorunda kaldım çünkü anne kişisel sebeplerden, özel sebeplerden, töreden dolayı -bilemiyorum- bakmıyor. Bu konuda ciddi bir sıkıntı var, bunun da bir şekilde aşılması gerektiğini düşünüyorum, bilinçlendirme yapmak lazım. Kadın diyor ki: “Bakacak durumum yok.” “Tamam, nafaka bağlayalım o zaman, çocuk için nafaka bağlayalım 350, 500, 1.000, ne varsa, adamın durumuna göre.” diyorum, “Yok, ben bakamam, bakmak istemiyorum.” diyor. Herhâlde bu da şundan kaynaklı: Kız, babasının evine döndükten bir sonra yeniden evlenecek, eğer yanında çocuk olursa evlenme ihtimali düşeceği için bu yüzden istemiyorlar.

BAŞKAN – Peki, o tür evliliklerle ilgili bir veri var mı elimizde? Yani ikinci kez evlenmekle ilgili bir veri var mı elimizde?

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – Yok, boşanma davası bittikten sonra biz maalesef onu kontrol edemiyoruz, ne zaman evlendiklerini. Ha, belki iddet müddetinin kaldırılması şeklinde belki araştırılabilir. Yani boşanmadan sonra bekleme süresinin dolması gerekiyor, 300 günlük sürenin, bu süre içerisinde evlenmek isterse dava açılması lazım, açıkçası onunla ilgili bir çalışma da yapmadım ama o konu tespit edilebilir, bekleme süresinin davaları tespit edilebilir.

BAŞKAN – Siz dava dosya yükünün az olmasını neye bağlıyorsunuz, bir de onu öğrenelim, sizin görüşünüze göre. Çünkü ortalamamız yüksek bayağı, Türkiye ortalaması, Şanlıurfa büyük bir şehir, Aksaray’ın nüfus ölçeği çok daha küçük olmasına rağmen başa baş olması enteresan bir durum.

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – Bence Şanlıurfa’da hâlâ gelenek göreneklerin, örf ve âdetlerin yoğun, baskın bir şekilde devam ediyor olması boşanma seviyelerini düşük durumda tutuyor. Zira, birçok kez başıma geldi, boşanma davasını kadın gelip açtı bir hışımla, daha sonra, aradan bir hafta geçtikten sonra da “Ben boşanmaktan vazgeçtim.” deyip feragat dilekçesi verdi. Hatta bunların çoğunda da kadın diyor ki: “Başkasıyla evlendi.”, “Suriyeli bir kadın getirdi, o yüzden ben boşanmak istiyorum.” Ama gelip boşanmaktan vazgeçtiği zaman soruyorum “Neden vazgeçtin?” “E, ne yapayım? Gidecek yerim yok, kocamdır, kabul ediyorum.” diyor, o şekilde. Yani burada diğer illere göre boşanma davalarının az olmasının sebebi gelenek ve göreneklerin yoğun bir şekilde devam ediyor olması, artık, aşiret yapısı mı diyelim, bilemiyorum, aile büyüklerinin

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 14

mutlaka devreye girip, tarafları bir şekilde ikna edip barıştırma yoluna gitmelerinden kaynaklı.

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Kilis'te yoğunluk olarak Suriyelilerin geldiğinden boşanmaların arttığını belki orada şey yapacağız ama burada da var mı aynı şey?

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – Var, var, burada da var, aynı şey burada da var yani Suriyelilerden kaynaklı olarak ciddi bir sıkıntımız var. Özellikle erkekler, kadınlara –kadınların söylediği kadarıyla, bilemiyorum, dava dilekçelerinin yazıldığı kadarıyla- “Seni göndereceğim babanın eline, Suriyeli alıp getireceğim bir tane, daha genç bir tane Suriyeli alacağım, senden daha güzelleri var.” şeklindeki tehditlerle veya baskılarla kadınları boşanmaya ikna ediyorlar ama Suriyeli evleniyor mu, evlenmiyor mu onu bilemem ama bu konu da oluyor.

BAŞKAN – Dava dilekçelerinde var mı böyle beyanlar?

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – Var, var, dava dilekçelerinde bu konuda ciddi dilekçeler sunuluyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Hâkim Bey.

Hâkim Bey'in anlattıklarıyla ilgili sorusu olan var mı?

Devam edelim.

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – Bir de bu aile içi şiddet uygulamalarıyla ilgili olarak sayın vekilimle az önce konuştuk. Kadınlar o konuda da gene gerçekten çok güzel bir şekilde bilinçlenmişler. Geliyorlar, şikâyette bulunuyorlar, diyorlar ki: “Ben kocamın evden uzaklaştırılmasını istiyorum.” veya “Tedbir kararı verilmesini istiyorum.” kanundaki açık hüküm gereğince biz hiçbir delil aramaksızın müştekinin talebi var ise üç ay, beş ay, işin vahametine göre altı aya kadar her türlü tedbir kararını veriyoruz.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Rakamlar var mı peki buna dair? Yani kaç başvuru var, kaç tanesinde koruyucu, önleyici tedbir kararı verilmiş?

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – Değişik iş olarak biz onları veriyoruz, o konuda bir çalışma yapmıştık diye bakayım. Esaslara ilişkin var, değişik işlere ilişkin bir çalışmamız yok ama yaklaşık olarak bir yıl içerisinde 400 civarında bir başvuru geliyor, değişik iş dediğimiz. Bu, 6284'ten kaynaklı olarak koruma tedbir kararları verdiğimiz yaklaşık 350-400 civarında bir başvuru geliyor sadece benim mahkemem için. Toplamda bakarsak da 700-800 civarında bir rakama ulaşıyor.

BAŞKAN – Yalnız, koruma tedbirleriyle ilgili şöyle bir kanaat var, ben o yasanın yapım sürecinde olan biri olarak söylüyorum: Koruma tedbir kararlarını sadece seçenekleri yani ailenin demografik durumuna göre, ihtiyacına göre seçenekleri çoğaltmak kabilinden koyduk ama ne yazık ki uygulamada bizim önümüze çıkan, ailenin durumunun yeterince incelenemediğinden dolayı hâkimler risk almamak adına -bu bir iddia, onun cevabını sizden bekliyorum- bütün tedbir kararlarını işaretliyorlar ve bu sefer, tabii, uygulamada zorluk çıkıyor diye bir iddia var. Hem silah bırakma hem tedbir nafakası hem evden uzaklaştırma, hepsini birden işaretliyorlar diye bir...

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – Aynen dediğiniz gibi, çok doğru söylüyorsunuz. Biz bütün tedbirleri verelim diyoruz ilk başta, acil olması sebebiyle çünkü işin vahametini bilmiyoruz. Kadının böyle bir talebi var, adamın neler yapabileceğini hiç bilmiyoruz. Risk almamak için, kadının can güvenliğini sağlamak veya mal varlığının güvenliğini sağlamak için, risk almamak için bütün tedbir kararlarını veriyoruz, akabinde, eğer adam itiraz edecek olursa o zaman araştırma yapıyoruz. Diyoruz ki: Sen delillerini getir, neden itiraz ediyorsun bir bakalım, verdiğimiz karar yanlış mı, doğru mu araştıralım, o zaman şey yaparız.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 15

BAŞKAN – Ama burada ben başka bir şey söylüyorum, sizin söylediğimize katılıyorum tamam ama o tedbir kararlarının uygulanıyor olması lazım. Yani onun içinde psikolojik tedavi vesaire de var, sağlık tedbirleri de var.

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – Tabii, tabii, hepsini uyguluyoruz, doğru.

BAŞKAN – Hayır, siz işaretliyorsunuz ama uygulanıyor mu?

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – Uygulanmıyor, o konuda haklısınız.

BAŞKAN – İşte, uygulanamıyor çünkü çok yoğun bir şekilde uygulandığı için.

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – O konuda haklısınız. Yani mesela, biz uyuşturucu kullanan bir kişiye sağlık tedbir kararı veriyoruz, bunun tedavi edilmesi için karar veriyoruz, bu kararı ŞÖNİM'e gönderiyoruz, İl Sağlık Müdürlüğüne gönderiyoruz, bize cevap geliyor, "Kişi tedaviyi kabul etmediği için tedavi yapılamamıştır." diye. Yani orada bunu alan kurumun da eli kolu bağlı, eğer kişi kabul etmiyorsa ceza mahkemesinde olduğu gibi zorla kişiyi tedaviye gönderemiyoruz. Yani bizim elimizden gelen, sadece bu konuda tedbir kararı vermek, bu tedbir kararının infazını tabii ki kurumlar yapıyorlar ancak onlar - dediğiniz gibi- yapamıyorlar ve dolayısıyla karar tamamen askıda kalıyor.

BAŞKAN – Yani ha hepsini vermişsiniz, ha üçünü vermişsiniz, çok fark etmiyor sonuç itibarıyla.

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – Tabii, tabii.

Kimlik bilgilerinin gizlenmesi kararı... İlk başta öyle bir şey başıma geldi, kadının tüm kimlik bilgilerinin gizlenmesine ilişkin bir karar verdik -Aksaray için konuşuyorum bunu, 2010, 2011 yılıydı, şimdi tam hatırlayamıyorum tarihini, yeni çıktığı zamanlardaydı- Nüfus Müdürlüğüne gönderdik, Nüfus Müdürlüğü bize geri gönderdi, "Biz bunu uygulayamıyoruz." Ya, nasıl uygulayamazsınız, kanun çıkmış." "Yönetmeliklerimiz hazır değil, sistemimiz daha buna uygun değil, o yüzden uygulayamayız." Ama şu anda uygulanıyor.

BAŞKAN – Yok, o zaman için o söz konusuydu.

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – Ciddi bir sıkıntı vardı yani bu gibi sıkıntılar doğabiliyor uygulamadan kaynaklı olarak.

BAŞKAN – Var mı ilave edeceğiniz bir şey?

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – Dediğim gibi, aile içi şiddete ilişkin olarak kadının talebi hâlinde her türlü tedbir kararını veriyoruz, kadınların da bunu suistimal ettikleri oluyor gerçekten, maalesef.

BAŞKAN – Mesela?

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – Yani koruma kararını veriyoruz biz, koruma kararından sonra kötü niyetli olarak bazı kadınlar - birkaç sefer yaptık uygulamamızda- adamı çağırıyor eve "Gel, tamam, barışalım." diyor, adam da buna inanarak, ikna olarak "Çocuklarım var, çocuklarımı göreceğim, kadın da beni affetti." diyor, eve gidiyor. Evde yaşarken en ufak bir tartışmada kadın hemen telefon açıyor, diyor ki polise "Koruma kararı vardı, kocam eve geldi, benim rızam yoktu, şikayetçiyim." Kolluk da diyor ki: "İhlal vardır.", on günden on beş güne kadar hapis cezası uygulanması için bize talepte bulunuyor. Hapis kararı veriyoruz, ihlal var gerçekten, koruma kararı var, şeklî olarak bir ihlal de var, on güne kadar hapis, on beş güne kadar disiplin hapsi veriyoruz, adam geliyor, diyor ki: "Hâkim Bey, ben karım çağırdığı için eve gittim, o çağırmasaydı ben zaten gitmezdim." Gerçekten, bir tane dosyamda, açtı, telefon mesajlarını gösterdi, kadın adama mesajlar göndermiş, "Çocuğu bugün okuldan sen al, şöyle görüşelim, böyle görüşelim. Akşam eve gel, gelirken ekmek al, süt al." diye mesajları var, buna rağmen gelip diyor ki "Ben şikayetçiyim, ihlal etti kararı." diyor. Daha sonra biz o hapis kararını kaldırdık ama adama itiraz etmeseydi -çünkü on beş günlük bir süresi var- bu karar infaz edilmek zorundaydı. Çünkü şikâyete bağlı bir suç değil, şeklî bir suç, on beş gün içerisinde itiraz etmediği zaman, itiraz süresini kaçırdığı zaman

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 16

adamı mecburen üç gün, beş gün veyahut neyse hürriyeti bağlayıcı cezayla cezalandırıp hapis cezasını infaz etmek durumunda kalacaktık, bu konuda ciddi sıkıntılar oluyor bazen.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Kaçta kaç peki? Yani baktığınız kaç davada bu kadar suistimal var?

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – O kadar yüksek değil, katılıyorum yani çok ciddi, yüksek bir oran yok ama neticede, hürriyeti bağlayıcı ceza olduğu için bir tane dahi olsa ciddi sıkıntılara sebep olabiliyor. Yani dediğim gibi, öyle abartılacak bir rakam değil, onun rakamını net söyleyemem, atıyorum, 100 dosyada yüzde 15, yüzde 20 diyemem belki ama bir tane dahi olsa kişinin hürriyetini bağlayıcı cezaya hükmettiğimiz için ciddi sıkıntılara sebep olabilir.

BAŞKAN – Evet, var mı ekleyeceğiniz bir şey?

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – Yok.

Teşekkürler, çok sağ olun.

BAŞKAN – Sizlerin soruları var mı arkadaşlar?

Teşekkür ediyorum.

Konu içinde gelirse tekrar istişare ederiz.

Evet, Aile Mahkemesi Pedagogumuz Ahmet Aygün Bey, buyurunuz.

AİLE MAHKEMESİ PEDAGOGU AHMET AYGÜN – Merhabalar.

Yaklaşık iki yıldır aile mahkemesinde Kürşat Hâkim Bey'le birlikte çalışıyoruz. Aslında Hâkim Bey bütün gereken bilgileri verdi de ben sadece şuna değinmek istiyorum: Velayet konusunda, genelde çiftler mahkeme sürecine gelirken boşanma davasında, kadın boşanma sürecinde gerçekten o kadar dertli geliyor ki öz güvenle, işte, boşandıktan sonra her şeyin sona ereceğini, artık bu saatten sonra yaşayamayacak duruma kadar geleceği görülüyor. Bununla ilgili, ciddi bir uzman yardımına ihtiyaç duyduğu hâlde hiç yardım almamış, yardımın ne olduğunu dahi o kadar bilmiyor. Ailesi destek çıkarsa bu konuda, velayetle ilgili, velayeti istiyor, ailesi destek çıkmazsa işte, artık 2 yaşındaki bir çocuksa ya da 3 yaşındaki bir çocuğu istemeyebilir. Bu, tamamen ailenin, üçüncü dışsal faktör dediğimiz kişilerin aile fertlerinin üzerinde kurmak istedikleri hâkimiyet görülüyor. Maalesef, bununla ilgili herhangi bir uzman eğitimi ya da herhangi bir yardım alınmadığı için bu süreçte kadın velayeti babaya verdikten sonra kendi rızasıyla... Çünkü velayet biraz daha gönüllülük esasına dayalı olduğu için bizim tamamen, kadın ya da erkek ne söylüyorsa raporda belirtmemiz lazım. Bazen Hâkim Bey'le biraz şey olabiliyoruz, kültürden dolayı biz velayeti babaya verdiğimiz hâlde, 16 yaşına kadar kanun gereği anneye verilmesi lazımken neden babaya veriyoruz? Evet, o durumu değerlendirdiğimizde, maalesef, kadının istemediğini, ekonomik durumlardan dolayı istemediğini belirttiği için verebiliyoruz, daha doğrusu, raporda belirtiyoruz.

BAŞKAN – Peki, pardon, şunu soracağım: Yetiştirme yurtlarına bırakma söz konusu oluyor mu, yoksa, baba sahip çıkıyor mu çocuklarına genelde?

AİLE MAHKEMESİ PEDAGOGU AHMET AYGÜN – Babalar genelde annelerine veriyor çocukları, ebeveynlerine veriyor.

BAŞKAN – Babaannesi bakıyor.

AİLE MAHKEMESİ PEDAGOGU AHMET AYGÜN – Evet, babaannesine veriyor, genelde o şartlar altında çocuklar yetişiyorlar. Tabii, bu süreçte sonuçta, baba çalışmak zorunda kaldığı için çalışıyor, ister istemez, çocuklara halası, dedesi, kimse evde üçüncü kişi onlar bakıyorlar genelde.

ŞANLIURFA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRÜ MURAT DEMİRKOL – Velayetin babaya verilmesi veya anneye verilmesiyle ilgili genel manada tabii ki nafaka olayı belki bir caydırıcı olabiliyor. Bunun yanında, uygulamış olduğumuz ekonomik ve sosyal destek mevzuatı boyutuyla anneye ya da babaya çocuk adına, yaş grubuna, öğrenim durumuna göre vermiş olduğumuz parasal limitler de bu anlamda çocuğu sahiplenme boyutuyla destek oluyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 17

BAŞKAN – Ama burada başka bir şey var, hâkim beyin söylediği ve Ahmet Bey'in söyledi; “Ekonomik destek olsa dahi, nafaka bağlansa dahi istemiyor çünkü kızın ailesi istemiyor çocuğu.” diyor. Çünkü SED yardımları var, ben biliyorum, SED yardımlarıyla buranın coğrafi şartlarında iki çocuğa aldığı SED yardımıyla çocuğuna bakabilir anne, bir asgari ücrete yakın çünkü o SED yardımları. Ama ona rağmen istememesi enteresan, sosyolojik durum, onu anlamaya çalışıyorum, yoksa nafaka ve SED yardımlarıyla çocuk bakılır.

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – Konu para değil orada, nafaka değil.

BAŞKAN – Yani onu anlamaya çalışıyorum, yoksulluk değil yani tek başına oradaki gerekçe.

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – Değil, değil.

BAŞKAN – Aile sosyolojisiyle ilgili bir durum bu.

AİLE MAHKEMESİ PEDAGOGU AHMET AYGÜN – Genelde kadın boşandıktan sonra, Urfa şartlarında, kültür ve gelenek hâkim olduğu için kadını tekrar evlendirme söz konusu olabiliyor, talipler gelirse ya da istenirse verilme durumu söz konusu olabilir, ona binaen. Sonuçta, çocuklar bu sefer ebeveynlerin yanında kalabilecek, tarafların, çiftlerin dedesi ya da anneannesinin yanında kalabilecek. Bu sebepten dolayı da aile destek çıkarsa eğer “Yok, kızımızı evlendirmeyeceğiz, kendisine bağlı, nasıl bir hayat yaşamak istiyorsa biz ekonomik olarak biz arkasında duracağız.” Zaten üçüncü kişilerle de görüşüyoruz velayet konusunda rapor hazırlarken, kendileri ciddi bir şekilde destek görürse velayeti her türlü alır ve her türlü de bakar zaten. Ama yok, o güven alınmazsa, o güveni ailesinden almazsa zaten artık boşanma kadın için bir sondur, çalışma hayatı dediğimiz şey zaten yok, bu nedenle velayeti istememe söz konusu olabiliyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Katkı sunacak arkadaşlara sırasıyla söz verelim.

KADIN DERNEKLERİ FEDERASYONU İL TEMSİLCİSİ GÜL SAN – Merhaba sayın milletvekillerim.

Buradaki sosyal nedeni anlamak için bir örnekle size bilgi vereceğim. Şiddete maruz kalan kadınların izlediği yollar var, biliyorsunuz, işte, karakol, baro ve aile mahkemesiyle yargıya dâhil oluyorlar. Şimdi, bu süreçte sayın hâkimimin söylediği çok doğru, ilk etapta kadın bir hınçla geliyor ve “Kesinlikle ben bu işi bitireceğim.” diyor fakat bu süre 6-7'yi bile bulabiliyor. Çünkü ilk etapta o kararı verirken kendi yaşadığı süreç nedeniyle yargıya başvuruyor fakat bir süre sonra aile birliğine üçüncü şahısların katılması nedeniyle işin süreci değişiyor, bu çok doğru bir tespit ve bizim gördüklerimiz, yaşananlar da böyle.

Ayrıca, çocukların velayetinin babaya verilmesi nedenine de bir açıklama getirmek istiyorum. Kadının annesi veya kardeşi veya babası hep şunu söylüyor: “Sen benim kızımsın, tamam, boşanmak istiyorsan boşan gel ama ben çocuklarını kabul etmem.” Yani bu açık ve net söyleniyor. Bu hem şehir merkezinde geçerli hem kırsalımızda geçerli. Kadın boşandığında kesinlikle yalnız gidiyor baba evine, çocuğuyla gitmiyor. Yani bu sadece Arap kültürü değil, burada geleneksel bir yapı var, ataerkillikten.

BAŞKAN – Ama ekonomik olmadığını anlamaya çalışıyoruz, olup olmadığını çünkü SED yardımı dediğimiz bir yardımı var Aile Bakanlığının, iki çocuğa toplam aşağı yukarı bir asgari ücret kadar yoksul bir kadına çocuklarına bakması için bir yardım veriyoruz. Mesela, dedesinin evinde de kalsa bu yardımı alabilir yani kız, babasının evine geldiğinde de bu yardımı alabilir, yine çocuğuna bakabilir. Ama bunu da istemiyorsa burada başka bir sosyolojik sebep var.

KADIN DERNEKLERİ FEDERASYONU İL TEMSİLCİSİ GÜL SAN – Şimdi, bunu isteyip istememesi konusunu bilmiyorum ama boşandıkları zaman aileler torunlarını, işte, erkek kötü, geçimsiz olduğu için onun çocuklarını istemiyorlar. İstememesindeki neden, ekonomik nedenlerden dolayı istemiyor olduğu şimdiye

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 18

kadar doğruydu çünkü bizim aile yapılarımız kalabalık, kalabalık olduğu için ayrıca bir külfet istemiyor, sorumluluğu almak istemiyor büyük babası veya anneannesi veya halası veya dayısı ve aile hâkimimizin söylediği gibi, kadının tekrar evlenebilmesi için de o çocuklarının babasının yanında olması gerekiyor. Yani benim kişisel olarak gözlemlediğim, kırsalda ve şehirde bu yaygın ama biz sosyal yardımları en fazla kullanan bir il olarak ki biz aşır maaşı deriz, hamilelikte bile yardım alan bir şehir olarak buna nasıl bakacaklar veya nasıl bundan sonra süreç değişecek onu açıkçası bilmiyorum, ben de gözlemleyeceğim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bir söz daha vardı, onu da alalım.

Takvimimiz de biraz sıkışık, seri devam etmek zorundayız.

Buyurun.

ANADOLU KADIN DERNEKLERİ FEDERASYONU KURUCU ÜYESİ SABİHA KARABULUT – Öncelikle, selamünaleyküm. Şanlıurfa'mıza hoş gelmişsiniz.

Hâkimimizin söylediğine -arkadaşım çok güzel açıkladı- şunu eklemek istiyorum: Parası olsun, olmasın, bir kadın boşanıyorsa ve baba evine geliyorsa kesinlikle çocuğuyla gelemes, bu ayıptır bizim kültürümüzde. Onun için baba istemiyor yoksa insanlar simit satarak da çocuklarına bakabilir ki devletimiz bir sürü yardım veriyor zaten, çok rahatlıkla çocuklarına bakabilir. Ama, siz de takdir edersiniz ki hiçbir anne çocuğundan ayrılmak istemez ki bizim kültürümüzde hamile kadın boşandığı zaman, ilk doğduğu zaman bebeği annesine göstermeden babasına veriyorlar, kadın görmesin diye. Bu, kültürümüzde ayıp karşılandığı için yani o babanın çocuğudur, kadının çocuğu değildir. Baktığımız zaman, "Bu kesinlikle ayıptır, yakışmaz bize." denildiği için o çocukların velayeti babaya veriliyor, yoksa bakmak ya da bakmamak meselesi değil.

BAŞKAN – Bunu anlamaya çalışıyorum.

Teşekkür ederim Sabiha Hanım.

EL BİRLİĞİ EĞİTİM, KÜLTÜR, YARDIMLAŞMA VE KALKINDIRMA DERNEĞİ BAŞKANI HANDAN KARATAŞ – Başkanım, şöyle bir durum var, arkadaşşıma katkı sunayım: Erkek almak zorunda çünkü bu ayıptır. "Çocuğuna sahip çıkamadı, bakamıyor musunuz? Koca aşiretsiz, siz iki üç çocuğa da mı bakamadınız?" Hâlbuki aslında bunun geri planına da baktığınız zaman ne babaanne kabul ediyor ne halalar kabul ediyor fakat ayıptır diyerek bu çocuklar alınıyor yani mecburen alınıyor, kabulleniyor. Anne istemiyor değil, anne de zorunda kalıyor, hâkimimiz daha iyi bilir bu konuyu, muhakkak baba onu almak zorunda.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Yani burada başka bir sosyolojik yapının olduğunu anlamış olduk.

Teşekkür ediyorum.

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – İki ayıp var.

BAŞKAN – Evet, iki taraflı söz konusu, erkeği de baskılayan, kadını da baskılayan başka bir töre var burada. Sonuçta çocuğa oluyor olan, neresi daha huzurluysa orada kalması yönünde bir karar verilemiyor. Dediğiniz gibi, birçok zaman baba da bakmıyor, babaanne bakıyor çocuğa, belki babasını görmüyor bile.

Siz de mi bir şey ilave edeceksiniz?

AVUKAT NAZİME FERDAĞ GÜLLÜOĞLU – Evet, ben de burada ilave etmek istiyorum.

Burada baro adına bulunmuyorum, Komisyonda arkadaşlarımız var mı onu da bilemiyorum, boşanma davaları çok olduğu için yorum yapabilirim diye düşünüyorum.

Geçmiş yıllara baktığımız zaman, 90'lı yıllardan bu yana hakikaten Urfa'da boşanma oranı çok azdı, boşanmak için gelen kadın sayısı çok azdı, babaları gelir görüşürdü. Ben çok ısrarcı olurdum, müvekkilim kimse onunla görüşmek istiyorum diye yani kadınlar iş hanına bile gelmeye çekinirdi. Şimdi, o süreçten buraya geldik, tabii ki bu gelişmeler şöyle oldu, ben boşanma anlamında söylemiyorum, en

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 19

azından kadının kendini ifade etmesi, hakkını araması... Demin konuşmalarda da geçti, Ailenin Korunmasına Dair Yasa falan çıktı, haklarını öğrendiler, kötüye kullanma falan olabilir, doğrudur, yoktur demiyorum, var ama ben Baro Kadın Komisyonunda çalışırken aynı şekilde Sayın Karataş anlattı, o tür çalışmaları çok yaptık. Evlere gittiğimizde rahatsız oluyorduk, kadının çocuğuna verecek ekmeği yok ama biz karşısına geçmiş işte, yasal haklarını falan anlatıyorduk. Yani kadınlarda bir bilinç düzeyinin yükselmesi –eğitim olmamakla birlikte- ciddi şekilde sağlandı. Tabii ki altyapı çok oturmamış olduğu için burada bir kötü kullanım söz konusu olacaktır ama bu, mevzuatın eksikliği, yanlışlığından falan kaynaklanan bir şey değil benim kanaatime göre. Ha, bu kötü kullanım nasıl önlenabilir, o ayrıca araştırılır.

İkincisi: Çocuğun velayeti ciddi sorundur tabii Urfa'da. Şöyle bir istememe duygusu vardır ama bu da değişmiştir yani süreç içinde o konudaki gözlemlerimi de rahatlıkla söyleyebilirim: Ben mesleğe başladığım yıllarda çocuğun "ç"si geçmezdi yani mümkün değil, o çocuğun anneye verilmesi düşünülemezdi bile, çocuğu illa baba alırdı. O çocuk babaannede mi, bir hâlâ da mı, hangi koşullarda, onlar hiç önemli değildi, çocuğun psikolojisi önemli değildi, annenin psikolojisi hiç önemli değildi. Ben kişisel çabalarımla birkaçında çocuğun annede kalmasını sağlamışım. Şimdi, süreç içinde bu konuda da değişim oldu, tamamıyla olmadı demek olmaz. Yani kent merkezine baktığımız zaman farklı bir tablo görebiliriz, kırsala baktığımız zaman daha farklı. Hâkim beyimizin söylediği çok doğru, mesela, Arap kesiminde bu çok daha yaygın çünkü ikinci bir evlilik olayı olabilir, çocukla gittiği zaman evlenme şansı düşecektir. Orada artık, devletin yaptığı maddi katkı falan çok göz önüne alınan bir durum değil. Ben kendi müvekkil profillerimden de rahatlıkla söyleyebilirim, incelediğim kararlardan da söyleyebilirim, orada önemli olan, tabii ki anne için bu çok zor, psikolojik durumu çok zor ama ailenin baskısıyla çocuğunu bırakmak durumunda kalıyor. Niye kalıyor? Burada parasal boyutu değil, ikinci bir evlenme şansı olabilir ve kızın ailesi şu şekilde de bakıyor: "Onun çocuğu..:" Yani artık o çocuk onların torunu değil, o çocuk o adamın çocuğu, "Onun çocuğunu biz büyütme zorunda değiliz, sonuçta babasıdır, dönüp babasını tanıyacaktır." şeklinde yani ağırlıklı olarak verilme nedeni o.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İki avukat arkadaşımız var. İbrahim Halil Bakır ve Dilvin Arkan.

Buyurunuz.

AVUKAT DİLVİN ARKAN – Öncelikle, hoş geldiniz Sayın Vekilim.

Deminki meslektaşlarımız Ferdağ Güllüoğlu ile hâkim bey de açık açık anlattılar olayları da ikinci bir boşanma sebebi -Urfa'da çok yaygın olarak- sosyal medya ve bir de Suriyeli bayan olayları var. Çünkü bize gelen ailelerin çoğunda, işte, "Eşim Facebook kullanıyor sabahlara kadar, boşanmak istiyorum." bu şekilde olaylar çıkmakta.

İkinci bir olay da Sayın Vekilim, boşanma talebi olduğunda bize öncelikle aileler geliyor. Mesela, geçen hafta perşembe günü bir olayda, bana gelen bir boşanma davasında anne-baba gelmiş ama damat bey ortada yok, "Kim boşanmak istiyor, kızınız mı, oğulunuz mu?" dediğimde "Benim oğlum boşanmak istiyormuş." "Nerede o zaman damat bey?" dediğimde, "Avukat hanım, siz bizim talebimizi alın." Vekaleti de getirmişler "Ama özellikle onunla görüşmem lazım yani onun talebini almam lazım." falan dediğimde, "Sizi dışarıya alayım, ben damat beyle özel bir görüşme yapayım." dediğimde "Hayır, biz de kalalım." ve ısrarcı oldular, "Hayır, bu şekildeyse ben davayı alamam." dedim. Beyefendiyle özel olarak görüştüğümüzde "Ben eşimi seviyorum, eşimden ayrılmak istemiyorum avukat hanım, benim babam ile amcam anlaşamadığı için beni boşanmaya zorluyorlar."

BAŞKAN – Yani yakın akraba evliliği olduğu için, amca çocukları evlendiği için...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 20

AVUKAT DİLVİN ARKAN – Tabii, tabii, yakın akraba evliliği olduğunda miras olayları vesaire birtakım olaylar oluyor, ondan dolayı da ailelerin baskısıyla boşanmak zorunda kalabiliyorlar tabii ki Urfa’da, bu şekilde evlilikler de var.

Tabii, ben daha çok ceza avukatlığı yaptığım için de yine, mesela, geçen haftalarda olan bir töre cinayeti vardı Sayın Vekilim, kızın anne babası, ağabeyleri kızı korumak için Diyarbakır’a gönderiyorlar ama aşiret izin vermiyor buna. Bir şekilde kızı bulup burada öldürüyorlar tabii, tabii, şu anda davası devam etmekte. Dediğimiz gibi, Urfa’daki aile yapısı ve sosyolojik gerekler çok farklı, çok değişik, hani, kanunlarda ve mevzuatlardaki düzenlemenin çok dışında.

Yine, velayet konusuna bakıldığında, aile özellikle... Demin bayan arkadaşına da anlattım, benim müvekkilim doktor olduğu hâlde, bir kız çocuk sahibiydi, aylık nereden baksanız 20 milyar para alıyorsunuz, neden kız çocuğunu almıyorsunuz, baba yarın öbür gün evlenir, üvey anne olayı var, kız çocuğu neticede, insan psikolojik olarak baktığında çok zorluklar yaşayabileceği aşikârdır diyorum, “Avukat hanım, alamam, ailem izin vermiyor, ben de karşı çıkamam, benim ayrı eve çıkma lüksüm yok, ayrı değil, ben onlarla birlikte yaşamak zorundayım evlenene kadar.” Hani, eğitimden ziyade burada aile baskısı, toplum baskısı da çok fazla Sayın Vekilim. Düşünün, bir doktor ve kendi ayrı eve çıkamıyor, maddi özgürlüğü olduğu hâlde yine aileyle birlikte yaşamak zorunda, çocuğunu alamıyor çünkü “Elin oğlu, ben senin çocuğuna bakmak zorunda değilim.” değil de “O, karşı tarafın çocuğu, benim torunum değil, çocuğum değil, bakamam, istemiyorum, görmek de istemiyorum.” Biz genelde şöyle deriz: Anne-baba boşandığında da anneler ve babalar da çocuktan boşanmış sayılıyor. Sayın meslektaşım Ferdağ Hanım da çok güzel anlattılar bu konuyu, Kürşat Bey de, sayın değerli hâkim bey de anlattılar konuyu ama dediğimiz gibi, Urfa’da daha çok sosyolojik etkenler baskın, eğitim de tabii ki var bu durumda. Mesela, sosyal medya...

BAŞKAN – Sosyal medya nasıl yansıyor dilekçelerinize, ne tür ifadelerle yansıyor?

AVUKAT DİLVİN ARKAN – Mesela, Sayın Vekilim, gece yarısı, adam benzinlikte, istasyonda çalışıyor, geliyor, bayanı Facebook’un başında buluyor, diyor ki “Ben eşimin Facebook’ta yazışmalarını yakalıyorum.” Daha çok, dilekçelerimizde belirtmemeye çalışıyoruz, namus olayına girmesin, soy isimler tanıdık olabiliyor, Urfa aşiret yapısı var, daha çok şiddetli geçimsizlik, küfür var, saygısızlık var şeklinde dilekçelere yansıtmaya çalışıyoruz. Çünkü olay her iki taraf açısından, aileler tarafından duyulduğunda daha farklı sonuçlar, neticeler doğurabilir. Bu, cinayete kadar gidebiliyor, töre cinayetine kadar gidebiliyor. Bu sebeple, biz daha çok farklı yönlerden dilekçemizi mahkemelere sunuyoruz. Mesela, geçen hafta yine karşılaştığımız bir olay vardı, 72 yaşındaki bir beyefendi 38 yaşındaki bir bayanla evlendirilmiş, bayanın sırf ikinci evliliği olduğu için evlendirilmiş. Yani 72 yaşında... Bayanın Facebook’ta yazışmaları görülmüş, bunu üvey oğulları görüyor, üvey oğullarının da her birisi 45-50 yaşında. Özellikle, üvey oğullar geldi yanıma, “Avukat hanım, babamı eşinden boşayın.” “Neden boşayayım?” Eş geliyor, baba geliyor, “Ben eşimden boşanmak istemiyorum, ikimiz de birbirimizden razıyız, yapmış bir hata.” diyor ama evlatları tat vermedi, “Babamızdan boşanacak, babamızı aldattı.” Baba da “Her şekilde ben razıyım avukat hanım, benim kabulüm bu şekilde.” diyor. Diyorum ya Sayın Vekilim, burada sosyolojik baskılar çok fazla, toplumsal baskı çok çok fazla.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Avukat Hanım.

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – Sayın Vekilim, Avukat Dilvin Hanım da belirtti, bu yakın aile, akraba evlilikleri konusunda bir dosyamda sırf berdel bozuldu diye üç tane çocuk annesi ağlaya ağlaya boşandı. Kırk dakika uğraştım duruşma salonunda adamı ikna etmek için, adamın ayaklarına kapanıyor, ellerine kapanıyor kadın, ben de kırk dakika adama uğraştım, “Yok,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 21

berdel bozulduğu için boşanmak zorundayım.” dedi, en son kadın mecburen dedi ki: “Ahirette hakkımı helal etmiyorum, iki elim yakanda olacak.” Bu da maalesef ciddi bir sıkıntı. Ha, çok fazla değil, en azından bizim dosyalara yansıyan fazla değil ama gelirler mesela, “Biz anlaşmalı boşanmak istiyorum.” diye, boşarız ama maalesef, berdel hâlen daha sanırım Urfa’da devam ediyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İbrahim Halil Bakır Bey, buyurun.

AVUKAT İBRAHİM HALİL BAKIR – Sayın Başkanım, çalışma toplantımızın hayırlı olmasını diliyorum.

Bazı arkadaşlar bizden önce söz aldı fakat yanlış bilgilendirme ve yönlendirme olmasın, bundan on yıl, yirmi yıl önce gerçekten Urfa’da ailelerin baskısı, aşiret baskısı oldukça yoğundu fakat yaklaşık bir saattir toplantıdayım, sürekli baskı ve şiddetten bahsediliyor, o kadar yoğun olduğunu düşünmüyorum ben kişisel olarak yani bunun da artık bir silah olarak kullanıldığını düşünüyorum. Bence bayan arkadaşlara son yıllardaki bilgilendirmelerin ve çalışmaların kendilerine yeteri kadar katkı verdiğini düşünüyorum. Bunun daha aşırısının ailenin bütünlüğü için tehlikeli olduğunu düşünüyorum yani erkeğe gerçekten saldırı veya bir silah olarak kullanılıyor. Sayın Hâkimimin de bahsettiği bir dosyada, mesela, bir müvekkilimiz geldi, cuma günü geldi, kararını getirdi, ailenin korunmasına dair bir hüküm, dört ay evden uzaklaştırma cezası almış. “Ne oldu? Yani neden böyle bir karar verildi?” dedim, “Sürekli hanımla tartışıyorduk, son zamanlarda tartışıyorduk, önce gözü açılmamıştı, herhangi bir talebi olmuyordu. Ekonomik olarak refaha erdi, üç çocuk sahibi oldu, şu anda ben işsizim, dışarıdan para dilenerek veya çalışarak, gündelikçi olarak para kazanıyorum, bu parayı getirip kendisine veriyorum. Eşler aile içerisinde oturuyorlar, sohbet ediyorlar, çok bilgilendiği için, ‘Ben bunu yaparım, aile mahkemesine dava açarım, nafaka isterim.’ şeklinde taleplerde bulunuyor ve...”

BAŞKAN – İşsiz adamdan nasıl nafaka alacak.

AVUKAT İBRAHİM HALİL BAKIR – İşsiz olmasına rağmen, nafakaya hükmediliyor.

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – Veriyoruz efendim.

BAŞKAN – Alamayacak ama, hükmedilecek de fiilen alamayacak ama.

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – İcra kabiliyeti yok, hapis cezası var.

AVUKAT İBRAHİM HALİL BAKIR – Bizim müvekkil de asgari ücretli olarak belediyenin taşeron şirketinde çalışıyor, yemin ediyor, “Ben bu nedenden dolayı işten ayrılacağım, ben buna nafaka ödemeyeceğim.” diyor, şimdi, böyle bir açmazın içerisindeyiz. Mahkeme hâkimlerimiz sağ olsun veriyorlar, dört ay, altı ay evden uzaklaştırma cezası, eşten uzaklaştırma cezası, bu yetmiyormuş gibi, çocuğa yaklaşmama cezası. Yani gerçekten aşırı şekilde uygulanıyor, bu da kişilerin birbirinden uzaklaşması, yabancılaşmasına sebebiyet veriyor.

BAŞKAN – Aşırıdan kastınız ne? Yani gereksiz yere mi veriliyor diye düşünüyorsunuz?

AVUKAT İBRAHİM HALİL BAKIR – Hayır, gereksiz değil, mesela, bunlar dört ay, altı ay gibi uzun bir müddet veriliyor, benim çalışma notlarımda da öyle bir düzenleme şey yaptım, bizim Türk Ceza Kanunu’nda tutuklama süreleri maksimum otuz günde bir değerlendirmeye tabi tutuluyor yani otuz günü geçmemesi gerekiyor. Bu konuda dört aylık veya altı aylık afaki sürelerdense ayda bir veya iki ayda bir bunların yeniden değerlendirilmesi konusunda... Çünkü ailenin bütünlüğü burada önemli olan, asıl olan bu. Yani şahsı, erkeği cezalandırmak; bu cezalandırma değil, açık söyleyeyim, on yıllık evlilik yapmış bir insan için bu bir cezalandırma değil, adam diyor ki: “Ben gider Suriye’den Suriyeli getiririm.” Akçakale’ye gidiyor, orada bin lira, 3 bin lira başlık parasıyla, hatta başlık parasız Suriye’den ikinci eş getirme

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 22

imkânı var. Yani burada biz aslında bayanlara iyilik değil, gerçekten kötülük yapıyoruz. Yani ayda bir, bir karar verilir, dört ayda karar verileceği yerde ayda bir gözetlenir, taraflar takip edilir.

BAŞKAN – Bu bir öneri.

AVUKAT İBRAHİM HALİL BAKIR – Bir diğer husus da... Benim önüme gelen bir dosyadan yine bahsedelim, Türk Ceza Kanunu'nun 86'ncı maddesine göre eşler arasındaki şiddet. Şimdi, bunlar şikâyete bağlı olmadığı için kamu davası niteliğinde, eşler birbirine bir tokat atıyor, doğru değil zaten, bunu tasvip etmiyoruz fakat soruşturma dosyası hazırlanıyor, tarafları biz barıştırıyoruz, o arada boşanmadan da vazgeçiliyor, aile büyükleri devreye giriyor veya çocuk faktörü var, vazgeçiyorlar ama altı ay geçiyor, yedi ay geçiyor, eskiden sulh cezaydı, şimdi asliye ceza mahkemesinden kendilerine davetiye geliyor, haklarında kamu davası açılmış. Şimdi, adam geliyor, "Ya, biz bununla barıştık, büyükler girdi araya, sizler girdiniz araya, barıştırdınız. Altı ay geçti, bu davetiye niye bana geliyor, ben niye ceza alacağım?" diyor. Dolayısıyla, biz bunları sulh ederken bence eski Türk Ceza Kanunu'muzdaki eşler arasındaki şiddetin şikâyete bağlı olması gerektiği kanaatindeyim. Özellikle, basit tıbbi müdahaleyle giderilebilecek suçlarda yani bir tokat atılmış veya hafif bir temas olmuş ama düzeltilecek...

BAŞKAN – Ama bu durumda kadın bazen baskıyla o şikâyetinden vazgeçiyor, onu neyle ayıracaksınız?

AVUKAT İBRAHİM HALİL BAKIR – Sayın Başkanım, eski Türk Ceza Kanunu'nda böyle bir niyet okuma yoktu ama 2005 yılındaki Türk ceza Kanunu'muzda -özür dilerim- bazı feminist görüşlerin aşırı baskılamasıyla niyet okuma boyutuna geçildi. Yani şimdi, eski yasa İsviçre'den alınmış, İsviçre'den alınan yasada eşler arasında veya kardeşler arasında böyle bir problem çıktığında taraflar birbirinin hakkındaki şikâyetten vazgeçebiliyor, anlaşabiliyor.

BAŞKAN – Ama şimdi, bakın, bir saattir konuşuyoruz buradaki aile baskısını, bu durumda kadının şikâyetini geri alma gerekçesinin rızaen olup olmadığını neye göre ölçeceksiniz? Yani kadın kendi ailesinden de olabilir, eşinin ailesinden de olabilir, baskıyla bunu geri alabilir. Boşanma dilekçesini bile getirir, "Kendi gelmiyor." diyor avukat hanım, aileler geliyor, ailelerin o kadar müdahil olduğu bir evlilikten bahsediyoruz burada. Ben anlamak için soruyorum bunları.

AVUKAT İBRAHİM HALİL BAKIR – Sayın Başkanım, samimiyetle söyleyeyim, yirmi yıldır avukatlık yapıyorum, buna benzer örnek birkaç tane olmuştur. Fakat, eşler geliyor ve biz avukat olarak müvekkilimizi görmek zorundayız, müvekkiller geliyor, gözümüzün içine baka baka "Ben eşimden boşanmak istiyorum." diyor yani ailesiyle gelseler bile biz aileleri diğer odaya alıyoruz. Yani bu kadar keskin olduğunu düşünmüyorum ve burada aile içerisindeki şiddet ve aile konusunda eşlerin cinayetinin önlenmesi açısından tabii ki tedbirlerin alınması gerekiyor. Benim kastettiğim, basit tıbbi müdahaleyle giderilebilecek, gerçekten büyük olmayan, ailenin kurtarılması için çözümlenmesi gereken değişiklikler. Yani bunun örneği de son on yılda boşanmaların artmış olma nedenlerinde de bunları bir tetikleme olması.

BAŞKAN – Ama "basit tıbbi müdahale" diye bir tanım da olmaz avukat bey ya. Yani basit de olsa müdahale edecek kadar yaralanmış demektir kadın, böyle bir şeyi söylenilmesinin bile ben...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Basit demeyelim de uzlaşma gibi bir şey...

BAŞKAN – Hayır, "basit tıbbi müdahale" diyor ama yani tıbbi müdahale demek yaralanmadan bahseder, şiddetten bahseder. Ya yanlış ifade ettiniz...

AVUKAT İBRAHİM HALİL BAKIR – Hayır, yanlış ifade etmedim, ceza hukukundaki basit tıbbi müdahale...

BAŞKAN – Hayır, onu anladım ama bunu evlilik için söylüyorsunuz.

AVUKAT İBRAHİM HALİL BAKIR – Evlilik içerisinde eşler arasında bir itişme, bir bağrıışma, birbirinin yakasını tutma, bunlar olan şeyler.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 23

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Allah aşkına, birbirinin yakasını tuttu diye hiç boşanmaya gelenler var mı, kaçta kaçtır bu? Yani hani, bizim istihdam şeyinde de öyle, sığınma evleri ziyaretlerimizde de öyle, oraya gelenler uzun yıllar şiddet sonucu geliyor ya da uzun yıllar şiddete tabi olup ondan sonra boşanmayı istiyor. Yakasını tuttu, bir kez ittirdi diye boşanmaya gelen kaç kişidir Allah aşkına?

AVUKAT İBRAHİM HALİL BAKIR – Gerçekten sayı çok fazla yani ben polemiğe girmek istemiyorum Başkanım.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ortada bir gerçek de var ama.

BAŞKAN – Özür dilerim, böldüm ama kafam karıştı. Hem diyoruz ki boşanma dosyamız az hem siz diyorsunuz ki “Basit tıbbi müdahaleden –hukuki terimle söylüyoruz- de itiştii, kakaştı diye boşanma çok fazla.” Şimdi, bu iki bilgi çelişti birbiriyle.

ŞANLIURFA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ KÜRŞAT KÖYLÜ – Yok, yok, sayın vekilimin dediği gibi, sırf yakasını tuttu diye boşanmaya gelen sayısı o kadar fazla değil yani sırf yakasını tuttu diye kimse kimseden boşanmıyor, o da bir gerçek yani birikmiş bir olaylar silsilesinden kaynaklanarak insanlar boşanmaya geliyor.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Benim sığınma evleri ziyaretlerinde bile sığınma evine giden kadınlar uzun yıllar şiddete uğramış, artık tahammül sınırlarını geçmiş, çocuklarını büyütmüş, “Artık yeter.” deyip başvuruyor. Hani, siz öyle bir anlatıyorsunuz ki sanki her tokat yiyen şeye gidiyor ya da her ittirilen boşanmaya gidiyor, böyle bir gerçeklik yok, Türkiye gerçeği bu değil. Artı, ailelerin evliliklere müdahalesi, eşlerin gerçekten şiddeti, baskısı sizin dediğiniz gibi masumane de değil, ortada bir şiddet sonucu cinayetler var, ortada can kayıpları var. Bu gerçekler bu kadar netken...

AVUKAT İBRAHİM HALİL BAKIR – Özür dilerim, şimdi, burada toplantımızın asıl amacı ailenin bütünlüğü, ben olayın mecrasından uzaklaşmasını, sadece kadınlara yönelik bir toplantı şeklinde gitmesini engellemek için veya farklı bir görüş bildirmek için söylüyorum. Örneğin, Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesinin “Kadın ve Aile Şube Müdürlüğü”, hayır, burada “Aile Şube Müdürlüğü” olabilir çünkü burada gerçekten eş de ihmal ediliyor. Sivil toplum örgütünden arkadaşlar da söyledi, kadını çok eğitmek anlamında bir zarar olduğunu düşünmüyorum, ikisinin paralel yürütülmesi gerektiğini, eşin de bilgilendirilmesi gerektiğini yani bayan bilgilendiriliyorsa aile içi şiddet konusunda erkeğin de bilgilendirilmesini istiyoruz.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Kadın bilgilendiriliyor diye bir şey yok, sayın avukat bey, toplumun bilgilendirilmesi var yani kadınları çekip bilgilendirme diye bir şey yok ki zaten. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının hiçbir uygulaması da öyle değil. Toplumun bilgilendirilmesi, bireylerin bilgilendirilmesi, eğitilmesi...

BAŞKAN – Lokal çalışmalarda kadınlar gruplar hâlinde, erkekler daha zayıf kalıyor diye bir kanaat var.

Teşekkür ederim.

Buyurun Emine Hanım, şu an sözü size veriyorum, sıra sizde hem bu konuyla ilgili görüşünüzü belirtin hem de genel toplantı nedenimizle ilgili görüşlerinizi alalım.

Buyurunuz.

YENİ GENÇ BAKIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ EMİNE YÜKSEL – Öncelikle, hoş geldiniz.

Katılımdaki arkadaşlara başarılar sunuyorum özel hayatlarında da.

Biraz önce arkadaşlarımız ve hâkim bey konuştu, boşanmalarda kadının yaş sınırı arttıkça anne çocuğu alıyor, eğer maddi durumu iyiyse, kendi ayakları üzerinde durabiliyorsa anne çocuklarını babaya vermiyor. Eğer çocuk 1-2 yaşındaysa, daha küçükse, kadının sonradan evlenme olanağı varsa ve maddi durumu da iyi değilse -ben gözlemlerimi söylüyorum, genelde hakla biz iç içeyiz, halkla beraberiz STK olarak- eğer kadın yeni evliyse, çocuğu 1-2 yaşındaysa ve boşanıyorsa, kendi ayakları üzerinde duramıyorsa o kadın, ailesi tarafına gidiyor,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 24

erkek, çocukları alıyor, kadın başka biriyle evleniyor. Fakat kadının çocukları biraz büyükse ve kadının maddi durumu iyiyse, tek başına yaşıyor ise -maddi durum diyorum bakın, ekonomik durumu özellikle söylüyorum- kadın o zaman çocuklarını kendi alıyor. Bizim Eyyübiye, Yakubiye'de de çalışmalarımız var; Eyyübiye'deki yaşam Yakubiye'dekine benzemiyor, Yakubiye'deki Yenişehir'dekine benzemiyor, Karaköprü'deki diğerine benzemiyor. Arap kültürü, Kürt kültürü -arkadaşlarımız da Urfalı olarak biliyor- birbirlerinden çok farklı. Arap kültüründe boşanan kadın hemen evlendirilmeye zorlanırken Kürt kültüründe -hani, biraz daha şehirleşmiş kültürü kastederek söylüyorum- kadın kendi ayakları üzerinde durabiliyorsa çocuklarına kendisi bakıyor. Benim söylemek istediğim şu Başkanım: Kadınların ekonomik durumuna dikkat etmemiz gerekiyor. Bilincin yanında, erkekleri ve kadınları bilinçlendirmek tabii çok önemli, kadın ayakları üzerinde durabiliyorsa çocuklarını kimseye muhtaç etmiyor.

Sizin soracaklarınız varsa...

Ben katkı sunmak için söyledim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

Buyurunuz.

SİVİL TOPLUM İZLEME PLATFORM BAŞKANI FARUK AKBAŞ – Geçen Sayın Başbakanımız Şanlıurfa'yı ziyaret ettiğinde daha önceden bize dendi ki, Sayın Valim aradı, dedi ki: "Sivil toplum örgütleriyle bir toplantı yapılacak." Biz tabii ona göre hazırlandık arkadaşlarımızla, dar kapsamlı bir toplantı olarak söylenmişti, daha sonra, Sayın Başbakan geldiğinde çok geniş bir toplantı oldu. Sayın Başbakan konuştu, tam gidecekken ben çıktım, dışarıda, kapıda kendisine dedim ki: Sayın Başbakanım, biz sizi hep dinliyoruz ama siz bizi dinlemiyorsunuz. Siz bizi dinlemediğinizden dolayı da bir türlü sahadaki gerçek hayattan habersiz kalıyorsunuz, o yüzden de şu anda geldiğimiz duruma hep birlikte gelmiş oluyoruz.

Tabii, ben çok değerli katılımcı arkadaşlara teşekkür ediyorum.

Sivil toplum örgütünün biraz daha önemsenmesini ben hassasiyetle istiyorum. Çünkü deminden beri arkadaşlarımız konuştular, genelde çok değerli bilgilere sahip teknik arkadaşlarımız ama sivil toplum örgütleri sanırım konuşma listesine dahi alınmamışlar. Ben bunu özellikle belirtmek istiyorum.

BAŞKAN – Faruk Bey, bana cevap hakkı doğurduğunuz, buna cevap vermek istiyorum. Belediyenin sunumunun akabinde burada bir sivil toplum kuruluşu sunum yaptı ve bu toplantıya sivil toplum kuruluşları da dâhil edildi yani bu eleştirinizin haksız olduğunu düşünüyorum kendi adıma.

SİVİL TOPLUM İZLEME PLATFORM BAŞKANI FARUK AKBAŞ – Sayın Başkanım, onu da durdurmak istediler, Handan Hanım'a sunum yapmaması söylendi, Handan Hanım'ın ısrarıyla tekrar yapıldı, onu da ben gördüm burada.

BAŞKAN – Hayır, sunum formatında değil zaten toplantımız, herkesin sahadaki deneyimlerini bilmek istiyoruz, o anlamda da sivil toplum kuruluşlarımız bu toplantıya davetliler ve sizi dinlemek için buradayız.

Buyurunuz.

SİVİL TOPLUM İZLEME PLATFORM BAŞKANI FARUK AKBAŞ – Sayın Vekilim, ben bölgede sürekli bu davaların içerisinde olan bir arkadaşınızım. Yüzlerce boşanma davasına müdahil olmuş, bir kısmını kanaat önderi olarak maalesef boşanmaya götürmüş, yüzde 90-95'ini de barışla neticelendirmiş bir arkadaşınızım.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Nasıl müdahil oldunuz?

SİVİL TOPLUM İZLEME PLATFORM BAŞKANI FARUK AKBAŞ – Kanaat önderi olarak, aileler arasındaki yapıları bilen bir arkadaşınız olarak.

En son bu hafta içerisinde iki aile davasıyla karşı karşıya kaldık. Bizim amacımız, davaları mahkemeye ulaştırmadan aile içerisinde çözüme kavuşturmak. 30 Ocak günü bize intikal eden, bizi arayan aile bireyleri, dokuz ay önce evlenmiş olan arkadaşlarım, bir kız ile bir erkek, ikisi akraba, dokuz ay önce evlenmişler,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 25

dokuz aydan sonra boşanmak istiyorlar, iki taraf da mutlaka boşanmak istiyorlar, yaklaşık 8 gece üst üste, 4 gece erkek tarafında, 4 gece kız tarafında yapmış olduğumuz girişimler neticesinde biz yüzde yüz boşanma isteyen iki tarafı da tekrar Allah'a çok şükür bir araya getirip evliliklerine tekrar evlerinde devam etmelerini sağladık. Ama ne şekilde sağladık biliyor musunuz? Bizler ailenin yapısını gerçekten bilen arkadaşlarınız, öyle bir duruma geldi ki aileler güvensizlik içerisinde, evlenecekleri zaman son anda resmî nikâh yetişmemiş, resmî nikâhı düğünden sonra yaparız diye söz vermiş erkek tarafı, akabinde, ilk haftasında bir tartışma olmuş, o tartışmadan sonra erkek tarafı düşünmüş, "Bu böyle devam ederse, boşanmaya giderse hiç olmazsa resmî nikahımız olmasın, bari bir de nafakayla uğraşmayalım." Burada nafakayı söyleyen sayın vekilime katılıyorum, orada sıkıntı var, nafakayla ilgili. Bu sefer kız küsmüş, babasına gitmiş, resmî nikâh yapılmadığından dolayı kız tarafı da kızın altınlarını evde rehin tutmuşlar, altınları vermiyorlar, bu şekildeki sıkıntıyı tabii biz çok çeşitli yöntemler kullanarak hâl yoluna gittik.

Şimdi, burada ailenin boşanma durumuna gelmesinin en büyük nedenlerinden bir tanesi, evli olan gençlerin evdeki kendi sorunlarını ailelerine iletmeleri. Kız evde olan en ufak bir sorunu annesine anlattığı zaman anne-baba ebeveyn olmaları hasebiyle, çocuklarını korumak hasebiyle evin içerisine müdahale ediyor. Yine aynı şekilde evli olan erkek evin içindeki sorunu babasına, annesine anlattığı zaman o da farklı bir şekilde evin içerisine müdahale ediyor ve sorunlar arka arkaya gelmeye başlıyor.

Yine, hep birlikte karşı karşıya kaldığımız bir diğer önemli sıkıntı noktası, eşlerin denk olmaması, gerek maddi olarak gerek eğitim olarak denk düşmemesi. Şimdi, kız üniversite mezunu, oğlan ilkökul mezunu, bunlar evleniyorlar, kısa bir süre sonra aralarında ciddi sorunlar yaşanmaya başlıyor.

Yine, esasen, en önemli sorunlarımızdan bir tanesi, eğer nasip olur, Meclise geri dönerseniz, bizden RTÜK üyelerine kesinlikle selam söylemeyin. Çünkü, aile yapımızı dinamitleyen, bu evliliklerin yıkılmasına sebep olan en büyük faktör televizyonlarda iğrenç şekilde, her gece ekranlarda, dizilerde çarpık ilişkilerin, evlilik dışı ilişkilerin topluma normal bir şekilde lanse edilmesi, normal bir hayatmış gibi lanse edilmesi. Bu bizim için çok ağır bir sorumluluk çünkü evlilik bütün Türkiye'de olduğu gibi bizim yöremizde de çok kutsal bir kurumdur ama maalesef, bu kutsal kurumumuzun temellerine televizyonlar vasıtasıyla, diziler vasıtasıyla dinamitler konuyor, RTÜK de buna seyirci kalıyor. Bu konunun bir an önce ele alınması, RTÜK tarafından bu televizyon kanallarına mutlaka bir yaptırım getirilmesini kesinlikle biz talep ediyoruz.

Yine, çocuk konusundan bahsedildi, ben Sabiha Hanım'ın tezini daha kuvvetli buluyorum bu konuda, yüzde 85, yüzde 90, bölgemizdeki genel kanı, boşanma hasil olursa çocuk babanıdır. Toplumsal baskılardan dolayı tabii bu günbegün aşıyor, insanların eğitim durumları arttıkça, farkındalığa vardıkça bu aşıyor. Ama, hâlihazırda, şu anda, yüzde 80, yüzde 85, boşanmalar gerçekleştiği zaman çocuklar kesinlikle babanıdır hesabıyla... Mesela, şu anda yine içinde olduğum bir davada, baba ölmüş, ikinci eşten olan çocuk duruyor, bir yıldır uğraşıyorlar çocuğu almak için, kadın da "Biraz çocuk büyüsün, büyüsün öyle vereyim." diyor, hâlâ biz o davayı yürütmeye devam ediyoruz.

Bu toplantıların başarılar getirmesini, inşallah, çatırdayan bu evlilik kurumu üzerinde inşallah bir bina tesis etmesini canı gönülden arzu ediyoruz, başarılar diliyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Faruk Bey, sağ olunuz.

Evet, şimdi, kolluk kuvvetlerimizin temsilcileri burada.

Başkomiser Murat Öner Bey, sizinle başlayalım, sonra Ali İmam Bey'le devam edeceğiz.

BAŞKOMİSER MURAT ÖNER – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 26

Ben Şanlıurfa Asayiş Şube Müdürlüğünde geçici olarak, kısa bir süre Aile İçi Şiddet Büro Amirliğine vekâleten baktım. Şu anda, Emniyet Genel Müdürlüğümüzün düzenlediği Aile İçi Şiddet ve Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Kursu'nu gördük. Bu kurstan sonra da yine Genel Müdürlüğümüzün yapacağı planlama dâhilinde Şanlıurfa ilinde özellikle polis merkezleri ve aile içi şiddet birimleriyle ilgili aktif çalışan diğer arkadaşlarımıza gerekli kursları verip en önemlisi, daha önceden düşünülen, daha önceden beyinlerde olan özellikle, bu konular aile içinde kalır, karakola ilk geldiklerinde gerekli müracaatları almayıp daha çok, barıştırmaya yönünde fikirleri olan arkadaşlarımız hâlâ varsa -ki şu an zannetmiyorum-bilgilendirerek, bilinçlendirerek, onlara gerekli eğitimleri vererek bu işleyişin nasıl yapıldığını, mağdur olan, eşinden şiddet gören bayanın ilk karakola geldiği andan itibaren ne tür işlemler yapabileceği, nasıl davranışlarda bulunabileceğine yönelik gerekli eğitimler de bulunacağız. Ayrıca da Asayiş Şube Müdürümüz ve İl Emniyet Müdür Yardımcımız, Naim Müdürümüzün de katkılarıyla çeşitli projelerimiz var. Bununla ilgili de özellikle, mağdur olan bayanların ilk etapta polis merkezinde, daha sonra farklı yerlerde, farklı bir odada veya farklı bir bölümde ifadelerinin alınması, böylece de bu şiddeti uygulayan şahısla temasının asgariye indirilebilmesi için gerekli projelerimiz ve çalışmalarımız hâlâ daha devam ediyor.

Ayrıca da biraz önce vekillerimizden birisi sormuştu, 6284 yani aile içi şiddetle ilgili küçük bir verimiz var bizim. 2015 yılında il merkezindeki, özellikle, polis merkezlerimize gelen, bayan ve erkek toplam 1.086 tane müracaatımız bulunuyor. Bunların 818 tanesinde can güvenliği dediğimiz, koruma tedbirleri, sığınma evlerine yerleşme talebinde bulunan kişiler mevcut il merkezimizde, ilçelerimizde de bu sayı 385, yine bayan ve erkek olarak. Bunların içinde 282 tanesi de yine belirttiğim şekilde, can güvenliği talebi ve sığınma evlerine gitme taleplerinde bulunan kişi sayısı oluyor.

Ayrıca, belirttiğim gibi, bu eğitimleri verdiğimiz zaman da özellikle, aile içi şiddetlerde ilk verilen koruma tedbirlerinden dolayı da benim düşünceme göre boşanma sayılarında ciddi bir düşüş olacağı kanaatindeyim.

BAŞKAN – Son cümlelerinizi tekrar alabilir miyim.

BAŞKOMİSER MURAT ÖNER – İlk başta koruma tedbirleri verildiği zaman, karşı taraf hatasını anladığından dolayı belki bu boşanma sayılarında da bir düşüş olacağı düşüncesindeyim açıkçası.

Zaten diğer katılımcılar da gerekli bilgilendirmelerde bulundular.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Jandarma Yarbay Ali İmam Bey, buyurunuz.

ŞANLIURFA İL JANDARMA KOMUTANLIĞI ASAYİŞ ŞUBE MÜDÜRÜ YARBAY ALİ İMAM – Sayın Vekilim, Şanlıurfa İl Jandarma Komutanlığında Kadın ve Çocuk Kısım Amirliği olarak özellikle kadına yönelik şiddet ve kadına yönelik şiddet olaylarında Şanlıurfa ili çapında koordine bakımından kısım amirliğimiz yürütmekte, onların koordinesinde yürütülüyor faaliyet. Buraya da Kadın ve Çocuk Kısım Amirimiz Merve Astsubayım ile beraber katıldık.

Genel istatistiki bilgilerle ilgili olarak birkaç rakamsal bilgi vermek istiyorum: Jandarma sorumluluk sahasında aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddet olay sayıları bakımından 2013 yılında 119, 2014'te 246, 2015 yılında ise 224 olay sorumluluk sahamızda meydana gelmiş, mağdur olarak da geçtiğimiz yıl içerisinde 234 mağdurumuz mevcut. Aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddet sonucunda öldürülen kadın durumumuz, kadın cinayetleri, 2013'te 2, 2014 yılında 3'ken güzel bir haber, 2015 yılında kadına yönelik şiddet sonucunda öldürülen bayan mevcut değil.

Koruyucu ve önleyici tedbirler kapsamında 2013'te 133, 2014'te 58, 2015 yılında ise 62 olmak üzere, son dört yılda toplam 296 koruyucu ve önleyici tedbir kararı verilmiş. Tabii, bu tip olayların önlenmesi ve başvuru konusunda

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 27

kadınlarımızın kendi gönülleriyle gelip başvuruda bulunabilmeleri maksadıyla eğitime önem verilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Biz tabii, özellikle ilk etapta...

BAŞKAN – Pardon, sözünüzü kesiyorum.

Murat Bey, şimdi, “Jandarma bölgesinde hiç cinayet yok 2015 yılında.” dedi, polis bölgesinde nedir durum, rakam?

BAŞKOMİSER MURAT ÖNER – Biz de aynı güzel haberi verebiliriz, bizde de sıfır.

BAŞKAN – Urfa için güzel bir haber bu, çok iyi bir haber.

KADIN DERNEKLERİ FEDERASYONU İL TEMSİLCİSİ GÜL SAN – Kadın intiharları var mı acaba?

BAŞKOMİSER MURAT ÖNER – İntiharlar bunun içerisinde yok.

KADIN DERNEKLERİ FEDERASYONU İL TEMSİLCİSİ GÜL SAN – Sayın Vekilim, ben kadın intiharları konusunda çalışma yaptım, şöyle bir...

BAŞKAN – Onu bilahare konuşalım, bitirsin sunumunu Sayın Yarbayım, ondan sonra bilahare konuşalım, intiharlar ayrı bir konu çünkü.

ŞANLIURFA İL JANDARMA KOMUTANLIĞI ASAYİŞ ŞUBE MÜDÜRÜ YARBAY ALİ İMAM – Biz tabii, halkımızın bu konuda hâlen eğitime devam edilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Biz İl Jandarma olarak özellikle erlerimizle ilgili olarak her yıl belli aylarda bir, her tertip geldikten sonra, belli dönemlerde askerlere yönelik kadına yönelik şiddet konusunda erlerimize eğitim vermeye çalışıyoruz. Bu kapsamda da son üç yıl içerisinde toplam 3.620 askerimize eğitim verdik. Yine, vatandaşlara yönelik eğitimlerimiz kapsamında da yaklaşık 800 vatandaşımıza bu konuda eğitim verdik. Tabii, Kadın ve Çocuk Kısım Amirliğimiz koordinesinde yine ilçe jandarma ve jandarma karakol komutanlıklarında da birer personeli bu konuda uzmanlaştırmaya gayret gösteriyoruz. Jandarma Genel Komutanlığımız bünyesinde de illerde bu konuyla ilgilenecek personelin eğitilmesinde de eğitimlerimiz devam ediyor.

Onun haricinde, kendi sorumluluk sahamızla ilgili arz edeceklerim bunlar.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, intiharlar ayrı bir konu, sunumlarımızı alalım, iki sunumumuz daha var.

Ruken Merve Çalış ve Kemal Aktaş.

Sizin ilave edecekleriniz var mı, yoksa birlikte misiniz?

ASTSUBAY RUKEN MERVE ÇALIŞ – Birlikteyiz.

BAŞKAN – Birliktesiniz, ilave edeceğiniz bir şey yok.

Burada tabii birkaç konuya daha girmemiz gerekiyor, salondaki katılımcılar katkı vermek isterlerse, intihar belki bunlardan biri ama diğer bir konu -biraz sonra Aile Bakanlığı İl Müdürlüğünde de alacağımız sunumlar var- koruma, bakım altındaki çocuklar konusu, çocuklar ailede olan çocuklar ya da yetiştirme yurtlarımızda ya da sevgi evlerimizde olan çocukların durumu da önemli, bunlarla ilgili detaylı bilgi de alacağız.

Kim söz almak istiyor? Şimdi, söz vereceğim iki kişiye.

Buyurun.

TYSD ŞANLIURFA TEMSİLCİSİ HAVVA YÖNCEL – Sahada on beş yıldır çalışmaktayım. Şu ana kadar sunan arkadaşların hepsi olumlu şekilde anlattılar fakat bir konuyu eksik ettiler, ona katkıda bulunmak istiyorum.

Burada aile büyüklerinin çok büyük rolü var. Anneanne ve babaanne bile çocuğun eğitimine kadar karıştığından bütün bu olayların kökeninde büyükler yatmaktadır. O da ailenin gelenek ve göreneklerine bağlı olduğundan bunu yıkmak çok uzun süre alır. Biz böyle toplantılara 1 kişi, 2 kişi, 3 kişi katılırken şu anda çoğunluğun olması gayet gurur verici ve kadının sosyalleşmesi, topluma katkıda bulunması, eğiteceği çocuğu yönlendirmesi bakımından çok önemli. Sayın avukatıma katılmıyorum çünkü en küçük şiddetle değil, büyütülerek ortaya çıkmış

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 28

en son boşanmadır burada. Bunlar bir sürü; küçük yaşta evlenmeler, anne babanın evliliklere büyük baskısı ve onun yanında berdelier etkilemektedir. Hiçbir kadın boşanmak istemiyor bu ülkede ama çocuğunu yönetemediği için, ona katkı sunarken çeşitli faktörlerin etkilerinden dolayı veya... "Sosyal medya" dedi arkadaşlar, "diziler" dedi. Bu dizilerin arasında izlemesin diyoruz ama izleniyor; elinde kumanda, zorlayamıyorsunuz. Onun arasındaki reklamlara ailenin bütünlüğünü sunucu reklamlar sunulursa bence daha uygun mu olur, yoksa nasıl ki sigarayı önlemede Sayın Cumhurbaşkanımızın yaptığı katkı gibi, aile bütünlüğünü sağlayıcı reklamların sunulması bence daha olumlu etkiler bırakır. Çünkü hepimiz televizyon izliyoruz, her evde bir televizyon var. O nedenle daha çok son yıllardaki şiddet olaylarında da sosyal medyanın büyük katkısı olduğu gibi, Suriyelilerin kuma olması daha fazlalaştı. Örneğin, bundan altı, yedi yıl önce Harran Ovası'nda 4 evde 1 kuma varken bugün 1 evde 4 kuma var. Tabii ki bu çeşitli şiddetleri doğurmaktadır. Onların örnekleri var ve hiçbir kimse, Jandarmaya ya da karakola gidip derdini son zamanlarda anlatmaya kalksa da gizli topluluk olduğumuz için...

BAŞKAN – Yalnız cinayetten bahsettik. "Bu şekilde gelmiş cinayet vakası yok." dedi arkadaşlar, "Şiddet şikâyeti yok." demediler. Değil mi? Yanlış söylemiyorum, değil mi?

TYSD ŞANLIURFA TEMSİLCİSİ HAVVA YÖNCEL – Şikâyetleri var fakat...

BAŞKAN – "Cinayet yok." dediler sadece.

TYSD ŞANLIURFA TEMSİLCİSİ HAVVA YÖNCEL – Yok, yok.

BAŞKAN – Öldürülen kişilerin sebeplerini... Ölümleri onlar inceliyor çünkü cinayeti her iki kurum inceliyor. Aile içi cinayete öldürülen kadın... Yani, kasten adam öldürmeyi kastediyoruz, aile içi cinayet sebebiyle öldürülmemişler her 2'si de.

TYSD ŞANLIURFA TEMSİLCİSİ HAVVA YÖNCEL – Onu saklıyorlar çoğunlukla. Şimdi, Sayın Gül Hanım da söyleyebilir, onda intihar süsü verilenlerin daha çok olduğu görülecektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

KADIN DERNEKLERİ FEDERASYONU İL TEMSİLCİSİ GÜL SAN – Sayın Komisyonum, ben 2011 yılında Urfa'da yaşanan kadın intiharları konusunda çalıştım Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu adına, çok ilginç bulgular çıkmıştı. 2011'de, bu Suriye meselesinde, Suriyeli kadınlar meselesinde bizim Suriye devletine giriş çıkışlarımız serbestti, dolaşım hakkı vardı; bu yüzden yine Suriyeli gelin vakalarından dolayı kadınların intihara meylettikleri raporda veri olarak geçiyordu. Onun dışında, 2015'te Jandarmada ve poliste kadın ölümlerinin olmaması çok sevindirici bir haber fakat bizim diğer bir taraftan kadın intiharlarındaki durum ne, ona bakmamız lazım. Benim elimdeki veri 2011 olduğu için 2015 veya ondan sonraki tarih için bir şey söyleyemeyeceğim ama incelediğimde şunu fark etmiştim: Kadınlar intihara zorlanıyor bir şekilde. En azından kardeşi veya bir başka aile bireyi katil damgası yemesin diye ciddi baskı altında. Daha çok, ilaç içme, tarım ilacı içme, yüksek bir yerden aşağıya bırakma gibi...

BAŞKAN – Yıllara sari bir veri var mı elimizde Jandarma ya da poliste?

ŞANLIURFA İL JANDARMA KOMUTANLIĞI ASAYİŞ ŞUBE MÜDÜRÜ YARBAY ALİ İMAM – Şu an elimizde bir...

BAŞKAN – Hayır, hayır. Gül Hanım 2011'i söylüyor. Jandarma ve polisin elinde 2011 yılı öncesi, sonrası, yıllara sari olan bir veri var mı intiharlarla ilgili?

ŞANLIURFA İL JANDARMA KOMUTANLIĞI ASAYİŞ ŞUBE MÜDÜRÜ YARBAY ALİ İMAM – Yanımızda getirmedik, var.

BAŞKAN – Yanınızda yok da, var ama değil mi? Tutuluyor zaten..

ŞANLIURFA İL JANDARMA KOMUTANLIĞI ASAYİŞ ŞUBE MÜDÜRÜ YARBAY ALİ İMAM – Tabii ki var.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 29

BAŞKAN – O zaman sizden onu toplantı akabinde rica edelim. Yıllara sarı olarak intihar vakaları, bunların varsa demografik özellikleri, kadın, erkek, yaş gibi özellikleri varsa onu sizden alalım lütfen. Tamam?

Teşekkür ederim.

Buyurunuz Gül Hanım.

KADIN DERNEKLERİ FEDERASYONU İL TEMSİLCİSİ GÜL SAN – Bu konuya dikkat çekmek açısından çok önemli bu veriler çünkü kadın eğer zehirli bir şeyler almışsa aile bunu biliyor ve tam böyle en son noktada hastaneye yetiştiriyor veya götürüyor, normal bir gıda zehirlenmesi veya ilaca bağlı bir zehirlenme olarak geçiyor ve takibi mümkün olmuyor ama bunun nedenlerine bakmak lazım. Sonra, şöyle bir durum da var: Komşular veya aile bireyleri, yakın olan bireyler de bu konuda herhangi bir sır vermiyorlar ve konuşmak istemiyorlar. Yani bazı şeyleri görseler, tahmin etseler veya bilseler bile bu konuda konuşmak istemiyorlar. Yani bu da şiddetin en vahim tarafı. Urfa'daki ŞÖNİM'in 12 il arasına alınmasında da bu kadın intiharları çalışmamın katkısı olmuştur. Ciddi bir konu ve buradan da bakılması gerektiğine inanıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdiye kadar yapılan görüş beyanları, konuşmalar, sunulan raporlar dışında katkı vermek isteyen, bilgi vermek isteyen ya da gelen bilgilerle ilgili kanaat bildirmek isteyen varsa onlara da söz vereceğim.

Buyurunuz.

ANADOLU KADIN DERNEKLERİ KONFEDERASYONU TEMSİLCİSİ JALE KARABULUT – Adalet Hoca'nın vekili olarak geldim.

Arkadaşlar çok güzel şeyler söylediler. Urfa'da küçük yaşta evlilikler de çok büyük sorun. Kırsalda mesela, hiç daha kendini bilmeyen, kişiliği oturmamış evlilikler oluyor, bir iki yıl birbirleriyle beraber geçtikten sonra kişilikler farklı olduğu için boşanmalar bu yüzden de çok oluyor. Bir de denklik olmuyor, din konusunda mesela denklikler oluşmuyor. Bizim sahada gözlemlediğimiz şekilde, dindar bir aile çok farklı bir aileye kız vermiş oluyor. O denklikler çok önemli. Böyle bir katkıda bulunmak istedim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Belediyeden kim vardı burada yetkili? Genel sekreterimiz nerede?

ŞANLIURFA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN VE AİLE DESTEK ŞUBE MÜDÜRÜ SİBEL SAKIZCI – Buyurun efendim.

BAŞKAN – Siz mi buradasınız?

ŞANLIURFA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN VE AİLE DESTEK ŞUBE MÜDÜRÜ SİBEL SAKIZCI – Kadın ve Aile Şube Müdürüyüm.

BAŞKAN – Şube Müdürümüz burada.

Ben, Belediyenin diğer birimleriyle ilgili temsilci var mı diye sordum. Şu açıdan: Nüfusu çok hızlı artan bir şehir Urfa, konut politikaları ve konutlaşma oranlarıyla ilgili bilgi alabilir miyiz diye onu soracaktım çünkü burada görünen o ki evlenen çiftlerin ilk evlilik yıllarında aileleriyle birlikte olması aslında avantaj da olabilir ama burada dezavantaja dönüşüyor çünkü ilk beş yıl ayrılıkların arttığı dönem. Aileler olumlu katkı sağladıklarında bu beş yılda çatışma çözümleyici olması gerekirken görünen o ki burada çatışma sebebi gibi oluyor ailelerin evliliklere müdahalesi. Bu konuyla ilgili, konut politikası yani artan nüfusa bağlı olarak konutlaşma oranları nedir, bununla ilgili bilgi alabiliyor muyuz Belediye yetkililerinden?

ŞANLIURFA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ TÖREN VE ORGANİZASYON ŞUBE MÜDÜRÜ SALİH ÜNLÜ – Sayın Başkanım, heyet olarak hoş geldiniz.

Bildiğim kadarıyla bilgileri aktarmaya çalışayım. Büyükşehir Belediyemizin bu anlamda konut yapım çalışmaları devam ediyor efendim. Karaköprü Maşuk bölgesinde, şehrin belli mntıklarında TOKİ'ye bağlı olarak konutlar yapmaktayız.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 30

Tabii, bu işlenen konuda, ailelerin evlendirdikleri çocuklarını hep kendi yanlarında tutma, aynı ev içerisinde barınma şeyi daha da fazlalıkta. İşle ilgili olan arkadaşlarımız bunları daha iyi bilirler ama konut çalışmalarımız var.

BAŞKAN – Yani konut olmasına rağmen, şartlar oluşmasına rağmen ailelerin tercihi mi diyorsunuz?

ŞANLIURFA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ TÖREN VE ORGANİZASYON ŞUBE MÜDÜRÜ SALİH ÜNLÜ – Aynen efendim. Ailelerin tercihi evlendirdiği çocuğunu kendi yanında tutmak. Yani bu çoğunlukta.

BAŞKAN – İki farklı görüş var, onları birer cümleyle alacağım, zamanımız çok kısıtlandı. Yani katılmıyorsanız birer cümleyle alayım neden katılmadığınızı.

ŞANLIURFA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ TÖREN VE ORGANİZASYON ŞUBE MÜDÜRÜ SALİH ÜNLÜ – Katılmıyor değilim efendim, var, bu da var.

BAŞKAN – Hayır, size söylemiyorum.

Hanımfendiler katılmıyor, avukat hanımla...

TYSD ŞANLIURFA TEMSİLCİSİ HAVVA YÖNCEL – Ekonomik yönden güç durumdadır. Burada konutlar çok pahalı kiralık evler bile, oturacak evler bile, hiç beğenmediğiniz ev bile 800, 900 ,1 milyar. Öğretmen geldiği zaman, 3 arkadaşla zor ev buluyoruz ve dökülen evlerin kirası bile 1-1,5 milyar burada.

Özür dilerim.

BAŞKAN – Yani bir konut ihtiyacı da var bunun içinde diyorsunuz.

Avukat hanımın da birkaç cümlesi var, onu da alayım, ondan sonra size söz vereceğim, ondan sonra da kapatacağız toplantıyı.

AVUKAT DİLVİN ARKAN – Sayın Başkanım, Havva Hanım'ın söylediğine katılıyorum ancak bir de sosyolojik açıdan bakıldığında burada varlıklı ailelerin gelinleri, özellikle yeni evli gelin, sabah gelir, akşam gider, gelmek de zorunda. O da büyük bir sorun. Hani aile de olsa maddi zorluğunun olmasına gerek yok.

BAŞKAN – Kültürel bir durum diyorsun.

AVUKAT DİLVİN ARKAN – Aynen. Sabah gelir sekizde, akşam yatmadan yatmaya gider.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İlave etmek isteyen ve katkı vermek isteyen var mı, son kez soruyorum? Kapatacağım toplantıyı çünkü biz buradan Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğümüzü ziyaret edeceğiz, orada da bir benzer toplantımız var.

Buyurunuz.

EL BİRLİĞİ EĞİTİM, KÜLTÜR, YARDIMLAŞMA VE KALKINDIRMA DERNEĞİ BAŞKANI HANDAN KARATAŞ – Ben vaktinizi almayacağım.

Özellikle bu nikâh meselesinde gerçekten... Ben Eyyübiye Belediyesi Meclisi Üyesiyim. Eyyübiye'de nikâhlanacağız diye gelenlerin yüzde 60'ı daha önceden evlenmiş, çoluk çocuğuyla birlikte gelip nikâh kıyıyorlar. Bu bir sıkıntı. Onun için, kesinlikle yeni bir düzenleme yapılarak nikâhın tek elden yürütülmesi, hatta "Evliliğe İlk Adım Merkezleri" gibi bir çalışmam var, mesela, onu da sizinle paylaşabilirim.

İkinci durum da: Özellikle, ben 800 aileye yardımcı olan Ay Işığım Derneğinin de Yönetim Kurulu Üyesiyim, yetim ailelere yardım ediyoruz orada. Sizden ricam, yeni bir kanuni düzenlemeyle bir kadın öldüğü zaman veyahut da baba veya anne öldüğü zaman bunlar nüfustan, kütükten düşüyorlar, düşükleri andan itibaren öyle bir mekanizma oluşturulmalı ki "Bunların çocuklarına ne oldu?" diye gidilip sorulsun çünkü bu çocukları aileler bilmiyor, bilgi sahibi olmadığı için özellikle kırsalda... Aslında, buradaki çalışmayı keşke "Kırsalda durum nasıl, şehir merkezinde nasıl?" diye ayırarak yapmış olsaydık belki bu kadar farklı şeyler ortaya çıkmayacaktı çünkü kırsalda durum çok farklı, şehir merkezinde durum çok farklı. Bu çocuklarla alakalı mekanizmada gidip sorsunlar. Zengin aile dahi olsa çocuğun psikolojisi bozuluyor "Aman, çocuğuma 'deli' derler, bizim çocuğun psikolojisi

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 31

bozuldu.” derler düşüncesiyle hiçbir yere gitmiyorlar. Onun için, devlet bu soruyu sorsun: “Annesi ölmüş, babası ölmüş bu çocuğun durumu nedir?”

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Not aldım annesi, babası ölen çocuğu izleme sistemi diye.

Teşekkür ediyorum.

Buyurun avukat bey.

Bir cümle de sizden alayım kapatacağım.

AVUKAT İBRAHİM HALİL BAKIR – Şanlıurfa Barosunun temsilcilerinin burada olmadığını gördüm. Adli Yardım Bürosunda Şanlıurfa Barosunun Başkanlığını yaptım daha önceden. Özellikle, önümüze gelen dosyalar daha ziyade boşanma ve nafaka konuları ağırlıklı, dolayısıyla, ödenek sıkıntısı bulunduğundan dolayı avukat arkadaşların görevlendirilmekte istekli olmadığını görüyoruz çünkü verilebilecek olan vekâlet ücretlerinin bir yıl sonraya sarktığı, sıralamada Adalet Bakanlığı ödeneğinin yeterli olmadığı görülüyor. Biz bununla da bayan arkadaşların hak arama özgürlüğünün kısıtlandığı görüşünderiz. Buna bir yardımcı olursanız seviniriz.

BAŞKAN – Tamam.

Teşekkür ederim, kayıtlara geçti.

GÜÇLÜ KADINLAR DERNEĞİ BAŞKANI HÜLYA KAYMAZ – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Ama, kapatacağım, son bir cümle alayım o zaman çünkü bir başka toplantıya da yetiyeceğiz.

Buyurunuz.

GÜÇLÜ KADINLAR DERNEĞİ BAŞKANI HÜLYA KAYMAZ – Hoş geldiniz öncelikle.

Tek cümle diyorum. Burada kimliği olmayan kadınlarımız var. Onlar için de bir çalışma yapılmasını rica ediyorum. Kadın gelmiş 45 yaşına, 60 yaşına, hâlen kimliği yok, dolaşıyor, sayıları da çok fazla. Bunlar için de özellikle bir çalışma yapılmasını rica ediyorum.

BAŞKAN – “Çok fazla” derken...

GÜÇLÜ KADINLAR DERNEĞİ BAŞKANI HÜLYA KAYMAZ – Çocukların da yok.

KADIN DERNEKLERİ FEDERASYONU İL TEMSİLCİSİ GÜL SAN – O konuyu da ilave et.

BAŞKAN – “Çok fazla” derken neyi kastediyorsunuz?

GÜÇLÜ KADINLAR DERNEĞİ BAŞKANI HÜLYA KAYMAZ – Efendim, bazı kadınlar bize başvuruyor, mesela, o mahallede kız kardeşinin de olmadığını söylüyor, kendi dillendirmiş oluyor ama dillendirmeyenler de var, kimlikleri yok. “Ya, bu zamana kadar hiç mi doktora gitmediniz?” diyorum mesela, başka kimliklerle gitmişler veya hiç gitmemişler veya evde doğum yapmışlar, çocuklarının da kimlikleri olmayabiliyor.

BAŞKAN – Ama, bunlar sosyal yardım almıyorlar mı? Hiçbir yerde mi kayıtları yok?

GÜÇLÜ KADINLAR DERNEĞİ BAŞKANI HÜLYA KAYMAZ – Yok, yok, hiçbir yere kayıtları olmamış.

BAŞKAN – O zaman böyle bir sayım yapalım.

Sayın Valim, arkadaşlar “Çok sayıda var.” diyor, siz “az” diyorsunuz, bir rakam elde etmemiz lazım ki bu ne kadar var sahada diye. Bununla ilgili çalışmayı o zaman Valilik kontrolünde yapmamız lazım, bu önemli bir konu.

GÜÇLÜ KADINLAR DERNEĞİ BAŞKANI HÜLYA KAYMAZ – Erken evlilik projem vardı benim, semtlerde yaptım ben bu toplantıları, evlere gittik toplantılarda, oradaki kadınlar mesela, 14 yaşında kızlar evleniyorlar, kimliklerinin olmaması mesela o kızlarda onlar için bir avantaj oluyor. Yani o kadar vahim durumlarla da karşıyoruz ki...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 32

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun. Aldım notunu, geçtik.

Sayın Vali, bu konuda bir çalışma bekliyorum sizden.

Ben, ev sahiplerimize ve toplantıya katılan tüm katılımcılara, katkı verenlere teşekkür ediyorum.

Burada söylemeyi unutmuş olabilirsiniz, eksik kalmış olabilir, bize yazılı da ulaştırabilirsiniz eksik kaldığını düşündüğünüz konuları daha sonra. İlgili arkadaşlarımızla bir mail trafiği yapılabilir ki Urfa'ya ait söylemek istediğiniz şeylerin rapora girmesi noktasında, böyle de bir yol izleyebiliriz.

Ben tekrar ev sahipliğiniz için ve katılımınız için, katkılarınız için teşekkür ediyorum.

İyi akşamlar diliyorum, hoşça kalın.

Kapanma Saati: 15.30

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 33

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.25

BAŞKAN: Ayşe KEŞİR (Düzce)

-----0-----

SUNUCU – Sayın Valim, Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, sayın belediye başkan yardımcılarım, kıymetli konuklar; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Aile Araştırmaları Komisyonu'nun ilimizi ziyaretleri kapsamında değerli Komisyon üyelerine “Hoş geldiniz.” diyor, programı sunuyorum: Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürü Murat Demirkol'un açılış konuşması; Şanlıurfa Vali Yardımcısı Ufuk Akıl'ın selamlama konuşması; Harran Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğümüzün evlilik öncesi eğitim konulu sunumu; boşanma öncesi danışmanlık hizmeti sunumu; Karaköprü, Haliliye, Eyyübiye belediye başkan yardımcılarının sunumu.

Açılış konuşmalarını yapmak üzere Şanlıurfa Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürü Murat Demirkol'u kürsüye davetimi arz ediyorum. (Alkışlar)

ŞANLIURFA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRÜ MURAT DEMİRKOL – Sayın Valim, Sayın Başkanım, çok değerli milletvekillerim, çok değerli konuklar, sayın belediye başkan yardımcılarım; ben de hepinizi şahsım ve kurumum adına selamlıyor, ilimize “Hoş geldiniz.” diyor, bu toplantıların, bu ziyaretinizin hem ilimiz açısından hem de ülkemiz açısından hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Sağlıklı bir aile yapısının inşası ve sağlıklı bir toplumun yeniden tezahürü için kurulmuş olan ve çalışmalarına yoğun bir şekilde devam eden genç ve dinamik Bakanlığımızın İl Müdürlüğü olarak Şanlıurfa ilinde hane ortalaması 6,1 olan Suriyeli misafirlerimizle normalde 2023 yılında kavuşmayı hedeflediğimiz 2,5 milyonluk nüfusa şu anda kavuşmuş bulduğumuz ilimizin aile yapısının güçlendirilmesi, aile bütünlüğünün tesisi hususunda yapacağınız bu ziyaretin ve sonucunda ortaya çıkacak olan kararların ilimiz açısından gerçekten çok önemli olduğunu vurgulamak istiyorum. Bizler de Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü olarak bu kadar geniş bir coğrafyaya ve bu kadar büyük bir nüfusa 150 kişilik bir personel listemizle hizmet etmeye çalışıyoruz ve bu hizmetlerimizi de 6 tane yatılı bakım merkezi ve bunun haricinde koruyucu önleyici çalışmalar kapsamında hizmetin vatandaşın ayağına ulaştırılması arz odaklı sistem anlayışıyla kurgulamış olduğumuz sosyal hizmet merkezlerimizle hizmetlerimizi ulaştırmaya çalışıyoruz. Bu kapsamda, özellikle dezavantajlı kadınlarımızı, çocuklarımızı, yaşlılarımızı, engellilerimizi muhafaza ettiğimiz kurum bakımında hizmet vermiş olduğumuz kuruluşlarımızın yanı sıra, sosyal hizmet merkezlerimizde özellikle koruyucu ve önleyici çalışmalar kapsamında “Aile Eğitim Programı” adını vermiş olduğumuz bir programı Bakanlığımızın oluşturmuş olduğu sistem dâhilinde eğitim almış olan arkadaşlarımızla alanda uygulama çabası içerisindeyiz. Bu eğitim programımızı tabii ki sadece buradaki Türk vatandaşlarımıza yönelik olarak değil, aynı zamanda çadır kentlerde yerleşik bulunan Suriyeli misafirlerimize yönelik olarak da sağlamaktayız ve bu bağlamda aile eğitim programı Arapçaya tercüme edilerek çadır kentlerde, barınma merkezlerinde bulunan Suriyeliler arasından seçilen eğitimcilere eğitimler gerçekleştirilerek -22 kişi olduğunu ifade edeyim bu arada- UNICEF tarafından düzenleyecekleri kurslar karşılığında ücretlendirme yapılarak Suriyeli ailelere de aile eğitim programı verilmesi çalışması İl Müdürlüğümüz tarafından takibi gerçekleştirilmekte. İnşallah, birazdan arkadaşlarımızın özellikle sağlam bir ailenin tesisi konusunda aile eğitim programının öncesinde evlilik öncesi danışmanlık hizmetleri ve evlilik sonrası aile eğitim programı ve yine arzu etmediğimiz ama hayatın akışı içerisinde karşılaşmış olduğumuz boşanmalarla ilgili boşanma süreci danışmanlık eğitimiyle ilgili çalışma faaliyetlerini sizlerle paylaşma fırsatı bulacağız.

Ben tekrar bu programın hazırlanmasında, bu program için Ankara'dan buraya kadar gelmiş olan siz değerli vekillerimi Şanlıurfa'nın aslında çok güzel

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 34

havasının haricindeki şu yağışlı bir hava ortamında ağırlamış olmaktan dolayı çok teşekkür ediyorum hepinize, saygılar sunuyorum. Bu programın hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Arz ederim efendim. (Alkışlar)

SUNUCU – Şanlıurfa Vali Yardımcısı Ufuk Akıl'ı selamlama konuşması için kürsüye davetimi arz ediyorum.

ŞANLIURFA VALİ YARDIMCISI UFUK AKIL – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz, Ankara'dan gelen kıymetli misafirler; aslında sizin de Urfa'ya geliş nedeniniz olan, temelinde aile olan birimin şu anda tam kalbinde bulunuyoruz. Şanlıurfa'mızda yürüttüğümüz birçok aile projelerinin bu çatı altında ortaya çıktığına, geliştirildiğine hep beraber şahitlik etmekteyiz.

Tabii, Şanlıurfa'mızı sadece kendi vatandaşları hâlinde düşünebilirdik ta ki Suriyeli misafirlerimizin burayı teşrif edene kadar. Tamamen demografik yapıyı, plan ve sistematığı bir anda değiştirme ve güncelleme ihtiyacı hissettiğimiz bir ortamla karşı karşıya kalmış bulunmaktayız. Yalnız, devletimizin, Hükümetimizin katkıları ve teşvikleriyle yapılan ve sunulan projeler kapsamında güncellik yakalanmaya çalışılmış ve atılması gereken gerekli adımlar da atılmıştır. Tabii, uluslararası projelerin de desteğiyle, UNICEF, Birleşmiş Milletler, Uluslararası Çalışma Örgütü gibi kurum ve kuruluşların da desteğiyle çeşitli projeler ve faaliyetler yürütülmektedir.

Şanlıurfa'mızda tespit edilen kayıtlı 250 bin okur yazarlığı olmayan kişinin olduğunu düşündüğümüzde aslında temelin yine eğitim ve cehaletle eş güdümlü olduğunu, aile kavramının eğitim ve cehaletle eş güdümlü olduğunu anlamış bulunmaktayız.

Kadın Kültür Merkezleri Projesi'nden (SODES Projesi) ben kısaca ondan bahsetmek istiyorum ve nihayete erdireceğim. Kadın Kültür Merkezleri Projesi ilimizde yürütülen SODES projelerinin en önemlisi olduğunu söylemek isterim. Şimdiye kadar detaya girmeden kadın kültür merkezlerimizde 2009 ila 2014 yılları arasında 5 milyon 274 bin TL sadece kadınlarımıza yatırım yapılarak harcanmıştır. Dolayısıyla, geleceğimize yapılan bir yatırım olarak ortaya çıkmıştır. Bu vermiş olunan eğitimlerde, yapılan yatırımlarda ve proje tutarında toplam 31 bin 200 kişiye birebir ulaşıldığını söyleyebiliriz. Kadınların iş hayatına katılması noktasında da toplam okuma yazma sertifika sayılarının da artmış olduğunu görmekteyiz. Yaklaşık 9 bin kişiye okuma yazma kursu verilip kendilerine sertifikaları temin edilmiştir.

Bu ve bunun gibi detaylara girmeden ben milletvekillerimize, daire başkanımıza, Komisyon Başkanımıza Şanlıurfa'ya ziyaretlerinden dolayı teşekkürlerimi sunuyorum, saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

SUNUCU – Harran Sosyal Hizmet Merkezi Müdürü Faruk Çömert'i sunumu yapmak üzere kürsüye davet ediyorum.

HARRAN SOSYAL HİZMET MÜDÜRÜ FARUK ÇÖMERT – Sayın Valim, Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, değerli misafirler; hoş geldiniz hepiniz.

Harran Sosyal Hizmet Merkezi olarak önce biz aile ve kadını güçlendirme amacıyla yaptığımız çalışmalardan biri iki cümleyle söz edip daha sonra evlilik öncesi eğitime geçeceğiz inşallah. Yaşlılar Günü'nde yaşlı bir teyzemizi ziyaret ettik, onunla ilgili çalışmalarda bulunduk. Aynı zamanda 4 tane engelli çocuğu olan ve "Ovanın Annesi" seçtiğimiz Anneler Günü'nde bir ailemizi ziyaret ettik ve buradaki kadınlarla, çocuklarla ilgili çalışmalarda bulunduk. Aile içi şiddetle ilgili eğitimler verdim. Aile içi iletişimle ilgili aynı zamanda eğitimlerimizi verdik. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde Harran'da bir çalıştay yapıldı. 5 Aralık Dünya Kadın Hakları etkinliğimizde Büyükşehir Belediye Başkanımızın da katılımıyla "Kadının Harrancası" adlı bir ağaç düzenledik ve burada kadınlarımızın ne istediklerini, erkeklerin ne istediklerini dile getirdik.

Ve evlilik öncesi eğitim programı. Evlilik öncesi eğitim son zamanlarda ülkemizde artan boşanmaların önüne geçmek amacıyla 15/1/2015 tarihinde Harran

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 35

Sosyal Hizmet Merkezi ve Harran Belediyesi tarafından yaptığımız anlaşma neticesinde bu çalışmalara başladık. Çalışmalarda Bakanlığımızın aile eğitim programı var, bu kapsamda modüller üzerinden eğitimler verildi. Burada eğitim, hukuk, ev ekonomisi, iktisat, medya ve sağlık alanlarındaki hizmetlerden etkili biçimde yararlanma, aile için sorunlarda nerelere başvuracağı ve çevresinde aile içi sorunlarla karşılaşan bireyleri sosyal hizmet merkezlerine yönlendirmeleri konusunda eğitimler verildi. Aile içi iletişim ve yaşam kalitelerinin artmasına, sahip oldukları her türlü kaynağı etkili bir şekilde yönetmelerine ve karşılaşabilecekleri çeşitli risklere yönelik önlemler almalarına katkıda bulunmayı amaçlayacak eğitimler verilmiştir. Verilen bu eğitimler hafta içi mesai saatleri alanında uzman meslek elemanlarımızca verilmektedir. Eğitim sonunda evlenecek çiftlere adlarına düzenlenen sertifika verilir ve bu sertifika olmadan Harran Belediye Başkanlığınca nikah işlemi gerçekleştirilmez. Bu da sanırım Türkiye’de ilk defa yapılan bir uygulama. 2015 yılı Ocak ayından günümüze kadar yaklaşık 800 çiftimize bu eğitimi verdik. Harran Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğü olarak ilerleyen süreçlerde bu eğitimin içimizdeki diğer kamu personellerine, askerî personele verilmesi de amaçlanmaktadır. 2014 yılında kıyılan resmî nikah sayısı 415’ten 2015 yılında 654 olmuştur ve 2016 yılının başından şimdiye kadar da kıyılan resmî nikah sayısı 135, toplamda da yüzde 57,6’lık bir artış da görülmüştür. Eğitimin başladığı 2015 yılı Ocak ayından itibaren aylık ortalama 55 çifte eğitim verilmiştir. Bu planlamayı düşünürsek de 2016 yılı sonunda yaklaşık 1.400 çiftimize bu eğitimi vermiş olacağız inşallah. Eğitim sonucunda böyle bir katılım sertifikası veriyoruz şahıslara ve bu sertifikayla belediyeye müracaatlarda bulunuyorlar, ibraz ediyorlar ve nikahları kıyılıyor. Bunlar evlilik öncesi eğitim verdiğimiz ilk çiftlerimiz, bunlarla ilgili belediye başkanımız ve kaymakamımızla birlikte bir program düzenlemiştik. Burada da eğitim verdiğimiz alanlardan kareler. Harran Belediye Başkanımız Mehmet Özyavuz, onun da desteğiyle zaten bu çalışmalarını beraber yürütüyoruz. Basında da bunlar yer aldı. Şimdi, kısa bir videomuz var.

(Video izletildi)

ŞANLIURFA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRÜ MURAT DEMİRKOL – Evet, burada son olarak şunu söyleyelim: Bizim amacımız bir günde insanlara çok fazla belki şeyler üretemeyebiliriz ama başları derde düştüğü zaman Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü’nün, sosyal hizmet merkezlerinin farkında olmaları ve buralara başvurup özellikle boşanma sürecinden önce nasıl bir yardım alacaklarını bilecekler, aynı zamanda da kendi yaşadıkları bölgelerdeki engellilerle ilgili, çocuklarla ilgili, şiddet gören kadınlarla ilgili Alo 183 hattımız ve kurumumuzu tanıtmak, bizim asıl amacımız bu. Vatandaşlar da ilk başta belki biraz tepki olarak hani “Ya, bu eğitim nereden çıktı?” falan gibi serzenişte bulundular ama daha sonra eğitimi alanlar bunların hayatlarında bazı şeyleri düzettiğinin farkına varınca artık diğer etrafındakilere de muhtemel anlatılmıştır bu ve gelen çiftler artık geldiklerinde memnun olarak ayrılıyorlar. Bu, Belediye Başkanımıza da aynı şekilde yansıyor. Umarız bu ulusal anlamda bir yasaya oturtulabilir belki. Çünkü vatandaşlarımızın eğitim noktasında çok talebi olmuyor ama böyle durumlarda eğitim aldıktan sonra çok daha sağlıklı bir toplum olacağını düşünüyorum.

Dinlediğiniz teşekkür ederiz.

Sorularınız varsa alabilirim yoksa teşekkürler. (Alkışlar)

SUNUCU – İl Müdür Yardımcımız Edip Alçelik’i sunumunu yapmak üzere kürsüye davetini arz ediyorum.

ŞANLIURFA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI EDİP ALÇELİK – Sayın Valim, Sayın Başkanımız, değerli milletvekillerimiz, sevgili konuklar; hepiniz hoş geldiniz.

Şimdi, günümüzün artarak, hatta Avrupa için dört yıl öncesine göre 2 kat artarak devam eden boşanma sürecinde boşanmayı ele alacağım ben de. Öncelikle, Bakanlığımız ailelere yönelik yaptığı hizmetlerde koruyucu önleyici sosyal

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 36

politikalar geliştirmektedir ve Bakanlığımız ve il müdürlükleri bu hizmetleri yürütmekte sorumludurlar. Evlilik sürecini baz aldığımızda 3 aşamaya ayırabiliriz bunu: Evlilik öncesi süreci, evlilik süreci ve ayrılık süreci. Çok uzatmadan, kayıp ve yas süreci ve boşanma sürecimiz var. Kayıp ve yas süreci aile bireylerinden, aile efradından birini vefatı ve aile üzerindeki etkisi sonucundaki yas süreci ve ikinci olarak da boşanma süreci.

Boşanma süreci danışmanlığı almak için ilgili kurumlara başvurarak ya da yönlendirilerek ilimize gelen başvuru sahiplerine bu süreci sağlıklı olarak yürütebilmeleri için aile eğitim programı ve boşanma sürecinde aile danışmanlığı hizmeti verilmektedir. Aile eğitim programı daha çok koruyucu önleyici alanımızla ilgilidir ama boşanma süreci boşanma düşünceleri olan ya da boşanma aşamasına gelen bireylere verdiğimiz danışmanlık hizmetidir.

Aile eğitim programını kısaca anlatmak istiyorum. 5 alanda toplam 26 modülden oluşuyor. Aile eğitim ve iletişim alanı alanlarımızdan birisi. Hukuk alanı, iktisat alanı, medya alanı ve sağlık alanı. Bununla ilgili oluşturulmuş, Bakanlığımız tarafından basılmış kitapçıklarımız da mevcut. Aynı zamanda bu kitapçıların Suriyeli mültecilere yönelik Arapçaya çevrilmiş hâli de var. İl Müdürlüğümüzün de belirttiği üzere bizim 22 tane Suriyeli bu anlamda yetiştirdiğimiz formatörlerimiz var. Bu formatörlerimiz de UNICEF iş birliği ile UNICEF'in finansman katkısıyla yine kamplarda bu eğitimleri Suriyeli halka yönelik vermesi planlanmaktadır.

İl Müdürlüğümüz bazında da sosyal hizmet merkezlerimiz ve şiddet önlem ve izleme merkezimizde buradaki meslek elemanlarımız aracılığıyla aile eğitim programlarını sunmaktayız. Ayrıca, Faruk Müdürlüğümüzün de belirttiği gibi Harran Belediyesi Başkanlığı ve Harran Sosyal Hizmet Müdürlüğümüzün arasında yaptığı anlaşmaya müteakip evlilik öncesi aile eğitim sertifikası alan çiftler evlenmeye hak kazanıyor tabir yerindeyse.

Boşanma sürecinde aile danışmanlığına geçmek istiyorum. İl Müdürlüğümüze bağlı 8 sosyal hizmet merkezimiz ve 1 şiddet önleme merkezimizde buradaki meslek elemanlarımız tarafından bu hizmet sağlanıyor. Burada bölgenin ortak sorunu olan imam nikahlı evlilikleri çok olması bu hizmeti vermemizde bir zorluk bizim açımızdan. Çünkü imam nikahlı evliliklerde terk edilme durumunda bu resmî olarak boşanma sayılmadığı için ailelerin çeşitli mağduriyetleri var ilerleyen zamanda bahsedeceğim.

İlimizde İl Müdürlüğümüz olarak boşanmış olan şu anda 648 ailemiz kadınlarına sosyoekonomik destek yani SEK sunmaktayız.

Boşanma sürecinde aile danışmanlığı... Bakanlığımızın bu hizmeti sunarken 3 tane temel hedefi var. Öncelikle, şunu belirtmek istiyorum: Boşanma sürecinde aile danışmanlığı en başta aile müessesini kurtarmak olduğu gibi, boşanma çok gerekliyse -mesela aile üyelerinden birinin psikiyatrik rahatsızlığı olabilir, o bireyin varlığı ailenin diğer elemanlarında can tehlikesi oluşturabilir- bu durumda boşanma gerçekten gerekli olduğunu düşündüğümüzde bu süreci sağlık yönetebilmeleri için gerekli çalışmaları yürütüyoruz.

Birincisi, boşanma öncesinde boşanma düşüncülerine neden olan etmenlerin eşlerle birlikte işlenerek sorunlarla başa çıkabilme ve aile içi, aynı zamanda sosyal çevresinde bulunan kişilerle iletişim becerilerinin geliştirilmesi ve evliliğin kurtarılması.

İkinci hedefimiz, ailelerde yaşanan boşanmanın ve çözülmenin çekirdek aile, büyük aile, sosyal çevre, arkadaşlar üzerindeki etkisiyle ilgili anlayışın geliştirilmesi boşanmanın neden gerekli olduğu hakkında.

Üçüncü hedefimiz, boşanan ailelerin çocuklarına ve tek kalan ebeveynlere bu süreçte destek olabilmek ve çocuk yetiştirmek, çocuk varsa çocuk yetiştirmeye ilgili konularda ailelerle birlikte sorun çözme becerilerinin artırılması.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 37

Boşanma süreci hâlinde danışmanlık hizmeti verirken 3 alandaki meslek elemanlarımız burada hizmet veriyor: Psikolog, sosyal çalışmacı ve psikolojik danışmanlık ve rehberlik bölümü mezunu meslek elemanlarımız.

Boşanma sürecinde aile danışmanlığını boşanma öncesi, boşanma esnası ve boşanma sonrası olarak 3'e ayırıyoruz. Bunlar ne demek? Boşanma öncesinde çiftlerde sadece boşanma düşünceleri var. Yani, bir boşanma gerçekleşmemiş, çiftlerimiz sadece boşanmakla alakalı ikilemler içerisindedir. Bize başvurduklarında eşler arası iletişim problemleri, çiftlerde psikiyatrik rahatsızlık varsa bunların tespiti, maddi sorunlar, aldatma ve olumsuz diğer davranışlar üzerinde görüşmeler yapılıyor.

"Boşanma esnası" dediğimizde, boşanmayla ilgili hukuksal sürecin başlaması demektir bu. Bu süreç içerisinde gelenler evliliğin yeniden gözden geçirilmesi, evliliği kurtarma çalışmaları, boşanma gerçekleşecekse -maalesef- "Boşanma sonrası çocuklar ve iş ve aile planları neler olacak?" durumu.

Boşanma sonrasıysa hukuksal olarak boşanmanın gerçekleşmesi demek. Burada artık çocuk odaklı çalışmalar var. Çocuklarla iletişim ve çiftler için yeni düzene uyum sağlama.

Dediğim gibi, boşanma öncesi, boşanma sırası ve boşanma sonrası olmak üzere 3 ayrı sürecimiz bulunmakta ve bunda toplam yapılandırılmış 30 seans var. Her süreç için biz 8 seansı ideal bulmaktayız. Bu 11 veya daha üzeri de olabilir. Seanslarımız 45 ila 60 dakika arası sürmektedir. Her seansta, her terapi seansında iç görü ve enfekteyi artırıcı, içinde bulunulan durumu daha iyi anlamlandırmayı sağlayan ödevler, uygulamalar ve egzersizler bulunmakta. Bu tamamen günümüz modern psikoterapi teknikleri uygulanarak gerçekleştirilmektedir. Tek tek okumayayım.

Boşanma öncesi psikososyal destekte 11 tane planlanmış oturum bulunmakta. Boşanma esnası psikososyal destekte 8 adet planlanmış oturumumuz var. Boşanma sonra psikososyal destekte -biraz daha geniş çaplı çünkü çocukların da içine girdiği bir süreç artık bu- burada da 11 tane oturumumuz bulunmakta. Oturumların konuları 2 veya 3 seans sürebilir. Bazı oturumlara gerekmediği için değinilmeyebilir. Şu anda Urfa'da boşanan çift sayımızda, aslında devlet politikalarının bu alanda daha gelişmesine neden olacak müthiş bir istatistik var burada. Normal olarak seyreden bir dönem var. 2012 ila 2014 arasında bir sıçrama var. Bu sıçramada aynı zamanda Suriye devletinde yaşanan iç çatışmaların da büyük rol oynadığını düşünüyoruz.

Şanlıurfa ilinde yaşayan çiftlerin bütününe tehdit eden unsurlar aile eğitim programımızı devreye sokmamızın da en büyük eksiklik eğitim yetersizliği. Tabii, bir de bölgenin sosyokültürel ve örfi kuralları var. Bu kurallar çerçevesinde erkekler her ne kadar dinî kurallarda ekonomik yeterliliği şart koşsa da erkeklerimiz ekonomik imkânlarını göz ardı ederek ikinci bir eş alıyorlar. Bu geçim sıkıntısı, geçim kaynaklarının yetersiz kalması aile bireylerini olumsuz etkiliyor. Kadın eşler yani erkeğin aldığı eşler -halk tabiriyle- kumalar kendi aralarında yaşadıkları olumsuzluklar ailedeki diğer bireyleri de olumsuz etkiliyor ve üvey evlat ve ebeveynler arasındaki uyumsuzluklar var.

Diğer etmenimiz, bölgenin örfi kurallarının çoğu zaman devlet yasalarının önüne geçerek mağduriyet oluşturmaları. Bu şu demek: Mesela imam nikahlı evliliklerde yaşanan ölüm veya boşanma durumunda kadının alabileceği bir nafaka veya eşini kaybettiği durumda hak olarak sahip olacağı bir ölüm aylığı olmuyor. Mesela, bir adam eşini Urfa'da "Boş ol, boş ol, boş ol." diyerek boşuyor, gidiyor İstanbul'a, orada yeni bir düzen kuruyor ve kurduğu bu düzende burada imam nikahlı eşini veyahut da boşandığı eşini ve çocuklarını burada yalnız bırakıyor. Bu durumda eşinin herhangi bir hak iddia etmesi olmuyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 38

Aile içinde kadının statüsü... Bu Urfa için, hatta bölge için en büyük sorunumuz. Bölgede kadınlara sağlanan hakların aile hukukunun yeterince bilinmemesi, biliyorsa da önemsenmemesi.

O sıçramayla ilgili en önemli bulduğumuz, en önemli olduğunu düşündüğümüz husus, Suriye’de yaşanan iç savaş nedeniyle ülkemize göç eden Suriyeli mülteci kadınların ekonomik yoksunluklarından dolayı, aynı zamanda sosyal korunmaya ihtiyaçlarından dolayı bölge halkı erkekleriyle koşullu veya koşulsuz evlenmeleri. Bu ne demek? Suriyeli kadınlar oturma izni alabilmek için bir koşul sunuyorlar erkeklere, diyorlar ki: “Beni resmî nikahlı olarak eşin al ki ben burada ikamet izni kazanabileyim ancak bu şartlar altında seninle evlenebilirim.” Bu koşulda evlilik olarak adlandırdık bunu.

Koşulsuz evlilikse daha acımasız. Suriyeli kadınların sosyoekonomik yetersizlikleri ve imkânsızlıkları nedeniyle koşulsuz olarak ikinci eş olmayı kabul etmeleri.

Boşanma sürecinde aile danışmanlığıyla ilgili ilimizde gerçekleştirilen faaliyetler var, 8 sosyal hizmet merkezimiz ve 1 şiddet önleme izleme merkezimiz var dediğim gibi ama bununla ilgili yaşadığımız bazı sıkıntılar var. Bugüne kadar 2010 için Mayıs ayında bu hizmet başladı ve 56 başvurumuz var aslında ama bu 56 başvurumuzu maalesef sonuçlandıramadık. Bunun nedenlerinden bahsetmek istiyorum. En başta, bahsettiğim gibi, bölgenin sosyolojik yapısı nedeniyle aile süreçleriyle ilgili sorunlar çoğunlukla aile efradı veya aşiret içindeki karar vericiler çerçevesinde halledilmeye çalışılıyor. Kapalı bir toplum dışarıdaki müdahaleye izin vermiyor. Bunu şöyle de genişletebilirim: Bir kamu kurumuna ailevi sorunların intikali yani ailelerin bize sorunlarını, özellikle cinsel sorunlarını bahsetmesi aile içerisinde utanılacak bir durum ve bu yükü kaldırmak aile bireyleri için çok zor. Ya engelleniyorlar ya da utandığı için gelmiyorlar ve bunun başa çıkılması -kendi tabirleriyle yazdım bunu- temizlenmesi gerekiyor. Mesela, kızları herhangi bir nedenden dolayı buraya geldiyse “Ailemiz kirlendi, artık biz rezil olduk, bu ifşa oldu, biz milletin yüzüne nasıl bakacağız, o yüzden buraya gelmesin.” şeklinde bir tepki. Bu yaşanan sorunlar bu hizmetin verilmesinde güçlük çıkarmakta. Boşanma olaylarında aile ve aşiret dışında problem çözücülere ihtiyaç duyulmamaktadır ve çiftlerin kamu kurumlarına ulaşmalarında bahsettiğim sosyal engeller var. Bölgenin dinî ve örfi inancı açısından ailevi, özellikle cinsel sorunların bir kadın veya erkek terapistle anlatılması mümkün olamamaktadır. Bir kadın geldiğinde bir erkek terapist istemiyor veya bir eş beraber geldiğinde eş kadının sorununu erkek terapistle ya da bayan eş kocasının sorunu bayan terapistle anlatmak istemiyorum.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim, sorularınız varsa alabilirim.

Arz ederim.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Ben bir soru sorabilir miyim?

ŞANLIURFA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI EDİP ALÇELİK – Tabii, buyurun.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Öncelikle, teşekkür ediyoruz. Çalışmalarınız bizim için çok güzel, çok değerli.

ŞANLIURFA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI EDİP ALÇELİK – Teşekkür ediyorum.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Zaten sizi takip ediyoruz.

Bu dinî nikah meselesindeki sizin görüşünüz, teklifiniz nedir ya da bu nasıl çözülebilir? Bununla ilgili düşüncenizi alabilir miyiz?

ŞANLIURFA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI EDİP ALÇELİK – Aile eğitim programlarının geliştirilmesi bizim için çok önemli burada. Hani “eğitim yetersizliği” dedik ya, kadınların kendi haklarının neler olduğunu öğrenmesi özel hukuksal alanda gerçekleştirilen aile eğitimleriyle.

Urfa’da bizim en büyük sıkıntılarımızdan biri kesinlikle personel yetersizliği. Biz burada koruyucu önleyici çalışmaları da, kendi idari işlemlerimizi yani koruma

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 39

altına alınan çocuklar, engelli, yaşlı hizmetleri de yürütmeye çalışıyoruz. Bu aile ve toplum hizmetlerinin sahasına giriyor ve bu alanda gerçekten çok cömert yani kendini işine veren, hatta mesaisini, çalışma saatlerini aşan arkadaşlarımız var ama personel yetersizlikleri giderildiği zamana Harran ilçemizde olduğu gibi... Harran ilçemizin nüfus avantajı da var, nüfusunun az olması avantajı da var bu hizmetlerin verilebilmesinde. Bunun il geneline, hatta bölge geneline yayabildiğimiz zaman biz bunların önüne geçeceğimize inanıyoruz.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Orada “nikah öncesi aile eğitimi alanlar” dediniz ama ben onları merak ettim. Onlar öncesinde evlilik olan fakat ama işte sertifika almaya gelenler, eğitime gelenler mi yoksa yeni nikah kıyacak olanlar mı?

ŞANLIURFA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI EDİP ALÇELİK – Evlilik öncesi aile eğitiminde Faruk Müdürüm..

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – O mu yapmıştı?

HARRAN SOSYAL HİZMET MÜDÜRÜ FARUK ÇÖMERT – Sayın Vekilim, bunların büyük bir kısmı evlenmeden bizden bu eğitimi alan arkadaşlarımız.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Ama bunlar hiç öyle görünmüyordu.

BAŞKAN – Dinî nikahlı olabilirler, resmî nikaha başvuruyorlar.

HARRAN SOSYAL HİZMET MÜDÜRÜ FARUK ÇÖMERT – Bazıları da işte kendi aralarında anlaşmışlar, evlilik için mesela başvurmuşlar ama o orada düğünü yapmışlar, öyle gelenler de var ama evlenmemiş olup da gelenler de var. Artık bu duyuldukça yayılıyor zaten.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Peki, biraz önceki toplantıda kanaat önderi olarak kendini tanıtan bir beyefendi vardı “ Biz de ara bulucu oluyoruz.” diyordu. Burada sizin de öyle bir cümle geçti biraz önce.

ŞANLIURFA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI EDİP ALÇELİK – Aşiret içinde karar vericiler.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Onların ağırlığı nedir burada? Yani, ara buluculuk rolleri nedir ve başarıları nedir?

ŞANLIURFA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI EDİP ALÇELİK – Başarıları gerçekten yüksek. Çünkü aynı akraba, aynı aşiret, sözü dinlenebilir kişiler. Yani, sosyal olarak konumu belirlenmiş kişiler aynı zamanda. Bu kişiler gerçekten insanların sözünü dinleyeceği kişiler ama biz yabancıyı onlar için, buradaki insanları için biz yabancıyız. Yani, şahsen ben batının bir ilinden gelmişim, burada bir hizmet vermeye çalışıyorum. Buradakiler gibi aynı şiveye sahip değilim, aynı dili konuşmuyoruz, hatta konuştukları şeyleri çoğu zaman ben anlamıyorum Kürt ya da Araplarsa ama kendi içlerinden olan -kapalı bir toplum için söylüyorum- birinin uzman olmasa dahi söyleyeceği bir söz onlar için çok önemli çünkü onların bir aile büyüğü.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Yani, barıştırdıklarında negatif bir olay ya da bir şey yaşanıyor mu?

ŞANLIURFA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI EDİP ALÇELİK – Şimdi, bunun istatistiği hakkında bilgi veremeyeceğim ama denk geldiklerim ya da şahit olduklarımız arasında boşanmanın ayıp olduğunu söyleyen bir aile mesela “Boşanmayacaksın.” diyor aile büyüğü, kocası aldatıyor, “Boşanmayacaksın, ben kızımın boşanmış olmasını istemiyorum.” diyor, tabii bu aile için olumsuz bir durum ama bir erkek için de aynı zamanda -disiplinsiz davranışları var diyelim- “Kadına niye bakmıyorsun, çocuklarına niye bakmıyorsun?” diye bu kanaat önderleri aynı şekilde yönlendirici olabiliyor.

BAŞKAN – Biraz daha açayım: Yani, evin içinde bir şiddet, istismar, vesaire varsa onun kadına ve çocuklara yük olarak dönmemesi lazım. Ne kadar kontrol edilebilir bu?

ŞANLIURFA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI EDİP ALÇELİK – Ya, bu, personel sayımız arttığı zaman, biz bu hizmetleri daha rahat sunabildiğimiz zaman ve buna daha fazla mesai harcayabildiğimiz zaman, ki bu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 40

koruyucu ve önleyici en önemli şey şu anda. Yani, ASDEP Projesi çerçevesinde de bu amaçlanıyor. 61'inci Hükümet Dönemi'mizden başlayan, şu anda 64'üncü Hükümetimizin de uygulama aşamasına koyduğu ASDEP (Aile ve Sosyal Destek Programı Projesi) kapsamının hedefinde de bu var zaten "Personellerimizce biz ailenin içinde olalım, bu riskli etmenleri belirleyelim ve bunlara müdahale edelim." diye. Aynı zamanda, yine, Allah izin verirse, 1.500 personel alınacak Türkiye geneli, Urfa'mız için 80 personel düşünülüyor, bu gelen arkadaşların bu alanda yapacakları çalışmalar neticesinde inşallah daha güzel bir verimi alacağız bu konuda.

BAŞKAN – Bir de şeyi sorayım: "Boşanma iki yılda yarı yarıya arttı." dediniz, bir artış görülüyor. Bunun sadece Suriye'den gelen hanımlara mı bağlıyoruz, başka etmenler de var mı? Nüfus da hızlı artıyor bir yandan da.

ŞANLIURFA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI EDİP ALÇELİK – Kesinlikle. Ya, nüfus hızlı artıyor, göç de veriyoruz ama aynı zamanda ama Urfa'daki nüfus artışının bu kadar kısa zamanda 500 bin olması yine Suriyelilere bağlı bir etmen. En başta belirttiğim etmenler vardı, hani örfi gelenekler olsun, eğitim yetersizliği olsun, Suriye aslında tetikleyici oldu bu konuda. Suriye'den gelen hanımların Türkiye'deki, Urfa'daki ya da bölge halkında bu kadar cazip hâle gelmesi önceki etmenlere, eğitim yetersizliği olsun, örfi âdetler her şeye izin vermesi, kurallara izin vermesi, onlar da bir Suriyeliyi bunları tetikleyici etmen olarak yani suçlu o değil, Suriye'den gelenler değil ama tetikleyici bir şey oluyor yani.

Arz ederim.

SUNUCU – Eyyübiye Belediye Başkanlığının kadın ve aile anlamında yaptıkları çalışmalarını anlatmak üzere Belediye Başkan Yardımcısı Ayten Uysal'ı kürsüye davet ediyorum.

EYYÜBİYE BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI AYTEN UYSAL – Sayın Valim, Sayın Başkanım, sayın vekillerim, başkan yardımcılarım ve değerli katılımcılar; Eyyübiye Belediyesi olarak konumuzu arz etmeden önceden Sayın Başkanımız Mehmet Ekinci Bey şehir dışındalar, selamlarını da iletmek isterim.

Eyyübiye Belediyesi olarak yaptıklarımıza gelecek olursak en önemli işlerimizden biri... Bildiğiniz gibi, 2014 yılında kurulan bir merkez ilçe belediyemiz. Bunun için, Eyyübiye ilçesinin toplumsal ve ekonomik açıdan eksiksiz, doğru, yansız bir resmini ortaya koymak, insanların sorunlarını, potansiyellerini, isteklerini ve eğilimlerini yerel yönetim olarak doğru tespit etmek amacıyla sosyal ekonomik yapı araştırması yaptık. Bu yapı araştırmasının sonucunda çıkan bilimsel verilerimizi beş yıllık uygulayacağımız stratejik planımıza yansıtık hedefler ve amaçlar olarak.

Beraber bulgulara bakacak olursak -Eyyübiye ilçemizin toplamda 153 tane mahallesi bulunmakta- merkez 36 mahallesinde yapılan anketler sonucunda gördüğünüz üzere aile reislerinin yaş dağılımları ortalama olarak 30 ila 50 yaş arasında değişmekte. Düşünüldüğünün aksine, genç yaşta evliliklerin çok olmadığı görülmekte. Bunun yanında, nüfus yapısına baktığımızda, Eyyübiye ilçemizin yüzde 50'si Eyyübiye'de doğmuşlardan oluşmakta. Toplam nüfusta da Şanlıurfa içerisinde doğanların yüzde 88'i Eyyübiye ilçesinde yaşamaktadırlar. Göç ederek ilçeye yerleşmişlerse nüfusun yüzde 11'ini oluşturmakta. Burada, Eyyübiye'de yaşayanların buraya gelme sebeplerinin en önemlisi ailelerinin orada yaşamasından dolayı "çağırıcılık" olarak belirttiğimiz etkenler. Kira başta olmak üzere yaşantının daha ucuz olmasından dolayı gelmeler var. Bunun yanında, evlenme nedeniyle Eyyübiye'ye yerleşme nedenleri var. Bir de iş bulma amacıyla gelen arkadaşlarımız var.

Eyyübiye ilçesinin öğrenim durumuna bakacak olursak, toplumsal yapıyı oluşturan temel kurumlardan biri olan eğitim bireyin yaşadığı toplumda yeteneğini, tutumlarını ve olumlu değerlerinin davranış biçimlerini geliştirdiği süreçler

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 41

toplamıdır. Öğrenimse herhangi bir meslek, sanat ya da iş için gerekli bilgi ve beceri ve alışkanlıkların elde edilmesi için yapılan çalışmalardır. Eyyübiye ilçemizdeki genel tablomuzu incelediğimizde erkeklerin öğrenim durumunda ilkökul, okur yazar ve hiç okula gitmemiş olanların toplamının yüzde 60'ı bulunduğunu görüyoruz. Lise mezunları yüzde 33 iken, yüksekokullar yüzde 5,5 olarak değişiyor. Ama burada şunu belirtmek isteriz, yüksekokul mezunlarının çoğu dışarıdan buraya çalışmak amacıyla gelmiş kamu çalışanlarını oluşturmakta. Kadınlarda öğrenim durumuysa, yaklaşık yüzde 47,1 yani yarıya yakını hiç okur yazar değil; okur yazar oranı yüzde 40; ilkökul mezunu oranıysa yüzde 8; lise mezunu oranı yüzde 3,4; yüksekokul mezunları da çok sınırlı sayıyı, yüzde 1 oranı oluşturmakta.

Eyyübiye'nin kültürel yapısına geldiğimizde... Kültür, bir toplumun maddi ve bütün değerlerinin üretilmesidir. Bu değerleri düşünüş ve davranış biçimlerini içine alıyor, kültür o toplumun bireyleri tarafından üretilirken diğer taraftan bireyler toplumun kültürü tarafından şekilleniyor. Eyyübiye ilçemizde televizyon izleme oranı yaygın değil, kitap okuma alışkanlığı düşük, düzenli bir yayın takip etme alışkanlığı mevcut değil. Boş zamanlarında açık alanlarda ve akraba ziyaretleriyle geçiren bir halkımız mevcut.

Toplumsal yapısına baktığımızda, aşiretçilik bağımlılığı söz konusu. Yaklaşık yüzde 75'lik kesim kendisini bir aşirete bağlı olarak ifade edebiliyor. Aşiret bağı, evlilik, aile ve diğer birçok alanda belirleyici bir etken durumunda. Oradaki akraba evliliklerinin temel sebebi de bu. Bir sorun çözme yetisi olarak kullanıyor. Aralarda hısım ya da akrabalık ilişkileri bulunan aileler karşılaştıkları sorunları ve güçleri kendi içinde çözüme kavuşturmak istiyorlar ve aşiretlerini kullanıyorlar. Hâlâ geleneksel mekanizmaların devam ettiği bir toplum yapısında.

Dinsel olarak, Eyyübiye halkımızın büyük bir kesimi kendisini dindar olarak tarif ediyor. Dindar olarak görenlerin çoğunluğu günlük yaşamlarında da bu dindarlıklarının gereklerini yerine getirme noktasında tutumları da dikkate alındığında dindar ve muhafazakâr bir kesimle beraberiz.

Sosyoekonomik yapısına baktığımızda, çok ilginç, Eyyübiye'de ankete katılanların yüzde 95'i tek evlilik, tek eşlilik üzerine kurulmuş ama bunun temel özelliklerinden biri geçim sıkıntısından kaynaklanıyor. Eyyübiye'de birey olarak şahıslar mevcut değil, ailenin bir üyesi olma söz konusu. Boşanmalara karşı da bu konuda aile korunuyor. Ayrıca, sadece kişilere aile bireyi olarak değil, ekonomik bir katkı kaynağı olarak da bakılıyor. Geleneksel aile mevcut. Genellikle tek bir ailenin yaşadığı, çekirdek ailenin yaşadığı yüzde 87'lik bir oranımız var, iki ailenin ve daha çok ailenin yaşadığı kesimler de mevcut. Tek eşlilik hâkim. İki eşli olanların sayısı da çok düşük; 3,4. Bunun dışında iki eşten daha fazla eşe rastlanmamış.

Bunun yanında, şunları söyleyebiliriz: Hısım akraba ilişkisi daha ön planda. Ailede malın bölünmemesi ve ailenin korunması adına hısım akrabalık ilişkilerindeki evlilikler devam etmekte.

Şimdi, bütün bu verilerimizin yanında stratejik planımıza dönüp baktığımızda bizim kendi amacımız ve görevlerimiz nedir, bakış açımız nedir, ona bakmak istiyorum. Eyyübiye Belediyesi olarak, kentlilik, katılımcılık, sosyal belediyecilik ve özgünlüğü örnek gösterilen; vatandaş ve çalışanlarının mutlu olduğu, tarihsel mirasını ve kent ruhunu yaşatan saygın bir kurum olmak istiyoruz. Bununla beraber görevimiz, insan odaklı belediyecilik hizmetlerinde en gelişmiş teknolojiyi kullanıp ilçemizin doğal, tarihî ve kültürel mirasını korumak, kırsal ve kentsel gelişmişlik farkını azaltmak, vatandaşlarımızın toplumsal ve ekonomik kalkınmalarını sağlamaktır. Bildiğiniz gibi Şanlıurfa'mızın dinî, millî, ahlaki değerleri özellikle korunmaktadır. Bunun yanında, kentleşirken de tarihî ve çevre üzerindeki değerlerimizi de koruma amacındayız.

Yaptıklarımıza bakacak olursak, belediyecilik olarak yapabileceğimiz şeyler mevzuatımızda sınırlı. Eyyübiye'den halk belediyeyi bütün kamu kuruluşlarının geneli olarak görmekte. Orada belediye başkanı demek bütün kamu kuruluşlarının

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 42

başı anlamına geliyor. Bu yüzden de sağ olsunlar Urfa genelindeki bütün kamu kuruluşlarıyla beraber iş birliği içerisinde çalışmaktayız. Turkuaz Masası oluşturduk, buraya gelen hiçbir talebi çevirmiyoruz, ilgili kurumlara aktarıyoruz, onlarla iş birliğiyle sorunlara çözüm buluyoruz. Bir buçuk senedir yaklaşık 30 binden fazla telefon almış bir kurumuz.

Bunun yanında, kadın ve gençler için yapmayı hedeflediğimiz...

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – 30 bin telefonda kaç tanesine geri dönüş yaptınız?

EYYÜBİYE BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI AYTEN UYSAL – 30 bin telefonda yaklaşık 27 bin tanesinin sorunları çözülmüş, diğerlerine de neden çözülemediğinin bilgisi verilmiş, hepsine geri dönüyoruz. Turkuaz Masası altında uygulamamız.

Dar gelirli ailelerin çocuklarına yönelik etüt merkezleri açıyoruz. Burada, Eyyübiye’de sağlıklı bir ders çalışma imkânı olmayan alt gelir gruplarının bulunduğu bir toplum var. Onlar için bilgi evleri şeklinde düşündük bunları. Derslikler, sanat atölyeleri, bilişim teknolojileri, ev odası, kütüphane, toplantı salonu gibi değişik faaliyetlerle renklendirdik. Bunlardan her mahallemize bir tane kurmayı hedefliyoruz, çalışmalar devam ediyor.

Bunun yanında, merkez ve kırsal ayrımı yapmadan çocukların oyun grupları yerleştirdiğimiz çocuk parkları var. Bunlardan en önemlisi şu anda yaptığımız engelli çocuklarımız, engelsiz çocuklarımız ve onların yanında ailelerinin de spor yapabileceği üçlü bir park grubu oluşturduk. UNICEF’in katkılarıyla beraber bu Türkiye’de 10, Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde de tek belediyenin yaptığı bir çalışma. Onda da ödüle layık görüldük.

Bunun yanında, çocuklarımızın fiziksel iletişime katkı yapmak için de daha değişik mekânlar oluşturmaya çalışıyoruz. Biraz önce de ifade etmiştim, burada toplumun kültürel olarak yaptığı şey açık havada dolaşmak, o yüzden onların isteklerine önem veriyoruz.

Ayrıca, belediye olarak kadınlara yönelik kanser taraması yaptık. Bunda da evlerinden alıp ilgili onkoloji merkezlerine götürüp taramayı yaptırıp geri evlerine bıraktık. Şu anda 3 binden fazla vatandaşımızın sağlık taramasını gerçekleştirdik.

Öğrenci ve ailelerimize temizlik, hijyen, yangın, ilkyardım, doğal afetler konusunda eğitimler verdik.

Bununla beraber, geleneksel olarak alışıl gelmiş kursların yanında ahşap atölyemiz var. Bu ahşap atölyesine de oldukça ilgi fazla; 400’den fazla başvuru varken biz 25 öğrencimizi kabul edebildik. Burada kadınlarımız kendilerine meslek ediniyorlar.

Harran Üniversitesi, Emniyet Müdürlüğü ve Belediyemizin iş birliğiyle aile içi eğitim seminerleri verdik.

Bunun yanında, Kadınlar Günü’ müzle ilgili çalışmalar yaptık.

Çocuk istismarı hakkında konunun uzmanları tarafından seminerler verildi.

Suçta sürükleyen nedenlere ilişkin toplumsal farkındalığı artırmak için eğitimler verildi. Bizim ötelenmiş kesim olarak gözüken Eyyübiye’imizdeki en büyük sorunlarımızdan biri suça sürükleyen nedenler. Bununla savaşmak için de zaten özellikle gençlik merkezimizi önemsiyoruz. Çünkü çocuklarımızı bilime, sanata, spora ve güzel şeylere yönlendirerek suça sürükleyen nedenlerden korumak istiyoruz.

Gümüş telkâri atölyemiz var, bu da kadınlarımızın sıra dışı eğitimlerinden biri. Bu ahşaptı, gümüş telkâriydi veya diğer kurslarımızın sonuçlarında oluşan ürünleri -şu anda startı verildi- sabit ve İnternet ortamında satış noktalarında pazarlayacağız ve kadınlarımıza katkı olmasına yardımcı olacağız.

Madde kullanımı kanayan yaralarımızdan biri. Bu konuda seminerler verildi, rehabilitasyon merkezimiz için de çalışmalarımız var.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 43

Kadın destek merkezlerimiz var, 4 yerde açıldı. Burada normal kurslarımız - biçki, dikiş, kuaför, el sanatları gibi- ve aynı zaman Kur'an'ın öğretildiği 4 tane kadın destek merkezimiz var. 380 kursiyerimiz eğitim alıyor. Aynı zamanda, kadın destek merkezine gelen kursiyerlerimizin çocukları için de kreş hizmetimiz mevcut.

Kadınlarımız ve ailelerimiz için spor aletleri, güvenilir açık ve yarı açık oturma alanları, modern kent mobilyalarıyla desteklenmiş parklar oluşturmaktayız. Çeşmeler ve koşu parkurları, bunu yanında bisiklet parkurumuzun da yapılması devam ediyor.

Burada size şunu da belirtmek istiyorum: Eyyübiye ilçesinde belediye olarak yaklaşık 17 binden fazla geçim sıkıntısı çeken ailenin kaydı mevcutken Eyyübiye Sosyal Yardımlaşma Vakfına başvurmuş olan 55 bin aile -şahıs değil- mevcut. Bu ailelerimiz gerçekten geçim sıkıntısı çekiyor ve biz belediye olarak Urfa'nın yardımseverliğinin yeni bir filiz açması adına "Umut Masası" diye bir proje oluşturduk. Burada ihtiyaç sahipleri ile yardımseverleri bir araya getirmeyi, aracı rol oynamayı düşünüyoruz. Önümüzdeki hafta resmî ilanı yapılacak olan Umut Masası Projemizde ihtiyaç sahiplerine temiz ve kullanılabilir eşyalarını vermek isteyen hayırseverlerimiz ile belediyemiz aracı olup dağıtımını yapacak. Bilgilerinize sunarım.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim. (Alkışlar)

SUNUCU – Karaköprü Belediye Başkan Yardımcısı Vildan Gönüllü Çelik'in sunumunu yapmak üzere kürsüye davetini arz ediyorum.

KARAKÖPRÜ BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI VİLDAN GÖNÜLLÜ ÇELİK – Öncelikle, Karaköprü Belediyesi olarak, "Hoş geldiniz." diyorum. İlk sunumum olacak herhâlde. Arkadaşlar gibi büyük bir çalışma yapmadım, öncelikle özür dilerim. Hakkınızı da helal edin, burada vaktinizi alacağım. Ben Karaköprü Belediyesinde bir ay önce başladım. Bir aylık çalışmalarımı sunacağım düşündüm. İnşallah, bundan sonraki sunumumda daha verimli bir çalışma alırsınız benden.

Karaköprü Belediyesinde kültür merkezlerimiz var bizim. Kültür merkezinde 17 salonumuz var, 17 sınıfımız var. 17 sınıfımızda okuma yazma kursumuz, İngilizce, Arapça, akrilik, yağlı boya -bunlar genelde kadına yönelik- kurslarımız mevcut. Özellikle okuma yazma kursuna çok rağbet var, bu da bizi sevindiriyor. Bizim kurulmamız bir Eyyübiye Belediyesi gibi değil, daha üst seviyede olduğumuz için biraz daha rahat yaşıyoruz.

Bunun yanında, projelerimiz de var. Projelerimizde de -bana söylenen, Müdür Bey'in söylediği gibi- boşanmayla ilgili hiçbir çalışma yapmadık ama bunun altyapısını oluşturmaya çalışıyoruz. Bir Hayat Ağacı Projemiz var, Hayat Ağacı'nda hem dua alıyoruz hem de kendi yaşadıkları sıkıntıları dile getiriyorlar. Mutlu Bebek Projemiz var. Mutlu Bebek'te de yine annenin sevincini hem beraber paylaşıyoruz hem de varsa sıkıntıları onları dile getiriyorlar. Biz bir aile destek ve danışma merkeziyle ilgili Başkanımızla istişaremiz var, bir projemiz var ama daha emekleme dönemindeyiz. Yaptığımız bütün projelerin ismi bence önemli değil. Çünkü sonuçta ben topluma, aileye ulaşıyorum diye düşünüyorum. Özellikle, destek ve danışma merkezini kurma aşamasını biraz daha öteledik Başkanımızla. Oradaki bölgenin sorunlarına daha derinlemesine inmek için bu projelerle bütün kapıları açıyoruz, kalplerine iniyoruz, o anlamda çok güzel konuşmalarımız oluyor, bazı yerlerde bize projeler sunuyorlar, onlar da çok güzel oluyor. Bizim yaptığımız projeler bu. Küçük de bir sunum yaptım, inşallah dinlerseniz, seyredersiniz.

(Video izletildi)

KARAKÖPRÜ BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI VİLDAN GÖNÜLLÜ ÇELİK – Burada çekirdek aile olmadığımızı, geniş olduğumuzu belirtmek istedim.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

SUNUCU – Haliliye Belediye Başkan Yardımcısı Osman Uludağ'ı sunumunu yapmak üzere kürsüye davetimi arz ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 44

HALİLİYE BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI OSMAN ULUDAĞ – Sayın Başkanım, Sayın Valim, çok değerli milletvekillerimiz, sayın belediye başkan yardımcılarımız, Sayın Müdürüm; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum. Haliliye Belediye Başkanımız Sayın Fevzi Demirkol'un selamlarını iletıyorum, programı dolayısıyla katılamadım. Yine, aynı şekilde, kadın Başkan Yardımcımız Aysel Göncü Hanımefendi sunum yapacaktı burada, bir rahatsızlığı sebebiyle katılamadım, sunumu ben yapacağım.

Evet, biz de Haliliye Belediyesi olarak sürekli kadınlarımız ve gençlerimizle ilgili çalışmalar yapıyoruz. Sunumu burada slayt şeklinde yapacağız. Kadın destek ve eğitim merkezleri çalışmalarımız var. Buradaki amacımız, toplumda kadın sorunlarına ve eğitimlerine karşı duyarlılığı artırmak, kadının statüsünün yükselmesine hizmet etmek. Aile toplumun özüdür, onu tahribe yönelik her şey toplumun tahribine yönelmiştir mantığıyla işe bakıyoruz. Haliliye Belediyesi olarak kadınlarımıza sosyal ve ekonomik güç kazandırmak amacıyla KOSGEB desteğiyle kadın girişimcilik kursları verdik. 180 kadınımlar bu destekten faydalanarak çalışmalarına başladılar. Burada destek merkezindeki kursiyerlerimizin programı var.

Yine, Halk Kültüründe Kadın Uluslararası Sempozyumu'nu Haliliye Belediyesi olarak gerçekleştirdik. Buraya 13 ülkeden 328 bilim adamımız, profesör, doktor, hoca katılım sağladılar. Bunu da Harran Üniversitesi ile Motif Vakfı iş birliğiyle birlikte gerçekleştirdik. Buradaki amacımız, bölgemizde kadına yönelik sıkıntılar, çalışmalar, problemler, bunların detaylı bir şekilde incelenmesi.

Haliliye Belediyesi olarak ilçedeki SODES kadın kültür merkezlerinin masraflarını üstlendik.

Kadın destek merkezlerinin devir protokolü gerçekleştirildi. 5 adet kadın kültür merkezi belediyemize devredildi, bunlardan 3'ü şu anda faaliyet içerisinde, diğerleri de ortamının daha iyi, daha güzel bir çalışma alanı oluşturulması için tadilat aşamasında. Burada da protokolümüz var. Haliliye Belediye Başkanımız Sayın Fevzi Demirkol, Valimiz ve Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürümüz. 32 mahallede 32 merkez açmaya devam ediyoruz. Biz bütün merkez mahallerimizde bu kadın destek merkezlerinin açılmasını planlıyoruz.

Yine, okumanın yaşı yok. Bu merkezlerimizde okuma yazma bilmeyen kadınlarımıza okuma yazma eğitimleri veriliyor.

Haliliye Belediyesi Ertuğrul Gazi Mahallemizde yine vermiş olduğumuz kurslar: Okuma yazma kursu, ebru kursu, dikiş nakış kursu, kuaför kursu, bilgisayar kursu ve kreş eğitimi. Kursiyerlerimizin burada bir araya geldikleri zaman çocuklarının kendilerine engel olmadığını bir şekilde göstermek adına kreş eğitimi mevcut.

Yine, aynı şekilde, Ulubatlı Mahallemizdeki kadın destek merkezimizde yaptığımız kurslar. Devteşti Mahallesi'nde...

Bu mahalleler de az önce Eyyübiye Belediye Başkan Yardımcımız yaptığı sunumlarda olduğu gibi hemen hemen onların vermiş olduğu istatistiklere yakın yerleşim yerleri. Daha çok ekonomik durumları düşük düzeyde olan insanlarımız ve maalesef gecekondular diyebileceğimiz alanlar. Burada sevgi evi örnekleri görüyorsunuz.

Kadınlarımızın çocuklarına vermiş olduğumuz kreş hizmeti.

Yine, eğitim seminerlerimizle -az önce bahsedilen konularla ilgili-bilinçlendirme, bilgilendirme seminerleri yapıyoruz.

Destek merkezlerimizde sağlık eğitimleri, aile içi iletişim eğitimi, kadın hakları, hijyen eğitimi, anne ve çocuk eğitimi, madde bağımlılığı, kadına yönelik şiddet, aile içi şiddet eğitimleri mevcut. Bunlardan 3'üyle ilgili -aile içi iletişim eğitimi, anne çocuk eğitimi ve aile için şiddetle ilgili- İl Müftülüğümüzden destek istedik buradan çağrılacak alanında uzman vaizlerimiz tarafından bu eğitimlere katkı sağlamak amacıyla.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 45

Yine, kızlarımızı üniversiteye hazırlıyoruz. Evde çalışma ortamı bulamayan genç ya da yoğun olan aile bireylerinin evde çalışma ortamı olmadığı için onlara bir ortam hazırladık. Belediyemizin vermiş olduğu bir hizmet.

Kadınlar yaşadıkları kenti daha yakından tanıyorlar. Yine, aynı şekilde, kadının sürekli evin içerisinde ev işleriyle uğraşmaktan daha farklı çalışmalar içerisinde sokmak için birtakım faaliyetlerimiz oldu kadınlarımıza yönelik. Sinema, tiyatro, tarih, kültür gezileri, şehir içi ve şehir dışı geziler planlıyoruz. Farklı farklı mahallelerden otobüslerle daha öncesinden bilgilendirme yaparak, muhtarlarımızla iletişime geçerek onları farklı illerde gezilere götürüyoruz. Yine, bu gezilerden birer fotoğraf.

Haliliye'ye Hoşgeldin Bebek Projemiz, 2014 yılından beri devam eden bir projemiz. Yeni doğan çocuklarımıza birtakım hediyelerimiz oluyor, bunu bütün hastanelerimizde yapıyoruz.

Sevgi evlerimizin kiralarını belediye olarak üstlenmiş durumdayız. Aile bütünlüğü bozulmuş çocukların barındığı sevgi evlerinin kiralarını burada ödüyorum, bu da onunla ilgili Valimizle yaptığımız protokolümüz.

Sosyal Etkileşim Projemiz, Kalkınma Bakanlığı Karacadağ Kalkınma Ajansı ile Haliliye Belediyesi ve Altındağ Belediyesi arasında. Bu proje kapsamında "İpekyolunda El Sanatları Sergisi" açıldı. Burada kadınlarımızla Altındağ Belediyesinde Ulucanlar Cezaevinde el sanatları sergisi açılışı yaptık. Yani, burada yapmış oldukları ürünleri orada sergileme fırsatımız var. Yine, Altındağ Belediyemizi de burada misafir edeceğiz.

Tabii, bu çalışmalarımız devam ediyor. Biz de Haliliye Belediyesi olarak yeni kurulan bir belediyeyiz. Fakat, bize herhangi bir yer tahsisi yapılmadı, şu anda belediye binamız da, şu an hizmet verdiğimiz yer de bize ait değil. Bununla ilgili yer tahsisleri gerçekleştirmek için kurumlarla iletişim hâlindeyiz. Devteşti Mahallemizde 15 bin metrekare kapalı alana sahip bir yer tahsisi aldık ve burada kadınlara yönelik çalışmalar yürüteceğiz, temeli de atıldı. 15 bin metrekare kapalı alan. Bu mahallemizin nüfusu 30 binin üzerinde bir nüfus ve az önce bahsettiğim yapıya sahip bir mahallemiz.

Yine, kırsal mahallerimize de kültür evlerimizi yapıyoruz, bu evlerde de kadınlarımıza yönelik çalışmalarımız var, orada vereceğimiz eğitimler olacak.

Evde bakım hizmeti yapıyoruz. Burada, evde kendi ihtiyaçlarını karşılayamayacak -maddi durumu yerinde olsun ya da olmasın- yaşlılarımız ya da engelli vatandaşlarımız için bir çalışma başlattık. Eve gidip evin temizliğini, ihtiyaçlarını karşılıyoruz ve kişisel bakımlarını burada yapıyoruz.

Yine, ihtiyaç sahibi ailelerimizin tabii her zaman yanındayız. Gıda yardımı ve kıyafet yardımında bulunuyoruz. Aynı şekilde, Suriye'den gelen kardeşlerimiz için de bu yardımlarımız geçerli.

Saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Haliliye'ye Hoşgeldin Bebek Projeniz çok ilginç, dikkatimi çekti. Ben hem bir vekil hem de hekim olarak bebeklerimize "Hoş geldin" derken onların sağlıklarıyla ilgili annelerine böyle ufak, küçük ama önemli bilgiler veriyor muyuz, hatırlatıyor muyuz? Mesela, emzirmenin çok önemli olduğunu, gelecek nesilleri şöyle sağlıklı beslenme ortamına, aşılamanın önemli olduğu gerek lohusalık hijyeni, bebek hijyeni, bebek bakımı, onlarla ilgili bilgiler veriliyor mu?

HALİLİYE BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI OSMAN ULUDAĞ – Bu bizim "Hoşgeldin Bebek" kampanyamız hastanelerde yapılıyor. Yani, hastane ortamında yeni doğan ünitelerinde direkt ilk anda ulaşmak amacıyla orada veriliyor.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – "Sadece orada yapılıyor." diyorsunuz.

HALİLİYE BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI OSMAN ULUDAĞ – Yani, takdir edersiniz ki, belki orada bu eğitim verilemeyebilir ama biz -az önce de bahsettiğimiz gibi- kadın destek merkezlerimizde aslında bu sizin bahsettiğiniz eğitimlerin de bir

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğünün Korunması

Tarih : 21/02/2016 Saat : Kayıt:AraştırmaKilis Stenograf : Uzman : .....Sayfa: 46

kısmını veriyoruz ama daha detaylandırıp böyle sizin hekimliğinizden de faydalanarak ben arkadaşlarımıza...

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Yani, emzirmenin, bebek bakımının çok önemli olduğu konusunda... Yani çok pratik bilgiler, böyle doktor gözü, hemşire gözüyle değil, o kadar da değil ama böyle emzirmenin, ilk anne sütünün ne kadar değerli olduğunu, aşı meselesinin de önemli olduğu, bunlar. Yani, hani, böyle...

HALİLİYE BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI OSMAN ULUDAĞ – Pratik...

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Evet.

Ben onu hastane gibi algılamadım, evler gibi aldığım için bu soruyu sordum.

HALİLİYE BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI OSMAN ULUDAĞ – Yok, estağfurullah.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Hastanede zaten yapılıyor bunlar.

Teşekkür ederiz.

HALİLİYE BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI OSMAN ULUDAĞ – Ben teşekkür ediyorum.

Başka sorusu olan var mı?

Saygılar sunuyorum, hayırlı olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz, sağ olun.

SUNUCU – Programımız burada sona ermiştir, tüm misafirlerimize katılımlarından dolayı teşekkür ediyoruz.

Kapanma Saati: 17.29